

บริบททางการเมืองของประเทศสิงคโปร์
รองศาสตราจารย์ ดร.โคริน เฟื่องเกษม

ชื่อ รองศาสตราจารย์ ดร.โคริน เฟื่องเกษม

วุฒิ ร.บ. (เกียรตินิยมดี) มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

M.A. (Diplomacy & World Affairs) Occidental College, U.S.A.

Ph.D. (Political Science) University of Hawaii, U.S.A.

ตำแหน่ง ข้าราชการบำนาญ

หน่วยที่ปรับปรุง หน่วยที่ 7

แผนการสอนประจำหน่วย

ชุดวิชา อาเซียนเบื้องต้น

หน่วยที่ 7 บริบททางการเมืองของประเทศสิงคโปร์

ตอนที่

- 7.1 บริบททางการเมืองของสิงคโปร์ในทศวรรษ 1960
- 7.2 บริบททางการเมืองของสิงคโปร์ในทศวรรษ 1970
- 7.3 บริบททางการเมืองของสิงคโปร์ในทศวรรษ 1980
- 7.4 บริบททางการเมืองของสิงคโปร์ในทศวรรษ 1990

แนวคิด

1. สิงคโปร์เปลี่ยนผ่านจากการเป็นอาณานิคมของอังกฤษ มาสู่การปกครองตนเองใน ค.ศ.1959 การเป็นเอกราช และรวมอยู่ภายใต้สหพันธรัฐมาเลเซีย ในปี 1963 จนแยกตัวไปตั้งสาธารณรัฐสิงคโปร์ในปี 1965 ต่อมาได้กำหนดนโยบายต่างประเทศตามหลักการ 10 ประการ ให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมภายในภูมิภาคและในโลก ตลอดจนการเข้าไปรวมกลุ่มกับประเทศอินโดนีเซีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ และไทย ในสมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

2. ผู้นำรุ่นแรกของสิงคโปร์กำหนดเป้าหมายในการบริหารประเทศทั้งการพัฒนาสังคม เศรษฐกิจและการเมือง รวมทั้งแนวทางดำเนินความสัมพันธ์ระหว่างประเทศตามหลักการ 10 ประการ และเมื่อเผชิญกับภัยคุกคามภูมิภาคอันสืบเนื่องจากวิกฤตการณ์กัมพูชาก็ได้ร่วมมืออย่างแข็งขันกับอาเซียนในการแก้ไขสถานการณ์นี้

3. การบรรลุเป้าหมายของชาติด้านต่าง ๆ ทำให้สิงคโปร์มีความมั่นคงและเสถียรภาพทางการเมืองอย่างสูง และส่งเสริมความมั่นคงของชาติโดยสร้างระบบดุลแห่งอำนาจในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ตลอดจนดำเนินงานอย่างต่อเนื่องในเวทีอาเซียนและสหประชาชาติในการแก้ไขวิกฤตการณ์กัมพูชา

4. บริบททางการเมืองของสิงคโปร์ในทศวรรษ 1990 พบกับการเปลี่ยนแปลงทุกระดับ ได้แก่ การเปลี่ยนตัวผู้นำในประเทศ การคลี่คลายและสิ้นสุดของวิกฤตการณ์กัมพูชา อันเป็นผลจากการสิ้นสุดของสงครามเย็นในต้นทศวรรษ ซึ่งล้วนทำให้สิงคโปร์ต้องปรับนโยบายต่างประเทศ

วัตถุประสงค์

เมื่อศึกษาหน่วยที่ 7 จบแล้ว นักศึกษาสามารถ

1. อธิบายบริบททางการเมืองของประเทศสิงคโปร์ในทศวรรษ 1960 ได้
2. อธิบายบริบททางการเมืองของประเทศสิงคโปร์ในทศวรรษ 1970 ได้
3. อธิบายบริบททางการเมืองของประเทศสิงคโปร์ในทศวรรษ 1980 ได้
4. อธิบายบริบททางการเมืองของประเทศสิงคโปร์ในทศวรรษ 1990 ได้

กิจกรรมระหว่างเรียน

1. ทำแบบประเมินผลตนเองก่อนเรียนหน่วยที่ 7
2. ศึกษาเอกสารการสอนตอนที่ 7.1-7.4
3. ปฏิบัติกิจกรรมตามที่ได้รับมอบหมายในเอกสารการสอนแต่ละตอน
4. ฟังรายการวิทยุกระจายเสียง
5. ชมรายการวิทยุโทรทัศน์
6. ทำแบบประเมินผลตนเองหลังเรียนหน่วยที่ 7

สื่อการสอน

1. เอกสารการสอน
2. แบบฝึกปฏิบัติ
3. รายการสอนทางวิทยุกระจายเสียง

4. รายการสอนทางวิทยุโทรทัศน์

การประเมินผล

1. ประเมินผลจากแบบประเมินผลตนเองก่อนเรียนและหลังเรียน
2. ประเมินผลจากกิจกรรมและแนวตอบท้ายเรื่อง
3. ประเมินผลจากการสอบประจำภาคการศึกษา

เมื่ออ่านแผนการสอนแล้ว ขอให้ทำแบบประเมินผลตนเองก่อนเรียน
ในแบบฝึกปฏิบัติ หน่วยที่ 7 แล้วจึงศึกษาเอกสารการสอนต่อไป

ตอนที่ 7.1

บริบททางการเมืองของสิงคโปร์ในทศวรรษ 1960

โปรดอ่านหัวเรื่อง แนวคิด และวัตถุประสงค์ของตอนที่ 7.1 แล้วจึงศึกษารายละเอียดต่อไป

หัวเรื่อง

- 7.1.1 การก่อตั้งสาธารณรัฐสิงคโปร์: ความเป็นมาและเป็นไป
- 7.1.2 นโยบายต่างประเทศของสิงคโปร์ในยุคสงครามเย็น
- 7.1.3 การร่วมก่อตั้งอาเซียน (ค.ศ.1967): วัตถุประสงค์และความคาดหวัง

แนวคิด

1. สาธารณรัฐสิงคโปร์เพิ่งถือกำเนิดมาเมื่อ ค.ศ.1965 แม้ว่าเราจะเริ่มรู้จักเกาะนี้ มาตั้งแต่คริสต์ศตวรรษที่ 3 ก็ตาม สิงคโปร์มีประวัติศาสตร์อันยาวนานภายใต้การปกครองของต่างชาติจากศตวรรษที่ 11 จนถึงกลางศตวรรษที่ 20 อังกฤษเป็นเจ้าของอาณานิคมของสิงคโปร์ถึง 144 ปี ได้เปิดโอกาสให้สิงคโปร์เริ่มปกครองตนเองเมื่อ ค.ศ.1959 ให้เอกราชเมื่อ ค.ศ.1963 โดยสิงคโปร์เข้าไปรวมอยู่ในสหพันธรัฐมาเลเซียร่วมกับมาลายา ซาราวัก และซาบฮาร์ช่วง ค.ศ.1963-1965 จึงได้แยกตัวออกมาตั้งเป็นสาธารณรัฐสิงคโปร์ใน ค.ศ.1965

2. นโยบายต่างประเทศของสาธารณรัฐสิงคโปร์ในช่วง 2 ทศวรรษแรกมีลักษณะ “นโยบายแห่งยุคความอยู่รอด” ซึ่งกำหนดจากสภาพแวดล้อมภายในประเทศที่มีข้อจำกัดจากการเป็นรัฐขนาดเล็ก เพิ่งแยกตัวออกมาเป็นรัฐเดี่ยวที่เผชิญปัญหาทั้งทางด้านเศรษฐกิจสังคมและการทหารสภาพแวดล้อมภายในภูมิภาคที่สิงคโปร์มีความขัดแย้งกับอินโดนีเซียและมาเลเซีย เผชิญภัยคุกคามจากสงครามเวียดนามและการแทรกซึมบ่อนทำลายของลัทธิคอมมิวนิสต์ และสภาพแวดล้อม

ระหว่างประเทศภายใต้สภาวะสงครามเย็นที่มีความขัดแย้งและการแข่งขันระหว่างผู้นำฝ่ายโลกเสรีและฝ่ายโลกคอมมิวนิสต์

3. สิงคโปร์ร่วมก่อตั้งอาเซียนเพื่อเป้าหมายโดยตรงในการร่วมมือด้านเศรษฐกิจสังคมและวัฒนธรรม ตลอดจนเป้าหมายทางอ้อมด้านความมั่นคงในการรวมพลังในการแก้ปัญหาความขัดแย้งและสงครามภายในภูมิภาค รวมทั้งการต้านทานการแทรกแซงและการขยายอิทธิพลของสหรัฐอเมริกา จีนและโซเวียตในภูมิภาค

วัตถุประสงค์

เมื่อศึกษาตอนที่ 7.1 จบแล้ว นักศึกษาสามารถ

1. อธิบายประวัติความเป็นมาของสาธารณรัฐสิงคโปร์ได้
2. อธิบายแนวคิดและหลักการของนโยบายต่างประเทศสิงคโปร์ในยุคสงครามเย็นได้
3. อธิบายวัตถุประสงค์และความคาดหวังของสิงคโปร์ในการร่วมก่อตั้งอาเซียนได้

เรื่องที่ 7.1.1

การก่อตั้งสาธารณรัฐสิงคโปร์: ความเป็นมาและเป็นไป

ประวัติความเป็นมาของเกาะสิงคโปร์ในยุคแรกเริ่มยังมีได้ถูกบันทึกไว้อย่างแน่ชัดนัก เราเริ่มรู้จักเกาะนี้จากตำนานจีนในคริสต์ศตวรรษที่ 3 ซึ่งเรียกเกาะนี้ว่า “ผูลัวจง” ซึ่งมาจากภาษามาเลย์ว่า “ปูเลอจง (Pulau Jong)” แปลว่าเกาะซึ่งอยู่ตอนปลาย (ของคาบสมุทรมาลายู) ส่วนพ่อค้าชาวจีนที่มาค้าขายแถบนี้เมื่อ ค.ศ. 1330 เรียกว่า “หนานหยาง (Nanyang)” แปลว่ามหาสมุทรภาคใต้ ตามบทกลอนของชาวที่แต่งขึ้นเมื่อ ค.ศ. 1365 เรียกเกาะนี้ว่า “เตมาเสกหรือทูมาสิค (Temesek)” แปลว่า เมืองน้ำหรือเมืองชายทะเล นอกจากนี้ในพงศาวดารมาเลย์ยังได้ระบุว่าเกาะนี้มีชื่อว่า “สิงกาปุระ (Singapura)” แปลว่า เมืองสิงโตซึ่งถูกเรียกโดยเจ้าชายแห่งแคว้นปาเล็มบังซึ่งมาหลบพายุบนเกาะนี้และแลเห็นสัตว์ที่มีลักษณะเช่นสิงโต ซึ่งนี้รู้จักกันแพร่หลายในปลายศตวรรษที่ 14 ต่อมาถูกเรียกว่า “สิงคโปร์ (Singapore)” ตามสำเนียงภาษาอังกฤษ¹

ประวัติศาสตร์ของสิงคโปร์มีแต่การถูกปกครองโดยต่างประเทศมายาวนานเกือบ 10 ศตวรรษ โดยถูกอาณาจักรใหญ่ ๆ ที่อยู่ใกล้เคียง เช่น อาณาจักรศรีวิชัย อาณาจักรสยาม อาณาจักรมัชปาหิตเข้ามาครอบครอง และต่อมาในศตวรรษที่ 16 เมื่อมหาอำนาจตะวันตกเริ่มเข้ามาแสวงหาอาณานิคมในเอเชีย สิงคโปร์ถูกปกครองโดยโปรตุเกส ฮอลันดา และอังกฤษ ตามลำดับ สิงคโปร์เป็นอาณานิคมของอังกฤษถึง 144 ปีจนได้สิทธิปกครองตนเองเมื่อ ค.ศ. 1959 ได้เอกราชในปี 1963 เมื่อ

¹ Singapore. (2004). Singapore: Ministry of Communication and the Arts. p. 30.

สิงคโปร์ได้เข้าไปรวมตัวอยู่ในสหพันธรัฐมาเลเซียร่วมกับมาลายา ซาราวัก และซาบাহ แต่ต่อมาก็แยกตัวมาเป็นรัฐอิสระ และจัดตั้งสาธารณรัฐสิงคโปร์ในปี 1965

สิงคโปร์ก่อนเป็นอาณานิคมของอังกฤษ (ศตวรรษที่ 11-ค.ศ.1819)²

รัฐเตมาเสกเคยอยู่ภายใต้การปกครองของจักรวรรดิศรีวิชัยในช่วงศตวรรษที่ 11 ถึง 14 ต่อมาอาณาจักรสยามและอาณาจักรมณฑลปาหิตต่างแข่งขันกันเข้ามามีอิทธิพลเหนือดินแดนคาบสมุทรมลายู ราว ค.ศ. 1390 รัฐนี้ก็ถูกยึดโดยอาณาจักรมณฑลปาหิตจนกระทั่งเจ้าชายอิสกันดาร์ชาห์ (Iskandar Shah) หรือเจ้าชายปรเมศวร (Parameswara) จากแคว้นปาเล็มบังซึ่งเข้ามาลี้ภัยได้มาตั้งตัวเป็นผู้นำคนใหม่ แต่ก็ถูกกองทัพของอาณาจักรมณฑลปาหิตขับไล่ออกไป ในศตวรรษที่ 15 อาณาจักรสยามสามารถยึดรัฐเตมาเสกเป็นประเทศราช (vassal state) จนกระทั่งเจ้าชายปรเมศวรซึ่งหนีไปอยู่รัฐมะละกาจนเข้าครอบครองมะละกาได้กลับมายึดรัฐเตมาเสกอีกครั้งหนึ่ง แต่เมื่อมะละกาตกเป็นเมืองขึ้นของโปรตุเกสก็ทำให้เตมาเสกตกเป็นเมืองขึ้นของโปรตุเกสไปด้วย จนกระทั่งอังกฤษยึดเมืองมะละกาได้ใน ค.ศ.1795 และเริ่มแข่งขันอิทธิพลกับฮอลันดา³

ในช่วงศตวรรษที่ 18 อังกฤษเข้าไปค้าขายกับอินเดียและต้องการขยายการค้าไปยังจีน จึงต้องการมีท่าจอดเรือระหว่างทางไปจีนเพื่อเป็นที่พัก แหล่งเติมน้ำมันและเสบียงอาหารและสถานที่ซ่อมแซมเรือ จึงได้เข้าไปจัดตั้งหลักแหล่งการค้าที่เกาะปีนัง ในปี 1786 แล้วยึดเอามะละกาจากฮอลันดาในปี 1795 ในปลายปี 1818 ข้าหลวงอังกฤษที่ประจำอินเดียได้ส่ง เซอร์โทมัส แสตมฟอร์ด แรฟเฟิลส์ (Sir Thomas Stamford Raffles) ไปก่อตั้งหลักแหล่งการค้าทางภาคใต้ของคาบสมุทรมลายู เขาได้ไปถึงเกาะสิงคโปร์เมื่อวันที่ 29 มกราคม ค.ศ. 1819 วันถัดมาได้ทำข้อตกลงเบื้องต้นกับเตอเม็งกง อับดุลเราะห์มาน (Temenggong Abdu'r Rahman) เสนาบดีของจักรวรรดิยะโฮร์เพื่อขอตั้งหลักแหล่งการค้า และในวันที่ 6 กุมภาพันธ์ 1819 ก็ได้ทำสนธิสัญญาฉบับแรกกับเตอเม็งกงผู้นี้และสุลต่านฮุสเซน (Sultan Hussein) เจ้าผู้ปกครองจักรวรรดิยะโฮร์ เพื่อรับสิทธิในที่ดินบนเกาะสิงคโปร์ในการตั้งหลักแหล่งการค้า สิงคโปร์ได้กลายเป็นศูนย์ค้าขายที่ทำรายได้ให้กับอังกฤษมากมายเกินกว่าศูนย์การค้าที่ปีนัง ทำให้อังกฤษต้องการเข้าครอบครอง จึงได้ทำสนธิสัญญาอีก 2 ฉบับ คือ สนธิสัญญา แองโกล-ดัตช์ (Anglo-Dutch Treaty) เมื่อมีนาคม 1824 ซึ่งกำหนดแบ่งเขตอิทธิพลระหว่างกันในคาบสมุทรมลายู และฉบับที่ 2 กับสุลต่านและเตอเม็งกงให้ยกเกาะสิงคโปร์ให้อังกฤษตลอดไปโดยทั้งสองได้ค่าตอบแทนเป็นเงินสดและเงินบำนาญไปตลอดชีวิต⁴

---

² สรุปรย่อมาจาก โคริน เฟื่องเกษม. (2560). “หน่วยที่ 6 การเมืองการปกครองของสาธารณรัฐสิงคโปร์”. ใน เอกสารการสอนชุดวิชา การเมืองการปกครองของประเทศในเอเชีย (ฉบับปรับปรุงครั้งที่ 2.) นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. น. 6-7 - 6-12.

³ ดูเพิ่มเติมใน นกคณ ชาติประเสริฐ. (2558). “สาธารณรัฐสิงคโปร์”. ใน สารานุกรมประวัติศาสตร์ประเทศเพื่อนบ้านในอาเซียน. ฉบับราชบัณฑิตยสภา. กรุงเทพฯ: สำนักงานราชบัณฑิตยสภา. น. 291-323.

⁴ ดูเพิ่มเติม เอน.เจ. ไรอัน. (2526). การสร้างชาติมาเลเซียและสิงคโปร์. เจียน ม.ร.ว.ประกายทอง สิริสุข แปล. ทักษ์ เณิมเตียรณ บรรณาธิการ. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช จำกัด. น. 80-82.

สิงคโปร์ช่วงเป็นอาณานิคมของอังกฤษ (ค.ศ.1819-1963)⁵

สิงคโปร์ถูกปกครองโดยอังกฤษในหลายรูปแบบ กล่าวคือ

- ช่วงปี 1819-1823 สิงคโปร์อยู่ในฐานะเมืองขึ้นของอังกฤษ (British Possessions) ภายใต้การดูแลของผู้สำเร็จราชการเมืองเบนลูนอันเป็นหลักแหล่งการค้าของอังกฤษบนเกาะสุมาตรา จากปี 1823-1826 ก็มาอยู่ภายใต้การดูแลของผู้สำเร็จราชการเมืองขึ้นของอังกฤษที่เมืองเบงกอล

- ช่วง ค.ศ.1826-1867 สิงคโปร์ถูกปกครองภายใต้ระบบอาณานิคมช่องแคบหรือที่เรียกทับศัพท์ว่า เซตรดเซตเทิลเมนต์ (Straits Settlement) ซึ่งรวมเกาะปีนัง และรัฐมะละกาด้วยอยู่ภายใต้การดูแลของรัฐบาลเบงกอลแห่งอินเดีย แต่จากปี 1830-1851 ก็มาอยู่ภายใต้การควบคุมโดยตรงจากรัฐบาลอินเดีย โดยสิงคโปร์เป็นศูนย์กลางการบริหารงานของระบบเซตรดเซตเทิลเมนต์ ตั้งแต่ปี 1832

- จาก ค.ศ.1837 เป็นต้นไประบบนี้ถูกเปลี่ยนเป็นอาณานิคมโดยตรง (Crown Colony) ปกครองโดยกระทรวงอาณานิคมที่กรุงลอนดอน

- ช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 ญี่ปุ่นได้บุกเข้าสิงคโปร์ทางบกและทางอากาศเมื่อวันที่ 8 ธันวาคม 1941 และต่อมาสิงคโปร์อยู่ภายใต้การปกครองของญี่ปุ่นเป็นเวลา 3 ปีนับจากวันที่ 15 กุมภาพันธ์ 1942 จนสิ้นสุดสงครามโลกโดยญี่ปุ่นเป็นฝ่ายแพ้สงครามและยอมจำนนต่อฝ่ายพันธมิตร

- ช่วง 1946-1959 อังกฤษได้ยกเลิกระบบเซตรดเซตเทิลเมนต์แล้วปกครองสิงคโปร์แบบอาณานิคมเอกเทศ (Separate Crown Colony) ในเดือนเมษายน 1946 มีข้าหลวงอังกฤษมาปกครองดูแลด้านการทหารและการต่างประเทศ ส่วนสิงคโปร์มีอำนาจดูแลกิจการภายในประเทศ นอกจากนั้นอังกฤษยังเริ่มเปิดโอกาสให้ชาวสิงคโปร์มีส่วนร่วมในการปกครอง กล่าวคือ ในสภาที่ปรึกษาทางกฎหมาย (Legislative Council) ซึ่งมีจำนวน 22 คนนั้นชาวสิงคโปร์มีสิทธิสมัครเลือกตั้ง เพื่อเป็นสมาชิกบางส่วนได้ 6 คน ต่อมาในสภานิติบัญญัติซึ่งปรับมาจากสภาที่ปรึกษานั้น-จากปี 1951 ได้เปิดให้ชาวสิงคโปร์สมัครเป็นสมาชิกได้ 9 คนจากจำนวนทั้งหมด 25 คน ต่อมาในปี 1955 ก็ได้ขยายจำนวนสมาชิกชาวสิงคโปร์เป็น 25 คนจากจำนวนทั้งหมด 32 คน

ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาในปี 1955 นายเดวิด มาร์แชล (David Marshall) หัวหน้าพรรคแนวหน้าแรงงาน (Labour Front Party) ซึ่งชนะการเลือกตั้งได้ที่นั่งมากที่สุด จึงได้รับการแต่งตั้งเป็นมุขมนตรี (Chief Minister) เพื่อเป็นหัวหน้าบริหารกิจการภายในสิงคโปร์และจัดตั้งรัฐบาล เมื่อเขาลาออกนายลิม ยิว ฮ็อก (Lim Yew Hock) จึงเข้ามาเป็นมุขมนตรีแทนในช่วง 1956-1959 การเจรจาระหว่างรัฐบาลสิงคโปร์กับอังกฤษ เพื่อเรียกร้องอำนาจปกครองตนเองเริ่มตั้งแต่สมัยรัฐบาลเดวิด มาร์แชล แต่ไม่ประสบผลสำเร็จ รัฐบาลชุดต่อมาจึงดำเนินการเจรจาต่อจนในปี 1958 อังกฤษยอมตกลงและได้ร่วมลงนามในรัฐธรรมนูญใหม่ และประกาศใช้ พ.ร.บ. ว่าด้วยความเป็นพลเมืองสิงคโปร์ ต่อมาในวันที่ 3 มิถุนายน 1959 จึงประกาศให้สิงคโปร์เป็นรัฐที่มีอำนาจปกครองตนเอง และประกาศใช้รัฐธรรมนูญฉบับใหม่

สิงคโปร์ภายใต้การปกครองตนเอง (ค.ศ.1959-1963)

---

⁵ Singapore. *Ibid.* pp. 32-33.

เมื่อได้ปกครองตนเอง (Self-government) ในปี 1959 สิงคโปร์ได้จัดการเลือกตั้งในเดือนพฤษภาคมเพื่อเลือกสมาชิกสภาปฏิบัติพรรคกิจประชา (People's Action Party: PAP) ได้ที่นั่ง 43 ที่ (คะแนนเสียงร้อยละ 53.4) จากที่นั่งทั้งหมด 51 ที่ นายลีควอนยิว หัวหน้าพรรคจึงจัดตั้งรัฐบาล เมื่อวันที่ 5 มิถุนายน และได้เป็นนายกรัฐมนตรี (Prime Minister) คนแรก แต่ยังมีข้าหลวงจากอังกฤษ คือ เซอร์วิลเลียม กู๊ด (Sir William Goode) ดำรงตำแหน่งประมุขของรัฐ (Head of State) พรรคกิจประชาก่อตั้งมาตั้งแต่ ค.ศ.1954 โดยนายลีควอนยิว และเพื่อน ๆ ที่เรียนด้วยกันที่อังกฤษ ในช่วงแรกมีสมาชิกสายกลาง (Moderates) และสมาชิกฝ่ายซ้ายที่สนับสนุนลัทธิคอมมิวนิสต์ สมาชิกทั้ง 2 ฝ่าย เคยต่อสู้ร่วมกันเพื่อต้านทานระบอบอาณานิคมของอังกฤษ ฝ่ายซ้ายมีอิทธิพลมากสามารถควบคุมองค์กรต่าง ๆ ฝ่ายแรงงานและนักศึกษา ความสัมพันธ์ภายในพรรคไม่ค่อยราบรื่นนัก เพราะแต่ละฝ่ายมีเป้าหมายแตกต่างกัน ฝ่ายสายกลางภายใต้การนำของลีควอนยิว ต้องการแสวงหาเอกราชอย่างสมบูรณ์และเข้าเป็นส่วนหนึ่งของมาลายา แต่ฝ่ายซ้ายต้องการยึดอำนาจปกครองภายใต้ระบบคอมมิวนิสต์และปกครองตนเองอย่างสมบูรณ์ (Full self-government) ความขัดแย้งดังกล่าวนำไปสู่การแตกแยกในปี 1961 โดยฝ่ายซ้ายแยกตัวไปตั้งพรรคการเมืองใหม่ คือ พรรคบาร์ซาน โซเซียลิส (Barisan Socialis)⁶

นายลีควอนยิว ใช้เวลา 18 เดือนแรกนับจากดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีเพื่อเกลี้ยกล่อมให้ตนอุบลุคร่าหามาน (Tunku Abdul Rahman) นายกรัฐมนตรีของมาลายารับสิงคโปร์เข้าไปร่วมในสหพันธรัฐมาลายา ในที่สุดในวันที่ 27 พฤษภาคม 1961 ตนถูกที่ประกาศแผนการรวมมาลายา สิงคโปร์ รวมทั้งรัฐต่าง ๆ บนเกาะบอร์เนียวเหนือ (ซาราวัก ซาบาห์ และบรูไน) เข้าเป็นสหพันธรัฐมาเลเซีย (Federation of Malaysia) ตนกูเชื่อว่าการรับสิงคโปร์ไว้ภายในสหพันธรัฐจะสามารถควบคุมฝ่ายนิยมคอมมิวนิสต์ในสิงคโปร์ได้โดยอาศัยกฎหมายความมั่นคงภายใน (Internal Security Act: ISA) และเป็นกรณีที่จะไม่ปล่อยให้สิงคโปร์อยู่นอกสหพันธรัฐแล้วกลายเป็นเหมือน “คิวบาน้อย (little Cuba)” ที่เป็นภัยคุกคามมาลายา⁷ ส่วนการรับซาราวักและซาบาห์ซึ่งมีประชากรชาวมาเลย์เป็นส่วนใหญ่ จะช่วยเพิ่มสัดส่วนของชาวมาเลย์ในสหพันธรัฐและลดสัดส่วนชาวจีนจากสิงคโปร์

ข้อเสนอของตนกูในการจัดตั้งสหพันธรัฐมาเลเซียได้รับการสนับสนุนจากออสเตรเลียและนิวซีแลนด์ ซึ่งมีกองกำลังต่อต้านการแทรกซึมบ่อนทำลายของฝ่ายคอมมิวนิสต์ในมาลายามาตั้งแต่ ค.ศ.1948-1960 ส่วนอังกฤษเจ้าอาณานิคม ซึ่งต้องการให้เอกราชแก่บรรดาเจ้าอาณานิคมขนาดเล็ก ๆ อยู่แล้ว ก็มองว่าการเข้าร่วมกันในสหพันธรัฐใหม่นี้จะทำให้รัฐทั้งหลายแข็งแกร่งพอที่จะต้านทานอิทธิพลของประเทศเพื่อนบ้านที่ใหญ่กว่า เช่น อินโดนีเซีย แต่อินโดนีเซียเกรงว่าการรวมรัฐซาราวักและซาบาห์ ซึ่งอยู่บนเกาะบอร์เนียวเข้าในสหพันธรัฐมาเลเซียจะเป็นภัยคุกคามอินโดนีเซีย เพราะอาจนำไปสู่การรวมตัวกับดินแดนอื่น ๆ ของอินโดนีเซียบนเกาะบอร์เนียวด้วย ส่วนฟิลิปปินส์ยังอ้างกรรมสิทธิ์เหนือซาบาห์ โดยอ้างว่าเจ้าของดั้งเดิมของซาบาห์ คือสุลต่านแห่งซูลู ซึ่งเพียงแต่ให้อังกฤษเช่าดินแดนซาบาห์เท่านั้น แต่อังกฤษอ้างว่าสุลต่านได้ยกดินแดนนี้แก่บริษัการค้าของอังกฤษแล้ว ในส่วนของบรูไนนั้น อังกฤษไม่สามารถเจรจาให้ตกลงเข้าร่วม

⁶ *Ibid.* pp. 33-34.

⁷ Diane K.Mauzy and R.S.Milne. (2002). *Singapore Politics under the People's Action Party*. London: Routledge. pp. 18-19.

สหพันธรัฐ เพราะขัดข้องเกี่ยวกับการจัดลำดับความสำคัญของสุลต่านแห่งบรูไนและการแบ่งปันผลประโยชน์จากรายได้น้ำมันจำนวนมหาศาล⁸

สิงคโปร์นั้น นายลีควานยิว มองถึงความจำเป็นในด้านการเมืองและความมั่นคงในการรวมตัวกับมาลายา เพราะเคยพึ่งพิงมาลายาและอังกฤษสำหรับความมั่นคงภายในประเทศมาตั้งแต่อดีตและตามข้อกำหนดของรัฐธรรมนูญฉบับปี 1957 หากสิงคโปร์เป็นรัฐเอกราชเดี่ยว ๆ อาจพบปัญหาด้านนี้โดยเฉพาะปัญหาการแทรกซึมบ่อนทำลายของฝ่ายคอมมิวนิสต์และการขยายอิทธิพลทางการเมืองของนักการเมืองฝ่ายซ้าย ส่วนทางด้านเศรษฐกิจนั้นสิงคโปร์ได้รับคำแนะนำจากธนาคารโลกว่าการรวมตัวกับมาลายาจะเป็นการสร้างตลาดภายในสำหรับสินค้าจากสิงคโปร์⁹ เนื่องจากฝ่ายนิคมคอมมิวนิสต์ในสิงคโปร์ต่อต้านการรวมตัวเข้าในสหพันธรัฐใหม่ รัฐบาลจึงจัดการสำรวจประชามติ (referendum) เกี่ยวกับการรวมตัวเมื่อวันที่ 2 กรกฎาคม 1962 ปรากฏว่าประชาชนสนับสนุนการรวมตัวร้อยละ 71 ของคะแนนเสียง แต่ก็มีถึงร้อยละ 23 ที่งดออกเสียง (โดยส่งบัตรเปล่า)¹⁰ สหพันธรัฐมาเลเซียจึงถือกำเนิดในวันที่ 16 กันยายน 1963

สิงคโปร์ภายใต้สหพันธรัฐมาเลเซีย (ค.ศ.1963-1965)

ในการเจรจาจัดตั้งสหพันธรัฐมาเลเซียขึ้น รัฐสมาชิกทั้ง 4 ตกลงกันได้ที่จะให้รัฐบาลกลางมีอำนาจด้านการทหาร ความมั่นคงภายใน และการต่างประเทศโดยแต่ละรัฐสมาชิกมีอำนาจปกครองตนเอง สิงคโปร์ต้องการที่จะมีอำนาจจัดการกิจการด้านการศึกษาและแรงงานภายในรัฐตนเอง ซึ่งได้รับสิทธินี้โดยต้องแลกเปลี่ยนกับการมีจำนวนตัวแทนของสิงคโปร์ในรัฐสภาของสหพันธรัฐน้อยลง และยอมให้ชาวมาเลย์ที่อยู่ในสิงคโปร์ได้รับสถานะพิเศษแต่ไม่ได้รับสิทธิพิเศษ ส่วนในเรื่องการจัดตั้งตลาดร่วมของสหพันธรัฐนั้นยังไม่มีข้อกำหนดชัดเจน ยังตกลงกันไม่ได้เรื่องการเก็บภาษีและการแบ่งปันรายได้จากภาษี¹¹

สิงคโปร์รวมอยู่ในสหพันธรัฐมาเลเซียเพียง 23 เดือน ก็ตัดสินใจแยกตัวออกมาหลังจากที่รัฐสภาสหพันธรัฐลงมติให้สิงคโปร์ออกจากสหพันธรัฐในวันที่ 9 สิงหาคม 1965 สาเหตุมาจากความขัดแย้งหลายประการ ในด้านการเมืองมีปัญหาด้านการแข่งขันระหว่างพรรคการเมืองของรัฐสมาชิกในการเลือกตั้งระดับรัฐและระดับสหพันธรัฐ ตลอดจนมีการกระทบกระทั่งทางการเมืองบ่อย ๆ ดังนี้ ก) ในการเลือกตั้งระดับสหพันธรัฐในปี 1964 นั้น พรรคกิจประชาสงตัวแทนเข้าแข่งขันเพียง 9 คน และได้รับเลือกเพียงคนเดียว เพราะไม่สามารถสู้กับตัวแทนของพรรคสมาคมชาวจีนแห่งมาลายา (MCA : Malayan Chinese Association) ซึ่งมีทุนหาเสียงมากกว่าอีกทั้งยังใช้ระบบอุปถัมภ์มากด้วย ข) แต่ในการเลือกตั้งระดับรัฐในสิงคโปร์ในปี 1963 พรรคอัมโน (United Malay National Organization: UMNO) ส่งตัวแทนมาแข่งกับพรรคกิจประชาและพรรคบาริสาน แต่ไม่ได้รับเลือกตั้งเลย ค) การกระทบกระทั่งทางการเมืองเกิดขึ้นในเดือนกรกฎาคม 1964 เมื่อเลขาธิการพรรคอัมโนและพวกหัวรุนแรง (“ultras”) ชาวมมาเลย์ พูดยาเสียคติต่อว่าพรรคกิจประชาเกี่ยวกับสิทธิของชาว

⁸ Ibid.

⁹ Michael D.Barr. (2000). *Lee Kuan Yew: The Beliefs Behind the Man*. Richmond: Curzon Press. pp. 25-26.

¹⁰ Mauzy and Milne. *Ibid*. p. 20.

¹¹ *Ibid*. p. 19.

มาเลย์ในสิงคโปร์ จนนำไปสู่การจลาจลด้านเชื้อชาติ (race riot) ทั้งในมาเลเซียและต่อมาในเขตกึ่งในสิงคโปร์เมื่อเดือนสิงหาคม¹²

ในด้านสังคม ชาวจีนในสิงคโปร์ไม่พอใจที่รัฐบาลกลางให้สิทธิพิเศษแก่ชาวมาเลย์เหนือชนเชื้อชาติอื่น ๆ พรรคกิจประชาได้จัดการประชุมเพื่อเอกภาพของมาเลเซียร่วมกับอีก 2 พรรคในมาลายา และ 2 พรรคในซาราวัก โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการสนับสนุนหลักการ “มาเลเซียเพื่อชาวมาเลเซีย (Malaysian Malaysia)” ซึ่งประชาชนมีความเสมอภาคกันโดยไม่คำนึงถึงเชื้อชาติใด และนายลีควอนยิวก็เคยปราศรัยเป็นภาษามาเลย์ในรัฐสภาสหพันธรัฐ โดยแจ้งให้ทราบถึงคำพูดต่อต้านชาวจีน โดยเลขาธิการพรรคอัมโน และคำปราศรัยในลักษณะเดียวกันของนายมหาเธร์ โมฮัมหมัด ส่วนในด้านเศรษฐกิจ ความหวังของสิงคโปร์ที่จะได้ประโยชน์จากตลาดร่วมภายในสหพันธรัฐไม่บรรลุผล สินค้าของสิงคโปร์ที่ส่งมาขายในสหพันธรัฐถูกมาตรการกีดกันต่าง ๆ เพราะรัฐบาลกลางเกรงกลัวการครอบงำทางเศรษฐกิจโดยสิงคโปร์¹³

สาเหตุสำคัญที่สุดของการแยกตัวของสิงคโปร์ มาจากทัศนคติและสัญชาตญาณที่แตกต่างกันเกือบสิ้นเชิงระหว่างนายลีควอนยิว ซึ่งเชื้อชาติจีน กับคนกัวอับคลุราห์มาน ซึ่งเชื้อชาติมาเลย์ คนกัวยังคิดแบบง่าย ๆ ว่าคนจีนมั่งมีที่จะแสวงหาเงินและนักการเมืองชาวจีน น่าจะพอใจกับการมีอิทธิพลทางการเงินมากกว่าด้านการเมือง และน่าจะอยากเติบโตเหมือนกับ “รัฐนิวออร์กในมาเลเซีย”¹⁴ ซึ่งเป็นการประเมินความคิดและความต้องการของลีควอนยิวแบบไม่ตรงกับความเป็นจริง ในขณะที่เดียวกันคนจีนก็ไม่เข้าใจคนมาเลย์และประเมินศักยภาพของชาวบ้านมาเลย์ต่ำไป รวมทั้งไม่เข้าใจคุณสมบัติและลักษณะนิสัยของคนเชื้อสายเจ้าอย่างตนกู ซึ่งต้องการความจงรักภักดีโดยมองว่าตนกูเป็นคนใจดีไม่ต่อต้านใคร แต่ไม่คิดว่าเขาจะแข็งแกร่งและดีอื่นในเรื่องที่เขามีความเชื่อมั่น ลีควอนยิวไม่เข้าใจเวทีการเมืองของพวกมาเลย์ ตลอดจนเรื่องสิทธิพิเศษและความเป็นกวมิมบุตร (Bumiputera) ของพวกเขา ด้วยเหตุนี้ผู้นำทั้งสองจึงมักจะวิพากษ์วิจารณ์กันผ่านสื่อต่างๆ ความบาดหมางดังกล่าวนี้ทำให้รัฐสภามาเลเซีย ลงมติเมื่อวันที่ 9 สิงหาคม 1965 อย่างเป็นทางการแยกตัวออกจากสหพันธรัฐ ส่วนรัฐสภาของสิงคโปร์เองก็ผ่านกฎหมายการจัดตั้งสิงคโปร์เป็นสาธารณรัฐใหม่ มีอิสระและอานาจอธิปไตยมีนายลีควอนยิว เป็นนายกรัฐมนตรี และยูซอฟบิน อิศฮาก (Yusof bin ishak) เป็นประธานาธิบดี¹⁵

การก่อตั้งสาธารณรัฐสิงคโปร์ (ค.ศ.1965)

ประสบการณ์ของการถูกขับออกจากสหพันธรัฐมาเลเซียใน ค.ศ. 1965 หลังจากการรวมตัวกันเพียง 23 เดือน ได้สร้างความเสียใจและขมขื่นใจต่อนายลีควอนยิว ผู้นำสิงคโปร์เป็นอย่างยิ่ง เขาได้กล่าวถึงการแยกตัวว่า

¹² *Ibid.* pp. 21-22.

¹³ Mauzy and Milne. *Ibid.* pp. 22-23.

¹⁴ *Ibid.*

¹⁵ *Ibid.*

“เป็นความเจ็บปวดที่สุดในชีวิต....เป็นเหมือนพายุที่ร้ายแรง เป็นความตกใจสุดขีด แต่ก็เป็นการท้าทายความสามารถครั้งยิ่งใหญ่ที่เราต้องต่อสู้ให้สำเร็จ”¹⁶

เหตุการณ์นี้มีผลกระทบต่อกระตือรือร้นจิตใจและสุขภาพของเขามากจนล้มป่วยและต้องพักผ่อนอย่างน้อย 6 สัปดาห์ เนื่องจากมีความวิตกกังวลอย่างสูงเกี่ยวกับอนาคตของสิงคโปร์ เกรงว่าจะเอาตัวไม่รอดแล้วต้อง “คลาน” กลับไปอยู่กับมาเลเซียอีก เขาได้ถ่ายทอดความทรงจำเกี่ยวกับประสบการณ์นี้ว่า

“ผมไม่เคยคาดหวังมาก่อนว่าในปี 1965 เมื่อผมอายุ 42 ปี ผมจะต้องมาดูแลรัฐสิงคโปร์ที่เป็นเอกราช และต้องรับผิดชอบประชาชน 2 ล้านคน.....เราเข้าร่วมในสหพันธรัฐมาเลเซีย เมื่อเดือนกันยายน 1963 ต่อมามีความขัดแย้งสำคัญในนโยบายของสิงคโปร์กับรัฐบาลกลางสหพันธรัฐ แล้วในทันทีทันใดในวันที่ 9 สิงหาคม 1965 เราก็ออกมาอยู่กันเองในรัฐอิสระ เราถูกขอให้ออกจากมาเลเซียแล้วเดินไปตามลำพังด้วยตนเอง โดยปราศจากป้ายบอกทางไปยังที่หมายปลายทางในอนาคตเราเผชิญกับอุปสรรคมากล้าน โดยไม่มีโอกาสที่แน่นอนที่จะอยู่รอดได้ สิงคโปร์มิได้เป็นประเทศที่เกิดตามธรรมชาติ แต่เป็นประเทศที่สร้างขึ้นโดยมนุษย์ เป็นเมืองท่าค้าขายที่สำคัญที่อังกฤษสร้างขึ้นในอาณาจักรภาคพื้นทะเลที่กว้างใหญ่ของเขา เราได้รับมรดกตกทอดเป็นเกาะที่ปราศจากผืนแผ่นดินหลังฝั่งทะเล หรือหัวใจที่ปราศจากร่างกาย”¹⁷

ในช่วงก่อตั้งสาธารณรัฐใหม่นั้น นายลี กวน ยิว วิเคราะห์ว่าสิงคโปร์มีภัยอันตรายและกำลังประสบกับปัญหาวิกฤตหลายประการ ดังได้บรรยายเกี่ยวกับสถานะของสิงคโปร์ในขณะนั้นว่า

“ผมมีความวิตกกังวลหลายประการ **ประการแรก**คือการได้รับการยอมรับในความเป็นเอกราชของสิงคโปร์จากนานาชาติ รวมทั้งการสมัครเป็นสมาชิกองค์การสหประชาชาติ ...ความกังวลถัดมาคือการปกป้องคุ้มครองดินแดนนี้ เราไม่มีกองทัพ ทหาร 2 กองพันของเราอยู่ภายใต้การบังคับบัญชาของมาเลเซีย เราจะสร้างกองกำลังป้องกันประเทศอย่างรวดเร็วได้อย่างไร...จะรักษาความสงบเรียบร้อยอย่างไร...เรื่องปวดหัวที่สุดก็คือ สภาวะเศรษฐกิจ จะช่วยให้ประชาชนเลี้ยงชีพอย่างไร อิน โคนีเซียกำลังดำเนิน “นโยบายเผชิญหน้า” เราและการค้าหยุดนิ่ง มาเลเซียอยากติดต่อกับคู่ค้าของตน โดยตรง โดยไม่ผ่านเรา สิงคโปร์จะอยู่รอดได้อย่างไร เมื่อไม่ได้เป็นศูนย์กลางของดินแดนต่าง ๆ ที่เคยรวมกันภายใต้การปกครองของอังกฤษ? เราต้องหาคำตอบโดยเร็ว เพราะว่าจะขณะนี้มีการว่างงานถึงร้อยละ 14 และกำลังจะเพิ่มขึ้น ที่สำคัญเราจะต้องดำเนินชีวิตที่แตกต่างไปจากเดิมที่เคยอยู่ภายใต้การปกครอง

---

¹⁶ Melanie Chew. (1996). *Leaders of Singapore*. Singapore: Resource Press. p. 136. อ้างใน โคริน เฟื่องเกษม. (2548). “ผู้นำสิงคโปร์”. ใน ผู้นำในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้: ศึกษาเฉพาะประเทศอินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ มาเลเซีย และไทย. สีดา สอนศรี (บก.). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. น. 246.

¹⁷ Lee Kuan Yew. (2000). *From Third World to First: The Singapore Story: 1965-2000*. Singapore: Times Media Private Ltd. p. 19.

ของอังกฤษ...หลังจากที่ไคร่ตรงปัญหาเหล่านี้โดยมีทางเลือกที่จำกัดแล้ว ผมได้สรุปว่า
เกาะนี้ถ้าจะอยู่รอดได้ในภูมิภาคเอเชียอาคเนย์ก็ไม่ใช่เรื่องธรรมดา เราต้องใช้ความพยายาม
เป็นพิเศษเพื่อปรับตัวให้เป็นประชากรที่ยืดหยุ่น แข็งแกร่ง และรวมตัวกันอย่างเหนียวแน่น
สามารถที่จะสร้างผลผลิตที่ดีกว่าถูกกว่าประเทศเพื่อนบ้านเพราะว่าพวกเขาต้องการที่จะ
มองข้ามบทบาทของเราที่เป็นเมืองท่าศูนย์กลางการค้าและการเดินเรือ และการเป็นพ่อค้า
คนกลางของการค้าในภูมิภาค เราจะต้องแตกต่างไปจากประเทศอื่น ๆ”¹⁸

จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในประเทศและระหว่างประเทศดังกล่าว ลีควอนยิวจึงยึดแนวคิด “การอยู่รอด
(Survival)” เป็นแนวทางสำหรับปกครองสิงคโปร์ต่อไป เขาเห็นความจำเป็นในการจัดระบบสังคมที่แข็งแกร่ง (Rugged
Society) ที่ทนทานต่อการต้านทานปัญหาและความวุ่นวายต่าง ๆ และเพื่ออ้างความชอบธรรมของหลักการและนโยบาย
ด้านต่าง ๆ ของรัฐบาลจนการเมืองในยุคแรก ๆ ของสิงคโปร์ถูกเรียกว่า “การเมืองเรื่องความอยู่รอด (Politics of
Survival)”¹⁹ เขาเชื่อว่าประสบการณ์แยกตัวออกจากมาเลเซียบังคับให้คนสิงคโปร์มีทัศนคติแบบ “ไม่สู้ก็ตาย (do-or-die)”
ทำให้ประชาชนมุ่งมั่นที่จะเสียสละทุกอย่างเพื่อให้สิงคโปร์อยู่รอดและประสบความสำเร็จ²⁰

ปัญหาหนัก ๆ ที่ทำลายความสามารถของนายลีควอนยิว ทำให้รัฐบาลภายใต้พรรคกิจประชาอ้างถึงความจำเป็น
ของการใช้มาตรการเข้มงวดต่าง ๆ เพื่อสร้างความสมานฉันท์กลมกลืนภายในพหุสังคมและความเจริญเติบโตทาง
เศรษฐกิจ ลีควอนยิวทั้งเกลี้ยกล่อมและกดดันให้ทุกภาคส่วนในประเทศไม่ว่าจะเป็นผู้นำสหภาพแรงงาน บรรณาธิการ
หนังสือพิมพ์ ผู้นำศาสนา ผู้นำด้านวัฒนธรรมและชุมชนชาวจีนให้ร่วมมือกับแผนงาน ต่าง ๆ ของรัฐบาล โดยคำนึงถึง
ผลประโยชน์ส่วนตัวและส่วนท้องถิ่นให้น้อยลง เพื่อช่วยให้รัฐบาลพัฒนาประเทศให้เป็นอุตสาหกรรมได้ ในช่วงวิกฤต
สร้างชาติเช่นนี้ทำให้ชาวสิงคโปร์ต่างหุนพรรคกิจประชา ในการเลือกตั้งทั่วไปเมื่อเดือนเมษายน 1968 พรรคนี้ชนะการ
เลือกตั้งได้ที่นั่งทั้งหมด 58 ที่ในรัฐสภาโดยได้คะแนนเสียงร้อยละ 86.72 ประชาชนไม่สนใจพรรคฝ่ายค้านเลยในช่วง 10 ปี
แรก ของการก่อตั้งสาธารณรัฐ นายลีควอนยิว จึงอาศัยเสียงสนับสนุนจากประชาชนสร้างให้พรรคกิจประชาเป็นมากกว่า
พรรคการเมือง แต่เป็นเหมือนขบวนการสร้างชาติ²¹

กิจกรรม 7.1.1

จงอธิบายสาเหตุที่นายลีควอนยิวจำเป็นต้องแยกตัวออกจากสหพันธรัฐมาเลเซีย และก่อตั้งสาธารณรัฐสิงคโปร์

แนวตอบกิจกรรม 7.1.1

การแยกตัวออกมาตั้งสาธารณรัฐใหม่มีสาเหตุจากความขัดแย้งหลายประการภายในสหพันธรัฐมาเลเซีย ในด้าน
สังคม สิงคโปร์ต้องการให้ประชาชนทุกเชื้อชาติมีความเสมอภาคกันโดยไม่ให้สิทธิพิเศษแก่ชาวมลายู ในด้านการเมือง มี

¹⁸ *Ibid.* pp. 22-25.

¹⁹ Mauzy and Milne. *Ibid.* pp. 51-52.

²⁰ Melanie Chew. *Ibid.* p. 136.

²¹ Michael Barr. *Ibid.* p. 32.

ปัญหาการแข่งขันระหว่างพรรคการเมืองของรัฐต่าง ๆ การกระทบกระทั่งระหว่างนักการเมือง โดยเฉพาะอย่างยิ่งความขัดแย้งระหว่างผู้นำคือ นายลีควอนยิวและคนคู่ อับดุลราห์มาน ส่วนในด้านเศรษฐกิจนั้น ความเกรงกลัวการครอบงำทางเศรษฐกิจโดยสิงคโปร์ ทำให้สิงคโปร์ถูกกีดกันทางการค้าในสหพันธรัฐ

เรื่องที่ 7.1.2

นโยบายต่างประเทศของสิงคโปร์ในยุคสงครามเย็น

นโยบายต่างประเทศของสิงคโปร์ในยุคสงครามเย็นถูกกำหนดตามแนวคิด 3 ประการคือ 1) ข้อจำกัดของการเป็นรัฐขนาดเล็ก 2) การที่กลุ่มผู้นำวิเคราะห์ระบบความสัมพันธ์ระหว่างประเทศแบบนักสังคมนิยม (Realists) ที่มองว่าสภาพแวดล้อมระหว่างประเทศเต็มไปด้วยความขัดแย้งและมีลักษณะอนาธิปไตยไร้กฎเกณฑ์ และ 3) เป้าหมายหลักของนโยบายต่างประเทศคือการเน้นหนักที่การรักษาความมั่นคงและความอยู่รอดของประเทศ²²

ดังนั้น ในช่วง 2-3 ทศวรรษแรกของสิงคโปร์ภายใต้สภาวะสงครามเย็นจึงดำเนินนโยบายแบบ “นโยบายแห่งยุคความอยู่รอด (Survivalist Phase) ซึ่งรักษาความอยู่รอดและสร้างความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจโดยพยายามส่งเสริมระบบดุลแห่งอำนาจภายในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Regional Balance of Power) โดยให้มหาอำนาจจากภายนอกภูมิภาค เช่น สหรัฐ ญี่ปุ่น จีนและชาติยุโรปมาคานอำนาจซึ่งกันและกัน และช่วยมาค้ำประกันความปลอดภัยให้ประเทศเล็ก ๆ อย่างสิงคโปร์²³

ความเป็นประเทศที่มีขนาดเล็กทั้งด้านขนาดและประชากร กล่าวคือมีพื้นที่ขนาดเล็กเพียง 647 ตารางกิโลเมตร ในช่วงที่ก่อตั้งประเทศและขาดแคลนทรัพยากรธรรมชาติ มีประชากรเพียง 2 ล้านกว่าคน ตั้งอยู่ท่ามกลางประเทศเพื่อนบ้านขนาดใหญ่ คือ มาเลเซียและอินโดนีเซียซึ่งในช่วงนั้นมีนโยบายไม่ค่อยเป็นมิตรกับสิงคโปร์นัก และมีประชากรเป็นชาวมาเลย์ นับถือศาสนาอิสลาม ในขณะที่ประชากรส่วนใหญ่ของสิงคโปร์กว่าร้อยละ 70 เป็นคนจีน นับถือศาสนาพุทธและลัทธิเต๋า เมื่อสิงคโปร์จำเป็นต้องถอนตัวออกจากสหพันธรัฐมาเลเซียทันทีทันใดอย่างไม่คาดฝันมาก่อนจึงไม่มีความพร้อมในหลาย ๆ ด้านทั้งทางด้านเศรษฐกิจ การทหาร และความมั่นคง สิงคโปร์มีสถานภาพของประเทศโลกที่สามที่ล่าช้า ยากจน ที่อยู่อาศัยไม่เพียงพอ อัตราการรู้หนังสือต่ำ การคมนาคมขนส่งยังไม่พัฒนาระบบเศรษฐกิจยังไม่เจริญเติบโต อาจสรุปได้ว่าสิงคโปร์อยู่ในสภาวะเสี่ยงต่อภัยอันตราย (Vulnerability) หลายประการ สภาวะดังกล่าวนำไปสู่ความหมกมุ่นกังวลใจของผู้นำสิงคโปร์ในเรื่อง “ความอยู่รอด” ซึ่งถูกใช้เป็นคำขวัญทางการเมืองที่ใช้ในการวิเคราะห์ปัญหาต่าง ๆ ตั้งแต่

²² Amitav Acharya. (2008). *Singapore's Foreign Policy: the Search for Regional Order*. Singapore: World Scientific Publishing Co.Ltd. p. 1.

²³ โคริน เฟื่องเกษม. (2552). “สิงคโปร์ : การเมือง เศรษฐกิจ และการต่างประเทศ หลังยุควิกฤติเศรษฐกิจ (ค.ศ. 1997-2006)”. ใน *เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ : การเมือง เศรษฐกิจและการต่างประเทศในยุควิกฤติเศรษฐกิจ (พ.ศ.2540-2550)*. สีดาสอนศรี (บก.). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. น. 307-309.

ค.ศ.1965 เป็นต้นมา และฝังอยู่ในจิตใจของบรรดาผู้กำหนดนโยบายต่างประเทศ ดังเห็นได้จากสุนทรพจน์ของอดีตรัฐมนตรีลีเซียนลุง ลูกชายของนายลีควนยิว ที่ว่า

“สัตว์ตัวเล็ก ๆ อยู่รอดและเติบโตในป่า ดังเช่นรัฐเล็ก ๆ ที่อยู่ในระบบระหว่างประเทศ มูลค่าที่ต้องจ่ายสำหรับความอยู่รอด ก็คือ ความไม่ประมาทชั่ววินาที”²⁴

นายกรัฐมนตรีลีควนยิว ก็เคยเตือนว่า

“สิงคโปร์ต้องอยู่ในโลกที่เป็นจริง เราเล็กเกินไปที่จะเปลี่ยนแปลงโลกได้ แต่เราควรใช้ประโยชน์จากขีดความสามารถที่มีอยู่ให้มากที่สุด ในการปรับเปลี่ยนทิศทางและกลยุทธ์ของเราท่ามกลางประเทศใหญ่ ๆ ที่มีอิทธิพลในภูมิภาค”²⁵

ในช่วง 20 ปีแรกนับจากการก่อตั้งสาธารณรัฐ สิงคโปร์จึงดำเนินความสัมพันธ์ระหว่างประเทศอย่างระมัดระวัง ในเชิงตอบโต้ต่อเหตุการณ์ที่มาเผชิญหน้า โดยเน้นการปกป้องความมั่นคงของชาติจากปัญหาภายในประเทศ ตลอดจนความรุนแรงของสงครามเย็นจากการแข่งขันกันขยายอิทธิพล อำนาจและอุดมการณ์การเมืองระหว่างสหรัฐอเมริกาผู้นำฝ่ายโลกเสรีกับสหภาพโซเวียต และจีนซึ่งเป็นแกนนำฝ่ายโลกคอมมิวนิสต์ ซึ่งขยายตัวอย่างมากในช่วงทศวรรษ 1960 อันสืบเนื่องจากการที่มหาอำนาจแต่ละฝ่ายสนับสนุนคู่แข่งในสงครามเวียดนามระหว่างฝ่ายใต้และฝ่ายเหนือซึ่งเริ่มต้นในปี 1964 และดำเนินยึดเชื้อ 10 กว่าปีทำให้ นโยบายต่างประเทศของสิงคโปร์ใน 2 ทศวรรษแรกอาจเรียกว่า “การทูตของรัฐอ่อนแอ (Diplomacy of Weakness)”²⁶ ซึ่งมุ่งหลีกเลี่ยงการขัดแย้งโดยตรงกับประเทศอื่นและแสวงหาความร่วมมือกับมหาอำนาจ แต่สิงคโปร์ก็ได้ปรับวิกฤติให้เป็นโอกาสใน 2 ลักษณะ คือ ในด้านการเมือง ได้อาศัยระบบดุลอำนาจในภูมิภาค ส่วนในด้านเศรษฐกิจได้ฉวยโอกาสในช่วงสงครามเย็นในการสร้างความเจริญรุ่งเรืองทางเศรษฐกิจโดยการดำเนินนโยบายผูกฟ้โลกตะวันตก จึงสามารถดึงดูดการลงทุนจากต่างชาติและสามารถเข้าถึงตลาดทางการค้าเสรีของประเทศทุนนิยม²⁷

อย่างไรก็ดีตั้งแต่ปลายทศวรรษ 1980 เมื่อสิงคโปร์เริ่มเจริญเติบโตและมีความเข้มแข็งทั้งทางด้านเศรษฐกิจ การเมืองและการทหารจนกลายเป็นประเทศพัฒนาแล้วในปี 1996 โดยเป็นศูนย์กลางเศรษฐกิจ การสื่อสาร โทรคมนาคมของภูมิภาคและเริ่มมีบทบาทและอิทธิพลในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้มากขึ้น ก็ทำให้โลกทรรศน์ของผู้นำขยายกว้างไกล และกำหนดเป้าหมายของนโยบายต่างประเทศในระดับภูมิภาคและระดับโลกสูงส่งยิ่งขึ้น ต้องการเพิ่มความรับผิดชอบใน

---

²⁴ อ้างถึงใน บทความของ N.Ganesan. (1992). “Singapore’s Foreign Policy Terrain”. *Asian Affairs, The American Review*. Summer. pp. 67-79. แปลโดย โคริน เฟื่องเกษม. (2538). *เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ : นโยบายต่างประเทศในยุคโลกาภิวัตน์*. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย. น. 190.

²⁵ Lee Kuan Yew. (2013). *One Man’s View of the World*. Singapore: Straits Times Press. p. 158.

²⁶ Jean-Louis Margolin. (1998). “Singapore New Regional Influence, New World Outlook?”. *Contemporary Southeast Asia*. Vol.20, No.3, December. p. 319.

²⁷ Amitav Acharya. *Ibid*. pp. 15-17.

ภูมิภาค ช่วยเหลือและทำประโยชน์ต่อประเทศอื่น ๆ ตลอดจนดำเนินนโยบายต่างประเทศแบบเปิดกว้าง และมีความมั่นใจมากขึ้น²⁸

สิงคโปร์ได้กำหนดหลักการสำคัญ ๆ ในการดำเนินนโยบายต่างประเทศไว้ 10 ประการ²⁹ ดังนี้

1. ในฐานะเป็นประเทศเล็ก สิงคโปร์จะต้องไม่มีความเข้าใจผิดหรือมีความหลงผิดเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมในภูมิภาคและในโลก
2. เพื่อรองรับนโยบายต่างประเทศที่มีประสิทธิภาพ สิงคโปร์ต้องมีระบบป้องกันประเทศทางด้านการทหารในลักษณะป้องปรามอย่างน่าเชื่อถือ
3. สิงคโปร์จะดำเนินการเพื่อคงไว้ซึ่งสภาพแวดล้อมที่มั่นคงและมีสันติภาพภายในภูมิภาคและรอบ ๆ ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้โดยเฉพาะในภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิก
4. สิงคโปร์จะสนับสนุนและมีบทบาทอย่างแข็งขันในองค์การระหว่างประเทศอย่างเช่น สหประชาชาติ
5. สิงคโปร์ต้องส่งเสริมและสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับประเทศเพื่อนบ้านที่มีพรมแดนร่วมกันให้ดีที่สุดในทุก ๆ ด้าน
6. สิงคโปร์มีความผูกพันอย่างสมบูรณ์ในสมาคมอาเซียน
7. สิงคโปร์จะเป็นมิตรกับทุกประเทศที่ปรารถนาจะเป็นมิตรกับสิงคโปร์
8. สิงคโปร์ยืนเคียงข้างมิตรประเทศซึ่งเคยเกื้อหนุนสิงคโปร์ในยามที่สิงคโปร์ต้องการความช่วยเหลือ
9. สิงคโปร์จะดำเนินการต่อไปเพื่อคงไว้ซึ่งระบบการค้าแบบเปิดเสรีและพหุภาคี
10. สิงคโปร์พร้อมที่จะค้าขายกับประเทศใด ๆ ก็เพื่อผลประโยชน์ร่วมกันและคงไว้ซึ่งระบบเศรษฐกิจแบบตลาดเปิดเสรี (จะอธิบายรายละเอียดในเรื่อง 7.2.2)

กิจกรรม 7.1.2

จงอธิบายถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกำหนด “นโยบายแห่งยุคความอยู่รอด”

แนวตอบกิจกรรม 7.1.2

นโยบายนี้ถูกกำหนดจากสภาพแวดล้อมภายในประเทศสิงคโปร์ ซึ่งเป็นรัฐขนาดเล็ก มีประชากรน้อย เพิ่งก่อตั้งประเทศยังไม่มีความพร้อมทางด้านเศรษฐกิจและการทหาร ส่วนสภาพแวดล้อมในภูมิภาคนั้น สิงคโปร์เผชิญภัยคุกคามจาก “นโยบายเผชิญหน้า” ของอินโดนีเซีย จากสงครามเวียดนามและการแทรกซึมบ่อนทำลายของกลุ่มคอมมิวนิสต์ ตลอดจนภัยคุกคามจากมหาอำนาจที่แข่งขันกันเข้ามาขยายอิทธิพลในภูมิภาค

²⁸ Jean –Louis Margolin. *Ibid.* p. 319.

²⁹ Singapore. *Ibid.* p. 57.

เรื่องที่ 7.1.3

การร่วมก่อตั้งอาเซียน : วัตถุประสงค์และความหวัง

สมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ หรืออาเซียน (Association of Southeast Asian Nations: ASEAN) ก่อตั้งเมื่อวันที่ 8 สิงหาคม ค.ศ. 1967 โดยการลงนามปฏิญญากรุงเทพ (Bangkok Declaration) ที่วังสราญรมย์ กระทรวงการต่างประเทศของไทย ประกอบด้วยสมาชิกแรกเริ่ม 5 ประเทศ คือ อินโดนีเซีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ และไทย โดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อส่งเสริมความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ความก้าวหน้าทางสังคม และพัฒนา ด้านวัฒนธรรม ส่งเสริมสันติภาพและเสถียรภาพภายในภูมิภาค ส่งเสริมความร่วมมืออย่างแข็งขันด้านการเกษตร อุตสาหกรรม และขยายการค้า บรรดาผู้นำจากประเทศสมาชิกทั้งห้าเปิดกว้างต่อการเข้ามาเป็นสมาชิกอาเซียนโดยประเทศ ทั้งหมดในภูมิภาครวมทั้งประเทศศรีลังกาด้วย แต่เวียดนามเหนือและไต้ที่อยู่ในภาวะสงคราม เจ้าสีหนุผู้นำกัมพูชาไม่เข้าร่วมเพราะมองว่าขัดกับนโยบายเป็นกลางของกัมพูชา และเห็นว่าอาเซียนมีท่าทีเข้าข้างโลกตะวันตกแต่ต่อต้านจีน อีกทั้ง ไม่อยากสร้างความไม่พอใจให้กับเวียดนามที่ไม่เห็นด้วยกับแนวคิดอาเซียน ในส่วนของพม่าก็เช่นกัน นายพลเนวินมองว่า อาเซียนต่อต้านจีนและการเข้าเป็นสมาชิกจะขัดกับนโยบายไม่ฝักใฝ่ฝ่ายใดและการวางตัวโดดเดี่ยวของพม่า ศรีลังกายังไม่สนใจเข้าเป็นสมาชิก³⁰

ในทรรศนะของนายลีควยิว ผู้นำสิงคโปร์นั้น เขาไม่ได้ตั้งความคาดหวังในเป้าหมายอันสูงส่งดังที่ระบุไว้ใน ปฏิญญากรุงเทพมากนัก เขาเชื่อว่าเป้าหมายในใจของผู้นำทั้ง 5 ประเทศก็เพื่อสร้างพลังร่วมกันจากการรวมตัวเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันเพื่อเตรียมรับการถอนทหารและฐานทัพของอังกฤษจากภูมิภาคนี้อันจะเกิดสุญญากาศแห่งอำนาจ รวมทั้งการ ถอนทหารของสหรัฐในอนาคตด้วย เขาวิเคราะห์อินโดนีเซียภายหลังยุคซูการ์โนและภายใต้ซูฮาร์โตผู้นำคนใหม่ ว่า ต้องการเข้าเป็นสมาชิกอาเซียนเพื่อสร้างความมั่นใจให้กับมาเลเซียและสิงคโปร์ว่าอินโดนีเซียได้ยุตินโยบายเผชิญหน้า (Konfrontasi) กับประเทศทั้งสองจริง ๆ ส่วนฟิลิปปินส์เข้าเป็นสมาชิกเพื่อมีเวทีในการผลักดันการอ้างกรรมสิทธิ์เหนือ ดินแดนบอร์เนียวเหนือ ไทยต้องการติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้านที่ไม่เป็นคอมมิวนิสต์ และมีนโยบายไม่ฝักใฝ่ ฝ่ายใด สิงคโปร์เองต้องการความสนับสนุนและความเข้าใจจากประเทศเพื่อนบ้านในการเสริมสร้างเสถียรภาพและความ มั่นคงภายในภูมิภาค³¹ สิงคโปร์มีความรู้สึกที่ว่าประเทศอยู่ในสภาวะล่อแหลมต่ออันตรายและเสี่ยงภัยอย่างมากจากประเทศ อินโดนีเซียและมาเลเซียที่ไม่เป็นมิตร ภายหลังจากการเผชิญหน้ากับอินโดนีเซียในยุคซูการ์โนและจากความขัดแย้งภายใน สหพันธรัฐมาเลเซียจนสิงคโปร์ต้องถอนตัวออกในปี 1965 ในฐานะสาธารณรัฐใหม่สิงคโปร์ต้องการได้รับการยอมรับว่า

³⁰ Amitav Acharya. (2000). *The Making of Southeast Asia: International Relations of a Region*. Singapore: Institute of Southeast Asian Studies. p. 157.

³¹ Lee Kuan Yew. *Ibid*. p. 369.

เป็นส่วนหนึ่งของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้และสามารถมีบทบาทมากขึ้นและมีอิทธิพลในการโน้มน้าวประเทศเพื่อนบ้านในประเด็นปัญหาที่มีผลประโยชน์ร่วมกัน³²

อาเซียนไม่เน้นหนักในประเด็น “ความมั่นคง” และหลีกเลี่ยงที่จะใช้คำนี้ โดยนายถนัด คอมันตร์ รัฐมนตรีการต่างประเทศของไทยใช้คำว่า “การป้องกันทางการเมืองร่วมกัน (Collective Political Defense)” แทนที่ และเป้าหมายการส่งเสริมสันติภาพและเสถียรภาพในภูมิภาคก็หมายถึงการคำนึงถึงความมั่นคงของชาติและของภูมิภาคนั่นเอง

อีกปัจจัยหนึ่งที่ผลักดันการก่อตั้งอาเซียนในทศวรรษ 1960 ก็คือ ความปรารถนาร่วมกันที่จะรวมพลังในการต้านทานการแทรกแซงและการขยายอิทธิพลของมหาอำนาจจากภายนอก เนื่องจากบรรดาสมาชิกมี สัญญาร่วมกันเกี่ยวกับภัยคุกคามความมั่นคงของภูมิภาค โดยมองว่าทั้งจีนและโซเวียตซึ่งเริ่มแตกแยกและขัดแย้งกันเองแล้วในปลายทศวรรษ 1960 ได้เริ่มแข่งขันกันเพื่อขยายอิทธิพลเข้ามาในภูมิภาค โดยนายลิกวนยิว คาดการณ์ว่าจีนจะมีอิทธิพลมากที่สุดและภูมิภาคนี้จะกลายเป็นประเทศบริวารของจีนเหมือนกับยุโรปตะวันออกที่เป็นบริวารของโซเวียต หรือดินแดนแถบแคริบเบียนที่อยู่ใต้อิทธิพลของสหรัฐ ส่วนโซเวียตก็จะขยายเครือข่ายผ่านกลุ่มอินโดจีน รวมทั้งยื่นข้อเสนอความร่วมมือด้านความมั่นคงร่วมกันในเอเชีย (Asian Collective Security Arrangement) จนจีนต้องเตือนให้ภูมิภาคนี้ระวังการครอบงำความเป็นเจ้า (Hegemonism) ของโซเวียต ส่วนสหรัฐก็กำลังปรับความสัมพันธ์กับโซเวียตและจีน ซึ่งอาจมีผลกระทบต่อความมั่นคงภายในภูมิภาค นายลิกวนยิว เชื่อว่าการรวมตัวกันภายใต้อาเซียนจะช่วยให้ประเทศเล็ก ๆ และอ่อนแอทั้งหลายมีอำนาจต่อรองกับบรรดามหาอำนาจถึงแม้ว่าจะไม่อาจป้องกันการแทรกแซงจากมหาอำนาจได้มากนัก แต่อย่างน้อยเมื่อมหาอำนาจเจรจาดกกลางกันก็จะคำนึงถึงผลประโยชน์ของประเทศในภูมิภาคด้วย³³

ภัยคุกคามความมั่นคงภายในภูมิภาคอันสืบเนื่องจากสงครามเวียดนามที่ขยายเข้าไปในกัมพูชาและลาวโดยที่ฝ่ายคอมมิวนิสต์มีโอกาสมิซยชนะก็เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ทำให้สมาชิกอาเซียนร่วมมือกันในระดับทวิภาคีในปัญหาความมั่นคงบริเวณชายแดน ส่วนในระดับอาเซียนนั้นผู้นำทั้ง 5 ประเทศมีความเห็นตรงกันว่าลัทธิคอมมิวนิสต์อาจแพร่ขยายได้รวดเร็วหากประเทศต่าง ๆ มีปัญหาความยากจนและความไม่เสมอภาคภายในสังคม ดังนั้นการร่วมมือกันสร้างความแข็งแกร่งให้แก่ระบบเศรษฐกิจแบบตลาดเสรีจะช่วยสร้างภูมิคุ้มกันจากภัยคอมมิวนิสต์ได้ ในระยะยาวการแก้ปัญหาไม่อาจทำได้สำเร็จจากการใช้กำลังทหารปราบปราม แต่ต้องแก้ไขโดยการพัฒนาเศรษฐกิจอย่างรวดเร็ว ดังที่นายลิกวนยิวกล่าวไว้ว่า

“แต่แต่ละประเทศสมาชิกอาเซียนต้องมีความมั่นใจว่าจะสร้างความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างพอเพียง และสร้างความยุติธรรมในสังคม ซึ่งจะทำให้การแทรกซึมบ่อนทำลายเป็นสิ่งที่ไม่น่าดึงดูดใจและไม่อาจประสบความสำเร็จได้”³⁴

ดังนั้น การที่สมาชิกทั้งห้า มีเป้าหมายและนโยบายพัฒนาเศรษฐกิจที่คล้ายคลึงกันก็เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ผลักดันให้ก่อตั้งอาเซียนเพื่อร่วมมือกันด้านเศรษฐกิจและสังคม กล่าวคือทั้ง 5 มีแนวทางพัฒนาเศรษฐกิจ 3 ระยะคล้ายกัน คือ การฟื้นฟูการผลิตสินค้าพื้นฐานดั้งเดิมเพื่อการส่งออก ต่อมาจึงมีการผลิตเพื่อทดแทนการนำเข้า และตามมาด้วยการผลิตสินค้า

³² Amitav Acharya. *Ibid.* p. 157.

³³ *Ibid.* pp. 158-159.

³⁴ Amitav Acharya. *Ibid.* p. 164.

อุตสาหกรรมเพื่อการส่งออก ในส่วนของสิงคโปร์นั้นเริ่มปรับจากการเป็นศูนย์กลางการค้าและการเดินเรือ (Entrepot Trade) อย่างในสมัยอาณานิคมมาดำเนินนโยบายผลิตเพื่อทดแทนการนำเข้าในทศวรรษที่ 1960 และต่อมาใช้นโยบายผลิตเพื่อการส่งออกในทศวรรษที่ 1970 แนวทางการพัฒนาดังกล่าวทำให้สิงคโปร์สามารถพัฒนาประเทศได้อย่างรวดเร็ว โดยในช่วงทศวรรษ 1960 มีอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจเฉลี่ยร้อยละ 9.4 ต่อปี และในทศวรรษ 1970 มีอัตราเฉลี่ยร้อยละ 9.8 ต่อปี³⁵ นอกจากนี้ทั้งสิงคโปร์และไทยยังได้รับอานิสงค์จากการเข้าร่วมในสงครามเวียดนาม โดยอยู่ฝ่ายสหรัฐและเวียดนามใต้ สิงคโปร์เป็นศูนย์โรงกลั่นน้ำมันปิโตรเลียมและส่งน้ำมันให้สหรัฐ และยังเป็นแหล่งพักผ่อนและสันทนาการ (Rest and Recuperation: R&R) ของทหาร จี.ไอ. ในช่วงหยุดพักอีกด้วย ไทยส่งทหารไปช่วยรบโดยสหรัฐออกค่าใช้จ่ายทั้งหมด สหรัฐมีฐานทัพและมีแหล่งพักผ่อนหย่อนใจในประเทศไทยด้วย ทั้งสองประเทศได้รับเงินช่วยเหลือทางเศรษฐกิจจากสหรัฐในจำนวนมาก ดังนั้นการจัดตั้งอาเซียนจึงเป็นทางออกหนึ่งสำหรับการเตรียมรับการถอนตัวของสหรัฐเมื่อสงครามยุติ

กิจกรรม 7.1.3

จงอธิบายเป้าหมายของการก่อตั้งสมาคมอาเซียนตามทรรศนะของนายลีควนยิว

แนวตอบกิจกรรม 7.1.3

ลีควนยิวเชื่อว่าผู้นำประเทศสมาชิกทั้ง 5 ของอาเซียน ก่อตั้งอาเซียนเพื่อสร้างพลังร่วมกันในการเตรียมรับกับการถอนทหารและฐานทัพของอังกฤษและสหรัฐออกจากภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ การรวมพลังในการต้านทานการแทรกแซงและการขยายอิทธิพลของมหาอำนาจจากภายนอก ตลอดจนการร่วมกันเผชิญภัยคุกคามจากสงครามเวียดนาม ซึ่งฝ่ายคอมมิวนิสต์มีโอกาสมิซยชนะ

---

³⁵ โคริน เฟื่องเกษม. (2554). *สิงคโปร์ภายใต้สามผู้นำ*. กรุงเทพฯ: บริษัทโรงพิมพ์เดือนตุลา จำกัด. น. 140-143.

ตอนที่ 7.2

บริบททางการเมืองของสิงคโปร์ในทศวรรษ 1970

โปรดอ่านหัวเรื่อง แนวคิด และวัตถุประสงค์ของตอนที่ 7.2 แล้วจึงศึกษารายละเอียดต่อไป

หัวเรื่อง

- 7.2.1 พัฒนาการทางการเมืองและวิสัยทัศน์ของผู้นำสิงคโปร์
- 7.2.2 การดำเนินความสัมพันธ์ระหว่างประเทศตามหลักการ 10 ประการ
- 7.2.3 การร่วมกันเผชิญหน้าวิกฤตการณ์กัมพูชา (1978)

แนวคิด

1. ผู้นำสิงคโปร์กำหนดเป้าหมายในการบริหารประเทศไว้ 3 ประการ คือ ก) ส่งเสริมความสงบสุข ความปรองดองและเอกภาพภายในพหุสังคม ข) ส่งเสริมความก้าวหน้าและความเจริญรุ่งเรืองทางเศรษฐกิจ และ ค) รักษาความสงบเรียบร้อยและเสถียรภาพทางการเมือง

2. สิงคโปร์ดำเนินความสัมพันธ์ระหว่างประเทศตามหลักการ 10 ประการ ซึ่งให้ความสำคัญต่อการเข้าใจสภาพแวดล้อมภายในภูมิภาคและในโลก การรักษาความมั่นคงภายในภูมิภาคและบริเวณใกล้เคียงโดยการพึ่งพิงองค์การสหประชาชาติและอาเซียน การรักษาสายสัมพันธ์ที่ดีกับประเทศเพื่อนบ้าน ประเทศที่เป็นมิตรและเคยช่วยเหลือสิงคโปร์ ตลอดจนเพิ่มพูนผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจโดยการค้าระหว่างประเทศ

3. การที่เวียดนามบุกรุกและยึดครองกัมพูชาเป็นการกระทำที่ผิดกฎหมาย และขัดกับหลักการของอาเซียนในเรื่องการไม่แทรกแซงกิจการภายในของรัฐอื่นและไม่ใช้กำลังต่อกัน สิงคโปร์จึงต้องร่วมมือกับอาเซียนอย่างจริงจังในการแก้ไขวิกฤตการณ์กัมพูชาโดยพึ่งพิงองค์การสหประชาชาติและประชาคมโลก

วัตถุประสงค์

เมื่อศึกษาตอนที่ 7.2 จบแล้ว นักศึกษาสามารถ

1. อธิบายประวัติความเป็นมาของการพัฒนาประเทศสิงคโปร์ตามวิสัยทัศน์ของผู้นำได้
2. อธิบายการดำเนินความสัมพันธ์ระหว่างสิงคโปร์กับนานาประเทศตามหลักการที่กำหนดไว้ได้
3. อธิบายสาเหตุและวิธีแก้ไขวิกฤตการณ์กัมพูชาโดยอาเซียนได้

เรื่องที่ 7.2.1

พัฒนาการทางการเมืองและวิสัยทัศน์ของผู้นำสิงคโปร์

เมื่อมีการจัดตั้งสาธารณรัฐสิงคโปร์ (Republic of Singapore) แล้ว ในเดือนธันวาคม ค.ศ. 1965 รัฐธรรมนูญฉบับชั่วคราว (1965)³⁶ ได้กำหนดให้สิงคโปร์ปกครองตามระบอบประชาธิปไตยแบบรัฐสภา (Parliamentary Democracy) ผ่านสถาบันทางการเมือง 3 ฝ่ายเป็นผู้ใช้อำนาจอธิปไตย ฝ่ายนิติบัญญัติประกอบด้วยรัฐสภาซึ่งเป็นระบบสภาเดี่ยว (Unicameral Parliament) ฝ่ายบริหารประกอบด้วยนายกรัฐมนตรีและคณะรัฐมนตรีโดยมีประธานาธิบดีเป็นประมุขของรัฐ (Head of State)³⁷ ฝ่ายตุลาการประกอบด้วยศาลชั้นต้นระดับต่าง ๆ และศาลสูงสุด สิงคโปร์รับเอาระบอบประชาธิปไตยแบบรัฐสภาของอังกฤษ (British Westminster model) แต่มีการปรับระบอบให้สอดคล้องกับสภาพการเมืองของคน ข้อที่แตกต่างจากแม่แบบก็คือ สิงคโปร์มีรัฐธรรมนูญลายลักษณ์อักษรแต่อังกฤษมีรัฐธรรมนูญที่ไม่เป็นลายลักษณ์อักษร สิงคโปร์มีระบบรัฐสภาเดี่ยวแต่อังกฤษมีระบบรัฐสภาคู่ (Bicameral Parliament) และสิงคโปร์มีประธานาธิบดีเป็นประมุขของรัฐ แต่อังกฤษมีระบบกษัตริย์ซึ่งมีพระราชินีเป็นประมุข³⁸

สิงคโปร์มีการปกครองระบอบประชาธิปไตยตามรูปแบบ (Procedural Democracy) กล่าวคือ จัดการเลือกตั้งอย่างสม่ำเสมอตามกำหนดเวลาที่ค่อนข้างแน่นอน ประชาชนมีสิทธิเสมอภาคในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งและลงสมัครรับเลือกตั้ง ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยตรงหรือผ่านพรรคการเมืองและกลุ่มผลประโยชน์ พรรคการเมืองมีส่วนสำคัญในการคัดเลือกผู้นำทางการเมืองและจัดระเบียบกระบวนการทางการเมือง ระบบพรรคการเมืองของสิงคโปร์มีลักษณะระบบหลายพรรค (Multi-Party System) เพราะมีพรรคการเมืองที่จดทะเบียนจัดตั้ง 20 กว่าพรรค แต่เมื่อพิจารณาผลการเลือกตั้งทั่วไปและการจัดตั้งรัฐบาลแล้ว อาจกล่าวได้ว่าสิงคโปร์มีระบบพรรคเด่นเพียงพรรคเดียว (Dominant One-Party System) เนื่องจากพรรคกิจประชาชนชนะการเลือกตั้งทุกครั้ง ดังจะเห็นจาก การเลือกตั้ง 4 ครั้งแรกนับจากจัดตั้ง

---

³⁶ ขณะที่ตั้งสาธารณรัฐยังร่างรัฐธรรมนูญใหม่ไม่เสร็จ จึงประกาศใช้รัฐธรรมนูญฉบับชั่วคราว (1965) ซึ่งประกอบด้วย ก) รัฐธรรมนูญของรัฐสิงคโปร์ ฉบับปี 1963 ข) กฎหมายประกาศเอกราชของสาธารณรัฐสิงคโปร์ปี 1965 และ ค) บางส่วนของรัฐธรรมนูญสหพันธรัฐ ส่วนรัฐธรรมนูญฉบับสมบูรณ์ร่างเสร็จปรับปรุงแก้ไขและเพิ่มเติมและประกาศใช้เมื่อ ค.ศ. 1980

³⁷ แต่เดิมประธานาธิบดีมาจากการสรรหาโดยคณะรัฐมนตรี และมีอำนาจหน้าที่ด้านพิธีกรรมเท่านั้น แต่เมื่อมีการแก้ไขรัฐธรรมนูญในปี 1991 จึงให้ประธานาธิบดีมาจากการเลือกตั้งโดยตรงโดยประชาชนและมีอำนาจหน้าที่ด้านบริหารเพิ่มเติมขึ้น จาก ค.ศ. 1991 ถึงปัจจุบันมีประธานาธิบดีมาแล้ว 5 ท่านคือ นายวีคิมวี นายอึ้งเต็งเซียง นายเชลปัน รามานาธาน นายโทนีตันเค็งแยม และคนปัจจุบันคือ นางฮาติมะฮ์ ยากบ ซึ่งเข้าสู่ตำแหน่งในปี 2017

³⁸ Jon S.T. Quah. (2001). "Singapore Meritocratic City-State". in. *Government and Politics in Southeast Asia*. John Funston, ed. Singapore: Institute of Southeast Asian Studies. p. 290.

สาธารณรัฐที่พรรคกิจประชาชนการเลือกตั้งในปี 1968 1972 1976 และ 1980 โดยได้ที่นั่งทั้งหมดในรัฐสภา จึงทำให้นายลีควนยิว หัวหน้าพรรคได้เป็นนายกรัฐมนตรีตลอดช่วง 15 ปีแรกของสาธารณรัฐ³⁹

ความสำเร็จของรัฐบาลจากพรรคกิจประชาชนในการบริหารประเทศมาจากฝีมือและการอุทิศตัวของกลุ่มผู้นำรุ่นแรก (First-Generation Leaders) อันประกอบด้วย นาลีควนยิว และเพื่อนสนิท คือ นายโตะะ ชินไชย นายเค็งสวี และเอส. ราชารัตนัม เป็นต้น ทั้งกลุ่มทำงานด้วยความสามัคคี ไม่ทะเลาะกัน ไม่แข่งขันกันเอง แต่ร่วมกันต่อสู้ความยากลำบากในช่วงแสวงหาเอกราช การต้านทานคอมมิวนิสต์ การอยู่ภายใต้สหพันธรัฐมาเลเซีย จนถึงการแยกตัวออกมาตั้งสาธารณรัฐใหม่ ทั้งหมดเป็นพวกที่มีฐานะดี การศึกษาสูง มีชื่อเสียงจากตำแหน่งการทำงาน ซึ่งเข้ามาเล่นการเมืองโดยไม่หวังกอบโกยสร้างความร่ำรวย จึงทำให้เป็นกำลังสำคัญของการสร้างชาติสิงคโปร์⁴⁰

กลุ่มผู้นำรุ่นแรกนี้ต้องการมีระบบการเมืองที่ไม่เป็นผลเสียต่อสภาพความเป็นจริงทางเศรษฐกิจ สังคม และองค์ประกอบด้านเชื้อชาติของสิงคโปร์ เป็นระบบการเมืองที่มีประสิทธิภาพ สร้างความสงบเรียบร้อย ความก้าวหน้า รุ่งเรือง ความสงบสุขและความปลอดภัยด้านเชื้อชาติจึงมีความเห็นร่วมกันที่จะเลือกระบบประชาธิปไตยที่จำกัด (Limited Democracy) และวาระเร่งด่วนแห่งชาติที่ต้องมาก่อนก็คือ การสร้างความเจริญก้าวหน้าทางสังคมและเศรษฐกิจ ซึ่งจะเป็นรากฐานที่จำเป็นของระบอบประชาธิปไตย ส่วนการพัฒนาทางการเมืองเป็นวาระรองที่ตามมา เพราะเห็นว่าประชาธิปไตยจะดำเนินได้จริงก็เมื่อประชาชนอ่านออกเขียนได้และมีการศึกษา ดังนั้นพรรคกิจประชาชนจึงกำหนดเป้าหมายด้านการบริหารประเทศไว้ 3 ประการคือ 1) ส่งเสริมความสุข ความปรองดองและความเป็นเอกภาพภายในพหุสังคมที่มีหลายเชื้อชาติ 2) ส่งเสริมความก้าวหน้าและความรุ่งเรืองทางเศรษฐกิจ และ 3) รักษาความสงบเรียบร้อยและเสถียรภาพทางการเมือง⁴¹

การสร้างความสงบสุขความปรองดองและเอกภาพภายในชาติเป็นเรื่องที่จำเป็นสำหรับพหุสังคมอย่างสิงคโปร์ ซึ่งประกอบด้วยประชากรหลายเชื้อชาติพูดหลายภาษา นับถือหลายศาสนา โดยมีคนเชื้อชาติจีนราวร้อยละ 75 ที่พูดภาษาจีนตามภาษาถิ่นต่างๆ นับถือศาสนาพุทธและลัทธิเต๋า คนเชื้อสายมาเลย์ราวร้อยละ 14 พูดภาษามาเลย์และนับถือศาสนาอิสลาม คนเชื้อสายอินเดียราวร้อยละ 10 พูดภาษาทมิฬ นับถือศาสนาฮินดู และเชื้อสายอื่น ๆ ดังนั้นภารกิจแรกของรัฐบาลจึงต้องสร้างเอกลักษณ์ประจำชาติโดยประดิษฐ์ธงชาติและแต่งเพลงชาติ กำหนดให้มีภาษาประจำชาติ 4 ภาษาคือ อังกฤษ มาเลย์ จีน (แมนดาริน) และทมิฬ จัดตั้งโรงเรียนระดับประถมและมัธยมแบบควบภาษา กล่าวคือ มีหลักสูตรควบภาษาอังกฤษกับจีน และหลักสูตรควบภาษาอังกฤษกับมาเลย์ ต่อมาก็ส่งเสริมการใช้ระบบ 2 ภาษา (bilingualism) โดยประชาชนต้องรู้ 2 ภาษา คือ ภาษาอังกฤษเป็นภาษาแรก ส่วนภาษาที่ 2 คือภาษาแม่ (จีนหรือมาเลย์ หรือทมิฬ) ตามกลุ่มเชื้อ

³⁹ โคริน เฟื่องเกษม. *เรื่องเดียวกัน*. น. 14-21.

⁴⁰ Raj Vasil. (2000). *Governing Singapore : A History of National Development and Democracy*. Australia: Allen & Unwin. pp. 41-42.

⁴¹ Raj Vasil. *Ibid.* pp. 45-47.

ชาติของตน นอกจากนั้นการเคหะแห่งชาติยังสร้างอาคารชุด (Flats) สูง 25 ชั้น เพื่อแก้ปัญหาประชากรขาดแคลนที่อยู่อาศัย และเปิดโอกาสให้คนต่างเชื้อสายอยู่ใกล้เคียงเป็นเพื่อนบ้านกัน⁴²

รัฐบาลไม่มีนโยบายสร้างความผสมกลมกลืนทางวัฒนธรรม (Assimilation Policy) อย่างเช่นในประเทศไทย หรือพม่า หรืออินโดนีเซีย ซึ่งให้สิทธิพิเศษแก่คนมาเลย์เหมือนในประเทศมาเลเซีย แต่ใช้หลักพหุนิยมทางวัฒนธรรม (Multiculturalism) ซึ่งให้การเคารพและยอมรับกลุ่มเชื้อชาติและวัฒนธรรมต่าง ๆ ที่หลากหลายในสังคมว่า มีความเท่าเทียมกันภายใต้กฎหมาย นอกจากนั้นนายลี กวน ยิว ต้องการสร้างสังคมสิงคโปร์ให้มีความสมดุลระหว่างวัฒนธรรมตะวันตกและวัฒนธรรมท้องถิ่น ซึ่งระบบ 2 ภาษาจะเป็นเครื่องปรับดุลทางวัฒนธรรม (Cultural Ballast) และสร้างความคุ้มกันจากการครอบงำของวัฒนธรรมตะวันตก⁴³

การใช้ระบบคุณธรรมนิยม (Meritocracy) ซึ่งเชื่อว่า “ฐานะทางสังคมและทางอาชีพของแต่ละบุคคลกำหนดด้วยความสามารถหรือผลงานของบุคคลนั้น ไม่ได้กำหนดหรือได้มาจากอิทธิพลทางเศรษฐกิจหรือการเมืองของเชื้อชาติ ชนชั้น หรือตระกูล จึงเป็นวิธีการที่ยุติธรรม เป็นวัตถุวิสัย และเป็นวิทยาศาสตร์”⁴⁴ ก็ได้ถูกนำมาใช้ในการคัดเลือกบุคคลเข้าศึกษาเล่าเรียน และเข้าทำงานในราชการซึ่งนอกจากจะป้องกันการเลือกปฏิบัติและลำเอียงเข้าข้างเชื้อชาติใดเชื้อชาติหนึ่งแล้วยังช่วยให้หน่วยงานนั้นได้คนเก่งและคนดีอีกด้วย

ความคิดดั้งเดิมเรื่อง “ความอยู่รอด (Survival)” ก็ถูกนำมาใช้โดยนาย ลี กวน ยิว เพื่อสร้างเอกภาพและความจงรักภักดีต่อชาติ ดังที่เขาได้กล่าวไว้ว่า

“...ไม่ว่าท่านจะมีเชื้อสายจีน อินเดีย มาเลย์ ยูเรเชียน หรือศรีลังกาก็ตาม เมื่อใดที่ต้องเผชิญกับปัญหาความอยู่รอดของสิงคโปร์ ท่านและเราก็ต้องรวมกันเป็นหนึ่งเดียวหรือกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ สิงคโปร์จะต้องได้รับการปกป้องและผลประโยชน์ของชาติได้รับการคุ้มครอง เพื่อเป็นผลดีสำหรับทุกคน”⁴⁵

ในด้านการส่งเสริมความก้าวหน้าและความรุ่งเรืองทางเศรษฐกิจนั้น นายลี กวน ยิว ได้อธิบายบทบาทของรัฐบาลในการส่งเสริมการพัฒนาทางเศรษฐกิจว่า รัฐบาลไม่ได้เข้ามาดำเนินการเองแต่เข้ามาเกี่ยวข้องในลักษณะที่ช่วยให้ระบบเศรษฐกิจดำเนินไปได้สะดวก รัฐบาลจะเข้าไปดำเนินการในเรื่องที่ภาคเอกชนทำไม่ได้ เช่น การจัดหาที่อยู่อาศัย รัฐบาลอาจเริ่มดำเนินงานบางด้าน เช่น งานภาคบริการและอุตสาหกรรมแล้วส่งต่อให้ภาคเอกชนทำต่อ รัฐบาลยึดแนวสังคม

---

⁴² Chiew Seen Kong. (1987). “The Socio-cultural Framework of Politics”. In *Government and Politics of Singapore*. Jon S.T Quah, Chan HengChee, and Seah Chee Meow, eds. Singapore: Oxford University Press. pp. 55-57.

⁴³ Michael Barr. *Ibid.* pp. 144-158.

⁴⁴ โคริน เฟื่องเกษม. *เรื่องเดียวกัน*.

⁴⁵ อ้างถึงใน Raj Vasil. *Ibid.* p. 90.

นิยมที่มีการควบคุม โดยรัฐบาลช่วยประกันพลังและกลไกตลาด กำไรและความมั่งคั่งร่ำรวยที่เกิดขึ้นจะนำไปแจกจ่ายแก่ประชาชนในรูปเงินสนับสนุนการเคหะ การศึกษา การรักษาพยาบาล เป็นต้น และนโยบายเศรษฐกิจของรัฐบาลไม่ติดขัดกับอุดมการณ์ใด แต่เลือกใช้นโยบายที่ปฏิบัติได้และเป็นไปได้ (Pragmatic and Practical) หากนโยบายใดดำเนินไป 3 ปีแล้ว ยังไม่ได้ผลดี ก็จะปรับปรุงแก้ไขหรือยกเลิกไป⁴⁶

ในช่วงที่สิงคโปร์ยังค่อยพัฒนาอยู่ รัฐบาลจึงเข้าไปมีส่วนร่วมตลอดจนแทรกแซงในระบบเศรษฐกิจอย่างเต็มที่ (High Interventionist Role) ความสำเร็จทางเศรษฐกิจมาจากการใช้นโยบายหลัก ๆ หลายประการ ดังนี้ 1) เริ่มจากการเลือกพึ่งพิงระบบเศรษฐกิจแบบตลาดเสรี นายโก๊ะ เค็ง สวี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังคนแรกเป็นผู้วางแผนการพัฒนาทางเศรษฐกิจ และได้จัดตั้งคณะกรรมการส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจ (Economic Development Board: EDB) ตั้งแต่ปี 1961 เพื่อนำเอานโยบายอุตสาหกรรมของรัฐบาลไปปฏิบัติเพื่อให้บรรลุผล 2) รัฐบาลลงทุนอย่างมากในการปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานของประเทศเพื่อรองรับการพัฒนาประเทศให้เป็นอุตสาหกรรมและเป็นการดึงดูดการลงทุนจากต่างชาติ 3) นอกจากนั้นรัฐบาลยังลงทุนหนักด้านกำลังคน โดยจัดระบบการศึกษาที่มีประสิทธิภาพทั้งในระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา และอุดมศึกษา ตลอดจนส่งเสริมโรงเรียนอาชีวะและช่างเทคนิค 4) มีการพัฒนาแรงงานในภาคอุตสาหกรรมตลอดเวลาให้ปรับจากการใช้เทคโนโลยีระดับต่ำเป็นระดับสูง ตลอดจนดึงดูดผู้เชี่ยวชาญในสาขาที่ขาดแคลนมาจากต่างชาติให้เข้ามาทำงานในสิงคโปร์ 5) รัฐบาลดำเนินนโยบายการเงินการคลังอย่างชาญฉลาด โดยควบคุมให้ระบบเงินเฟ้อต่ำ อัตราดอกเบี้ยในระดับสร้างสรรค์ และใช้นโยบายภาษีอากรที่เป็นธรรม อัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศที่ถูกต้อง ทำให้สิงคโปร์มักไม่พบปัญหาดุลการชำระเงิน สามารถรักษาค่าเงินดอลลาร์สิงคโปร์ได้แข็งมาก มีกองทุนสำรองเงินตราต่างประเทศสูง และไม่มีหนี้สินต่างประเทศ 6) รัฐบาลส่งเสริมการลงทุนจากต่างชาติโดยให้สิทธิพิเศษและสิ่งจูงใจให้ต่างชาติมาลงทุน อีกทั้งยังระดมทุนภายในประเทศจากบรรดานายทุนและการสะสมเงินของประชาชนในรูปกองทุนสำรองเลี้ยงชีพกลาง (Central Provident Fund) และเงินฝากที่ธนาคารออมสินของกรมไปรษณีย์⁴⁷

การมีรัฐบาลที่มีเสถียรภาพคอยช่วยเหลือก็ทำให้การดำเนินธุรกิจของภาคเอกชนสะดวกและง่ายขึ้น นอกจากนั้น รัฐบาลยังใช้ระบบคุณธรรมนิยมควบคุมประสิทธิภาพการทำงาน และดูแลสภาพแวดล้อมทางกายภาพและทางสังคมเป็นอย่างดี ที่สำคัญก็คือ รัฐบาลพร้อมที่จะปรับเปลี่ยนนโยบายอุตสาหกรรมเสมอ เมื่อใดที่สภาวะและเงื่อนไขทางเศรษฐกิจในและนอกประเทศเปลี่ยนไป ด้วยเหตุนี้ ภายใน 2 ทศวรรษนับจากที่สิงคโปร์ได้รับสิทธิปกครองตนเอง จึงได้เห็นการเจริญเติบโตของระบบเศรษฐกิจอย่างชัดเจน กล่าวคือ อัตราการเจริญเติบโตโดยเฉลี่ยในทศวรรษ 1960 คือ ร้อยละ 9.4 ต่อปี และในทศวรรษ 1970 คือร้อยละ 9.8 ต่อปี ซึ่งสูงกว่าอัตราการเจริญเติบโตของประเทศที่พัฒนาแล้ว⁴⁸

⁴⁶ Melanie Chew. *Ibid.* pp. 138-139.

⁴⁷ โคริน เฟื่องเกษม. *เรื่องเดียวกัน*. น. 155-157.

⁴⁸ *เรื่องเดียวกัน*. น. 143.

ในด้านการรักษาความสงบเรียบร้อยและเสถียรภาพทางการเมืองนั้น นายลีควนยิว และกลุ่มผู้นำรุ่นแรกให้ความสำคัญกับการให้อำนาจแก่รัฐบาลอย่างเต็มที่ในการบริหารประเทศอย่างเข้มงวดกวดขัน เด็ดขาด ตรงตามเป้าหมายแห่งชาติที่กำหนดไว้ โดยเน้นหนักเรื่องประสิทธิภาพและผลงานมากกว่าปกป้อง เชิดชูและพัฒนาระบบการปกครองแบบประชาธิปไตย ในการบริหารจัดการประเทศทางด้านการเมือง ผู้นำรุ่นแรกจึงกำหนดและปฏิบัติตามกฎกติกาอย่างเคร่งครัดในเรื่องต่าง ๆ⁴⁹ ดังนี้

- เป้าหมายของชาติในการพัฒนาประเทศ คือการรักษาความอยู่รอดของชาติ ความเจริญรุ่งเรืองและการกินดีอยู่ดีของประชาชน ดังนั้น บรรทัดฐานต่าง ๆ อุดมคติทางการเมือง หลักทางศีลธรรมตลอดจนสถาบันและกระบวนการทางการเมืองภายใต้ระบอบประชาธิปไตย จึงไม่อาจสร้างข้อจำกัดต่อการปฏิบัติงานของรัฐหรือตั้งกฎเกณฑ์มาควบคุมรัฐได้ แต่ล้วนต้องปรับให้เข้ากับเป้าหมายของชาติ สิงคโปร์ไม่ยึดติดกับอุดมการณ์ประชาธิปไตยที่อาจนำมาซึ่งการสิ้นชาติได้

- การบริหารประเทศแบบรวมศูนย์อำนาจ รัฐบาลจำเป็นต้องควบคุมกลไกทั้งหมดของรัฐทั้งระบบราชการ สหภาพแรงงาน องค์กรด้านเชื้อชาติ และภาคอุตสาหกรรม ระบบข้าราชการพลเรือนต้องเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการบรรลุเป้าหมายของชาติ ต้องมีความจงรักภักดีต่อรัฐบาล นโยบายและโครงการต่าง ๆ ของรัฐบาล สหภาพแรงงานก็เช่นเดียวกันต้องทำงานร่วมกับรัฐบาลเพื่อบรรลุเป้าหมายของชาติและไม่ตั้งตัวเป็นศัตรูกับรัฐบาล รัฐบาลต้องรับผิดชอบในการระดมมวลชนให้ทำเพื่อชาติและไม่ปล่อยให้เป็นที่พึ่งพิงของพรรคการเมืองต่าง ๆ ที่อาจสร้างความแตกแยกในหมู่ประชาชน

- การควบคุมประชาชนทางด้านการเมือง รัฐบาลสนับสนุนให้ประชาชนมีทัศนคติและมีการตัดสินใจอย่างสมเหตุสมผล ไม่ถูกเร้าอารมณ์โดยนักการเมืองในประเด็นด้านเชื้อชาติโดยสร้างนาฏกรรมทางการเมืองอันจะทำให้ระบบการเมืองทำงานผิดปกติและเสื่อมทรามลง

- การบริหารประเทศภายใต้กรอบของกฎหมายและรัฐธรรมนูญ ทั้งประชาชนและรัฐบาลต้องเคารพและปฏิบัติตามในกรอบของกฎหมาย และให้กฎหมาย และรัฐธรรมนูญเท่านั้นเป็นหลักสำหรับการแก้ไขและเปลี่ยนแปลงสถาบันและกระบวนการทางการเมืองของระบอบประชาธิปไตย

- การเน้นหนักในคุณภาพและประสิทธิภาพของผู้บริหาร

บทบาทของผู้นำมีความสำคัญอย่างมากสำหรับการพัฒนาประเทศ จึงต้องเสาะหาผู้ที่มีขีดความสามารถสูง มีความเป็นกลางไม่ฝักใฝ่ฝ่ายใด และอุทิศตนเพื่อชาติมาเป็นข้าราชการและร่วมงานในฝ่ายบริหารและฝ่ายตุลาการ ต้องถอนรากถอนโคนระบบเล่นพรรคเล่นพวกและการนอกราชการบังหลวง รัฐบาลต้องแสวงหาการยอมรับและความพึงพอใจจากประชาชนด้วยผลงานและความสำเร็จในการบริหารงานเท่านั้น

---

⁴⁹ สรุปรจากความเห็นของ Raj Vasil. *Ibid.* pp. 79-81.

กิจกรรม 7.2.1

เหตุใดผู้นำรุ่นแรกของสิงคโปร์จึงเลือกบริหารประเทศ ภายใต้ “ระบอบประชาธิปไตยที่จำกัด”

แนวตอบกิจกรรม 7.2.1

เนื่องจากสิงคโปร์เพิ่งก่อตั้งประเทศ จึงต้องการระบบการเมืองที่มีประสิทธิภาพในการดำเนินวาระเร่งด่วนแห่งชาติ ซึ่งได้แก่ การสร้างความเจริญก้าวหน้าทางเศรษฐกิจ ความเป็นเอกภาพในพหุสังคม และความสงบเรียบร้อยและเสถียรภาพทางการเมือง

เรื่องที่ 7.2.2

การดำเนินความสัมพันธ์ระหว่างประเทศตามหลักการ 10 ประการ

ภารกิจแรก ๆ ด้านการต่างประเทศของสิงคโปร์ คือ การสมัครเข้าเป็นสมาชิกองค์การสหประชาชาติ การแก้ไข และปรับความสัมพันธ์แบบตึงเครียดกับมาเลเซียและอินโดนีเซีย การเสาะหาความช่วยเหลือจากต่างชาติมาช่วยสร้างกองทัพ และการหาผู้ค้าและตลาดเพื่อสร้างรายได้มาเลี้ยงดูประชาชน ในช่วงแรกกระทรวงการต่างประเทศของสิงคโปร์ขาดแคลนนักการทูตมืออาชีพที่ผ่านการศึกษอบรมด้านนี้มาโดยตรง ต้องอาศัยนักธุรกิจ นักการเมือง นักวิชาการ ข้าราชการอาวุโส ตลอดจนนักหนังสือพิมพ์ที่มีความรู้และชื่อเสียงดีมาทำหน้าที่การทูต ไม่นานนักสิงคโปร์ก็มีความสัมพันธ์ที่ดีกับประเทศต่าง ๆ เนื่องจากความสามารถและการอุทิศตนของนักการเมืองอย่างเช่น นายเอส. ราชาเรตน์ม นายเอส. ดานาบาลัน และนายหว่อง คันเส็ง ซึ่งทำงานด้านการต่างประเทศโดยปริยายหรืออย่างใกล้ชิดกับนายลีควานยิว⁵⁰ โดยดำเนินความสัมพันธ์ระหว่างประเทศตามหลักการที่กำหนดไว้ 10 ประการ ดังนี้

---

⁵⁰ โคริน เฟื่องเกษม. (2550). “นโยบายต่างประเทศของสิงคโปร์”. ใน *เอเชียตะวันออกเฉียงใต้: นโยบายต่างประเทศหลังวิกฤติเศรษฐกิจ (ค.ศ.1997-2006)*. ใน สีดา สอนศรี (บก.). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. น. 99-100.

1. ในฐานะที่เป็นประเทศเล็ก สิงคโปร์จะต้องไม่มีความเข้าใจผิดหรือมีความหลงผิดเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมในภูมิภาคและในโลก

ดังคำกล่าวของปลัดกระทรวงการต่างประเทศท่านหนึ่งที่ว่า “นโยบายซึ่งเตือนให้บรรดาผู้ตัดสินใจระวังต่อการปรากฏตัวของแนวโน้มและความเคลื่อนไหวต่าง ๆ ทั้งในเชิงบวกและลบ สำหรับประเทศที่เล็กและล่อแหลมต่ออันตรายอย่างเช่น สิงคโปร์ ทั้งยังพึงพิงการติดต่อเกี่ยวพันทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศอย่างสูงนั้น เป็นเรื่องสำคัญมากที่เสอากาศของเราถูกปรับให้สร้างความคมชัดเสมอ”⁵¹

2. เพื่อรองรับนโยบายต่างประเทศที่มีประสิทธิภาพ สิงคโปร์ต้องมีระบบป้องกันประเทศทางด้านการทหารในลักษณะป้องปรามอย่างน่าเชื่อถือ

จากการคำนึงถึงสถานะล่อแหลมต่อภัยอันตรายต่าง ๆ ผู้นำสิงคโปร์จึงเห็นความสำคัญของการพัฒนาประเทศให้เข้มแข็งและพึ่งตนเองได้ทั้งทางด้านเศรษฐกิจและด้านการป้องกันประเทศ และได้ขอความช่วยเหลือจากอิสราเอลในการพัฒนากองทัพตามแนวทางการสร้างกองทัพอย่างประหยัด ในเรื่องนี้สิงคโปร์ใช้แนวคิดเรื่องความมั่นคงอย่างเบ็ดเสร็จ (Total Security Concept) ซึ่งประกอบด้วย การป้องกันแบบเบ็ดเสร็จ การทูต และระบบความมั่นคงภายในประเทศ การป้องกันแบบเบ็ดเสร็จ (Total Defense) ได้ดึงให้ประชาชนทุกหมู่เหล่าทั้งในภาครัฐบาล ภาคธุรกิจ และภาคประชาชนเข้ามาร่วมมือในการป้องกันประเทศในด้านต่าง ๆ 5 ด้าน ทั้งด้านจิตวิทยา ด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจ ด้านพลเรือน และด้านการทหาร ในด้านการทหารนั้นยังต้องอาศัยการทูต และการป้องปรามด้วย โดยส่งเสริมความสัมพันธ์ที่ดีด้านการทหารกับประเทศทั้งหลายทั้งภายในและภายนอกภูมิภาค และการเตรียมความพร้อมในการปฏิบัติการของกองทัพสิงคโปร์⁵² สิงคโปร์ใช้การทูตและการป้องปราม (Deterrence) ควบคู่กัน กล่าวคือ ไม่มองว่าประเทศอื่นเป็นศัตรู ไม่มีนโยบายในเชิงรุก และไม่หวังสร้างความยิ่งใหญ่ทางการทหาร โดยเคยเปรียบเทียบนโยบายป้องปรามของสิงคโปร์ว่า สิงคโปร์เป็นเหมือน “กุ้งที่มีพิษ (Poison Shrimp) ถ้าใครคิดจะกินกุ้งนี้ ก็จะตายไปด้วยกัน”⁵³

3. สิงคโปร์จะดำเนินการเพื่อกองไว้ซึ่งสภาพแวดล้อมที่มั่นคงและมีสันติภาพภายในภูมิภาคและรอบ ๆ ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้โดยเฉพาะในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก

ด้วยหลักการข้อ 2 และข้อ 3 สิงคโปร์จึงยึดมั่นในข้อตกลงด้านการป้องกันห้าฝ่าย (Five Power Defence Arrangements) ระหว่างสิงคโปร์ มาเลเซีย อังกฤษ ออสเตรเลียและนิวซีแลนด์ นับตั้งแต่ ค.ศ. 1971 เป็นต้นมา โดยที่

---

⁵¹ โคริน เฟื่องเกษม. (2550). “สถานะแวดล้อมของนโยบายต่างประเทศของสิงคโปร์ (Singapore’s Foreign Policy Terrain)” ใน เอเชียตะวันออกเฉียงใต้: นโยบายต่างประเทศหลังวิกฤติเศรษฐกิจ (ค.ศ. 1997-2006). ใน สีดา สอนศรี (บก.). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. น. 190.

⁵² โคริน เฟื่องเกษม. *เรื่องเดียวกัน*. น. 292-297.

⁵³ Mauzy and Milne. *Ibid.* p. 170.

รัฐมนตรีกลาโหมของแต่ละประเทศสมาชิกประชุมปรึกษาหารือเกี่ยวกับระบบความมั่นคงในภูมิภาคอย่างสม่ำเสมอ นอกจากนี้สิงคโปร์ยังหวังพึ่งพิงสหรัฐให้เป็นหลักประกันสันติภาพและความมั่นคงในภูมิภาคด้วย

4. สิงคโปร์จะสนับสนุนและมีบทบาทอย่างแข็งขันในองค์การระหว่างประเทศอย่างเช่นสหประชาชาติ

สิงคโปร์หวังพึ่งพิงสหประชาชาติในการพิทักษ์คุ้มครองประเทศเล็ก ๆ ที่ถูกรุกรานจากประเทศเพื่อนบ้านที่ยิ่งใหญ่กว่า ดังนั้นภารกิจแรกของสาธารณรัฐสิงคโปร์ จึงเป็นการแสวงหาการรับรองความเป็นเอกราชจากนานาชาติ และสมัครเข้าเป็นสมาชิกสหประชาชาติ และได้เป็นสมาชิกอันดับที่ 115 เมื่อ ค.ศ. 1965 สิงคโปร์เป็นตัวตั้งตัวตีให้อาเซียนใช้เวทีสหประชาชาติในการประณามการครอบครองกัมพูชาโดยเวียดนามเมื่อปี 1978 และให้ช่วยแก้ไขวิกฤตการณ์กัมพูชาตั้งแต่ต้นจนจบ

5. สิงคโปร์ต้องส่งเสริมและสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับประเทศเพื่อนบ้านที่มีพรมแดนร่วมกันให้ดีที่สุดในทุกด้าน

ประเทศเพื่อนบ้านอย่างมาเลเซียและอินโดนีเซียมีความสำคัญต่อความอยู่รอดของสิงคโปร์มากที่สุดด้วยเหตุผล 4 ประการคือ ก) สิงคโปร์ตั้งอยู่ตรงกลางระหว่างมาเลเซียและอินโดนีเซีย จึงอยู่ท่ามกลางโลกชาวมุสลิม ข) สิงคโปร์มีประชากรเชื้อสายจีนร้อยละ 75 ชาวมุสลิมร้อยละ 14 ชาวอินเดียร้อยละ 3 และเชื้อสายอื่น ๆ ชนกลุ่มน้อยชาวมุสลิมเคยเกรงกลัวภัยจากชาวจีนที่มีบางส่วนเป็นคอมมิวนิสต์ ไม่พอใจสถานะทางเศรษฐกิจและสังคมที่ด้อยกว่าคนจีน และมีเชื้อสายความผูกพันกับชาวมุสลิมในประเทศเพื่อนบ้าน และ ง) สิงคโปร์ขาดแคลนทรัพยากรธรรมชาติ ต้องพึ่งพิงประเทศเพื่อนบ้านทั้งด้านอาหาร น้ำ แรงงาน ตลาด ตลอดจนวัตถุดิบเพื่อใช้ในระบบอุตสาหกรรม สิงคโปร์จำเป็นต้องซื้อน้ำจากมาเลเซียถึงวัน 1 พันล้านลิตร⁵⁴

ความสัมพันธ์ระหว่างสิงคโปร์และมาเลเซียในยุครัฐบาลนายลีกวนยิว มีลักษณะ “ลุ่ม ๆ ดอน ๆ” มาตลอด สิงคโปร์มองว่ามาเลเซียวางตัวเป็นใหญ่ในลักษณะ “พี่ใหญ่ น้องเล็ก” และมักขู่ว่าจะตัดการขนานน้ำให้ถ้าสิงคโปร์ไม่ปฏิบัติตามที่มาเลเซียต้องการ ส่วนความสัมพันธ์ระหว่างสิงคโปร์และอินโดนีเซียดีขึ้นภายหลังที่ซูฮาร์โตขึ้นมาเป็นผู้นำหลังจากซูการ์โน และยุค “นโยบายเผชิญหน้า”⁵⁵

6. สิงคโปร์มีความผูกพันอย่างสมบูรณ์ในสมาคมอาเซียน เช่นเดียวกับประเทศไทย สิงคโปร์ถือว่าอาเซียนเป็นเสาหลักของนโยบายต่างประเทศของตน และต้องการมีบทบาทอย่างสร้างสรรค์ในอาเซียน (จะอธิบายเพิ่มเติมในเรื่องที่ 7.2.3 ถัดไป)

7. สิงคโปร์จะเป็นมิตรกับทุกประเทศที่ปรารถนาจะเป็นมิตรกับสิงคโปร์

⁵⁴ โคริน เฟื่องเกษม. *เรื่องเดียวกัน*. น. 198-202.

⁵⁵ โคริน เฟื่องเกษม. *เรื่องเดียวกัน*. น. 100-104.

สิงคโปร์จึงยึดถือนโยบายไม่ฝักใฝ่ฝ่ายใด (Non-Aligned Policy) อีกด้วยนอกเหนือจากมีนโยบายต่อต้านคอมมิวนิสต์และใกล้ชิดโลกตะวันตก โดยจะเป็นมิตรกับทุกประเทศโดยไม่คำนึงถึงความแตกต่างด้านอุดมการณ์เชื้อชาติและศาสนา ซึ่งเห็นได้จากการค้าขายกับประเทศคอมมิวนิสต์มายาวนานตั้งแต่ยุคสงครามเย็น และค้าขายกับเวียดนามด้วยในช่วงสงครามเวียดนาม สิงคโปร์พยายามสร้างภาพลักษณ์ว่าเป็นประเทศที่เป็นมิตร ขยันขันแข็ง ก้าวหน้า เข้าใจสภาพความเป็นจริงของโลก เพื่อแสวงหามิตรและผู้เห็นอกเห็นใจมาช่วยสนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ

8. สิงคโปร์ยื่นเคียงข้างมิตรประเทศซึ่งเคยเกื้อหนุนสิงคโปร์ในยามที่สิงคโปร์ต้องการความช่วยเหลือ

ในเรื่องนี้ยังไม่พบข้อมูลที่ระบุเฉพาะเจาะจงว่าหมายถึงประเทศใดบ้าง อาจตีความว่าหมายถึงประเทศอิสราเอลซึ่งเป็นประเทศเดียวที่ช่วยเหลือสิงคโปร์ในการพัฒนาระบบป้องกันประเทศให้ในช่วงก่อตั้งประเทศ โดยที่สิงคโปร์ไม่ได้รับความช่วยเหลือจากอังกฤษ อินเดีย และอียิปต์ซึ่งนายลีควยิว ได้ร้องขอไป ทำให้สิงคโปร์ไม่สนับสนุนมติของสหประชาชาติที่ประณามการใช้กำลังของอิสราเอลภายหลังสงคราม 6 วันระหว่างอาหรับกับอิสราเอล⁵⁶

9. สิงคโปร์จะดำเนินการต่อไปเพื่อคงไว้ซึ่งระบบการค้าแบบเปิดเสรีและพหุภาคี

10. สิงคโปร์พร้อมที่จะค้าขายกับประเทศใด ๆ ก็เพื่อประโยชน์ร่วมกันและคงไว้ซึ่งระบบเศรษฐกิจแบบตลาดเปิดเสรี

หลักการข้อ 9 และข้อ 10 สอดคล้องกับนโยบายพัฒนาเศรษฐกิจของสิงคโปร์ กล่าวคือ เมื่อการดำเนินการค้าแบบเป็นศูนย์กลางการค้าและการเดินเรือในทศวรรษที่ 1960 ไม่ได้ผลเนื่องจากความขัดแย้งกับมาเลเซียและอินโดนีเซีย อีกทั้งยังไม่สามารถสร้างงานได้พอเพียงเพื่อแก้ปัญหาการว่างงาน รัฐบาลสิงคโปร์จึงประกาศนโยบายเปิดประเทศ (Open Door Policy) และเสนอแรงจูงใจต่าง ๆ เพื่อดึงดูดนักลงทุนต่างชาติเข้ามาก่อตั้งโรงงาน ต่อมาในทศวรรษ 1970 กลยุทธ์ทางเศรษฐกิจก็คือ การพัฒนาอุตสาหกรรมที่ใช้ทุนและเทคโนโลยีสูงพร้อมกับพัฒนาธุรกิจภาคบริการ ตามมาด้วยการพัฒนาประเทศให้เป็นศูนย์กลางการค้าที่สมบูรณ์แบบในทศวรรษ 1980⁵⁷ ทำให้นโยบายต่างประเทศของสิงคโปร์เน้นเรื่องการส่งเสริมการค้าอันเป็นภาคสำคัญของระบบเศรษฐกิจและสนับสนุนนโยบายขยายธุรกิจและการลงทุนในต่างประเทศ โดยมุ่งสู่เอเชีย-แปซิฟิก เริ่มจากแถบอินโดจีน พม่า จีน ฮองกง และเอเชียใต้ เช่น อินเดีย ปากีสถาน บังกลาเทศ ศรีลังกา เนปาล เป็นต้น

กิจกรรม 7.2.2

สิงคโปร์ยึดหลักการใดในการดำเนินความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

⁵⁶ Lee Kuan Yew. *Ibid.* pp. 30-43.

⁵⁷ โคริน เฟื่องเกษม. *เรื่องเดียวกัน*. น. 122-125.

แนวตอบกิจกรรม 7.2.2

สิงคโปร์ยึดหลักการ 10 ประการ ที่ให้ความสำคัญต่อการเข้าใจสภาพแวดล้อมภายใต้ภูมิภาคและในโลก การรักษาความมั่นคงโดยพึ่งพิงองค์การสหประชาชาติและอาเซียน การมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อประเทศเพื่อนบ้านและประเทศอื่น ๆ ที่เป็นมิตรและเคยช่วยเหลือสิงคโปร์ การเน้นหนักเรื่องการเพิ่มพูนผลประโยชน์ทางด้านเศรษฐกิจโดยดำเนินการค้าระหว่างประเทศ

เรื่องที่ 7.2.3

การร่วมกันเผชิญหน้าวิกฤติการณ์กัมพูชา

ภายหลังการสิ้นสุดของสงครามเวียดนามใน ค.ศ.1973 กลุ่มสมาชิกอาเซียนเริ่มตระหนักถึงภัยคุกคามจากกลุ่มอินโดจีนในปี 1975 เมื่อทั้งสามประเทศถูกปกครองโดยรัฐบาลที่นิยมลัทธิคอมมิวนิสต์และมีการรวมตัวของเวียดนามเหนือและเวียดนามใต้ ในปี 1976 แต่กลุ่มอาเซียนก็พยายามผ่อนคลายความตึงเครียดในความสัมพันธ์กับอินโดจีน เห็นได้จากการประชุมรัฐมนตรีต่างประเทศที่กรุงกัวลาลัมเปอร์ในเดือนพฤษภาคม 1975 ซึ่งที่ประชุมได้ “แสดงความพร้อมที่จะดำเนินความสัมพันธ์อย่างเป็นทางการเป็นมิตรและปรองดองกับแต่ละประเทศในอินโดจีน...และเต็มใจที่จะร่วมมือกับประเทศเกิดใหม่เหล่านี้ในการพัฒนาประเทศ”⁵⁸ แม้ว่าข้อเสนอนี้จะถูกปฏิเสธในช่วงแรก แต่ภายหลังการเยือนกลุ่มอาเซียนโดยนายกรัฐมนตรี ฟามวันดอง (Pham Van Dong) แห่งเวียดนามในปี 1978 ก็ทำให้เกิดบรรยากาศของการอยู่ร่วมกันและเป็นมิตรกัน

แต่สภาวะสันติภาพและความสงบสุขช่วงสั้นในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ก็ถูกทำลายอีกครั้งหนึ่งจากการที่เวียดนามรุกรานและเข้าไปยึดครองกัมพูชาเมื่อวันที่ 25 ธันวาคม 1978 ภายหลังจากที่ทั้งสองประเทศมีความขัดแย้งกันหลายเรื่องและไม่สามารถเจรจาแก้ไขปัญหาระหว่างกันได้ ปัญหาประการหนึ่งก็คือปัญหาพรมแดนระหว่างกันที่ถูกกำหนดอย่างไม่เป็นธรรมในอดีตโดยฝรั่งเศสอดีตเมืองแม่ ซึ่งทำให้มีคนเขมรอพยพไปอยู่ภายในเวียดนามและมีคนเวียดนามอยู่ในกัมพูชาแล้วเกิดปัญหาชนกลุ่มน้อย รวมทั้งปัญหาการแย่งชิงกรรมสิทธิ์เหนือหมู่เกาะบริเวณพรมแดนทางทะเล อีกปัญหาหนึ่งมีสาเหตุมาจากการที่รัฐบาลเขมรแดงภายใต้การนำของพลพต (PolPot) ปฏิเสธการมี “ความสัมพันธ์พิเศษ” กับเวียดนามเพราะไม่ต้องการเป็น “ผู้ตาม” เวียดนามในนโยบายต่าง ๆ และไม่ต้องการมี “ชะตากรรมร่วมกัน” ภายใต

---

⁵⁸ “ Talk by Mr.S.Dhanabalan. Minister for Foreign Affairs, at the NUS Forum at Lecture Theatre No.11, Singapore, November 27,1981”, Appendix no.3, in Amitav Acharya, Singapore’s Foreign Policy. *Ibid.* p.138.

“สหพันธ์อินโดจีน” ที่เวียดนามมุ่งหวังจะจัดตั้งขึ้น นอกจากนั้นเวียดนามยังเคยวางแผนที่จะขยายเขตเศรษฐกิจเข้าไปในกัมพูชาซึ่งเป็นอู่ข้าวอู่น้ำและมีประชากรน้อยจึงอาจระบายนพลเมืองที่อยู่แออัดของเวียดนามเข้าไปตั้งถิ่นฐาน และทำการเพาะปลูกในกัมพูชาอีกด้วย เพื่อแก้ปัญหาเศรษฐกิจที่ย่ำแย่ของเวียดนามอันเป็นผลจากการทำสงครามกับฝรั่งเศสและสหรัฐอเมริกา 30 กว่าปี ส่วนสาเหตุสำคัญของการเข้ายึดครองกัมพูชาอยู่ที่ประเด็นความต้องการรักษาความปลอดภัยมั่นคงของประเทศ ซึ่งขึ้นอยู่กับกรณีประเทศเพื่อนบ้านในลาวและกัมพูชาที่เป็นมิตร และไม่อยู่ภายใต้อิทธิพลของต่างชาติ แต่รัฐบาลพลพตมิน โยบายฮิสระ แจ็งกร้าวและไม่ยอมตามเวียดนามทั้งยังมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับจีน จีนเองก็เลิกช่วยเหลือขบวนการปฏิวัติของเวียดนามตั้งแต่ต้นทศวรรษ 1970 แต่เพิ่มความช่วยเหลือกัมพูชาและหันไปผูกมิตรกับสหรัฐใน ค.ศ.1972 ซึ่งสหรัฐเป็นศัตรูของเวียดนาม เวียดนามจึงอ้างความชอบธรรมในการบุกรุกและเข้าครอบครองกัมพูชาว่าเพื่อป้องกันมิให้จีนและกัมพูชาถูกรุกรานเวียดนามก่อน และเพื่อช่วยเหลือประชาชนกัมพูชาให้รอดพ้นจากการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ (Genocide) โดยรัฐบาลพลพต⁵⁹

เมื่อเวียดนามยึดกัมพูชาได้ก็ล้มล้างรัฐบาลพลพต และจัดตั้งรัฐบาลหุ่น คือ รัฐบาลเฮงสัมรินปกครองสาธารณรัฐประชาชนกัมพูชา (People’s Republic of Kampuchea: PRK) อยู่ที่กรุงพนมเปญและคงกองกำลังทหารเวียดนามไว้ในกัมพูชาถึง 4-5 แสนคน แต่ความขัดแย้งภายในกัมพูชาก็ยังไม่สิ้นสุด มีการต่อสู้อย่างต่อเนื่องกว่า 10 ปี ระหว่าง 2 ฝ่ายคือฝ่ายเฮงสัมรินและเวียดนาม กับฝ่ายรัฐบาลผสมพลัดถิ่นของฝ่ายเขมรแดงภายใต้พลพต กลุ่มโกตินากะภายใต้เจ้าสีหนุ และฝ่ายเขมรเสรีภายใต้ซอนซาน ฝ่ายแรกมิใช่เวียดนามสนับสนุนทั้งทางการเมือง การทหารและเศรษฐกิจ ส่วนฝ่ายหลังได้รับความช่วยเหลือทุกด้านจากจีนและการสนับสนุนทางการเมืองจากกลุ่มอาเซียนและสมาชิกส่วนใหญ่ของสหประชาชาติ โอกาสที่ความขัดแย้งจะยุติลงโดยง่ายนั้นแทบจะไม่มี เพราะเวียดนามยืนยันว่า การยึดครองกัมพูชาเป็นเรื่องที่ “แก้ไขเปลี่ยนแปลงไม่ได้แล้ว (Irreversible)”⁶⁰

อาเซียนมองการรุกรานของเวียดนามและเข้ายึดครองกัมพูชาเป็นการปฏิเสธข้อเสนอของกลุ่มอาเซียนที่จะอยู่ร่วมอย่างสันติกับกลุ่มอาเซียน ซึ่งจะครบเงื่อนไขในการรับกลุ่มอินโดจีนเข้ามาเป็นสมาชิกใหม่ของอาเซียน และการกระทำของเวียดนามเป็นการขัดกันกับหลักการของอาเซียนในเรื่องการไม่แทรกแซงในกิจการภายในของรัฐอื่นและไม่ใช้กำลังต่อกัน นอกจากนั้นยังกระทบต่อความมั่นคงของประเทศไทย ซึ่งได้กลายเป็นรัฐหน้าด่าน (Frontline State) เพราะมีพรมแดนติดต่อกับกัมพูชา 800 กว่ากิโลเมตร สมาชิกบางประเทศมองว่าการกระทำดังกล่าวเป็นความปรารถนาของเวียดนามที่จะครองความเป็นเจ้าภายในภูมิภาค โดยเริ่มครอบงำอินโดจีนก่อนแล้วขยายตัวเข้าสู่ส่วนอื่น ๆ ของภูมิภาคโดย

---

⁵⁹ โคริน เฟื่องเกษม. (2531). *สงครามและสันติภาพในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ : การวิเคราะห์โดยใช้แนวคิดและทฤษฎีการเมืองระหว่างประเทศ*. เอกสารทางวิชาการ หมายเลข 47 คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มีนาคม 2531. น. 106-112.

⁶⁰ *เรื่องเดียวกัน*.

การแทรกซึมบ่อนทำลายและการข่มขู่ อาเซียนจึงต้องร่วมมือกันอย่างจริงจังในการเผชิญหน้ากับปัญหาความมั่นคงอันร้ายแรงภายในภูมิภาคนี้⁶¹

ในช่วงแรกอาเซียนตอบโต้วิกฤตการณ์กัมพูชาโดยทันทีทันใดอย่างเฉียบขาด ไม่ประนีประนอม โดยยืนยันว่ารัฐบาลเฮงสัมรินจัดตั้งโดยเวียดนามเป็นรัฐบาลที่ไม่ถูกต้องกฎหมายและไม่ชอบธรรมโดยได้ออกแถลงการณ์ในวันที่ 9 เมษายน 1979 ประณามการใช้กำลังระหว่างรัฐทั้งสองในอินโดจีน ในที่ประชุมพิเศษของรัฐมนตรีต่างประเทศอาเซียนในวันที่ 12 มกราคมที่จัดตั้งที่กรุงเทพฯ จากการผลักดันของสิงคโปร์ที่ประชุมประณามการขยายตัวและการเพิ่มความรุนแรงของความขัดแย้งในอินโดจีน และเรียกร้องให้ทุกฝ่ายปฏิบัติตามหลักการที่ระบุไว้ในกฎบัตรสหประชาชาติและคำประกาศที่บันดุง อีกทั้งเรียกร้องให้คณะมนตรีความมั่นคงของสหประชาชาตินำเอาปัญหานี้เข้าไปพิจารณาและหามาตรการแก้ไข ทั้งนี้อาเซียนมองว่าการแทรกแซงของเวียดนามในกัมพูชาเป็นการกระทำที่ผิดกฎหมายและไม่ยุติธรรม จากแถลงการณ์ดังกล่าวของอาเซียนและการร้องเรียนของนายเอียงซารี รองนายกรัฐมนตรีของรัฐบาลพลพุด ทำให้มีการประชุมในคณะมนตรีความมั่นคงเมื่อวันที่ 11-15 มกราคม 1979 แต่ข้อมติของคณะมนตรีความมั่นคงตกไป เมื่อสหภาพโซเวียตซึ่งเป็นสมาชิกถาวรใช้สิทธิยับยั้งและเช็กโกสโลวาเกียออกเสียงคัดค้าน แม้ว่าสมาชิกอื่น ๆ อีก 13 ประเทศจะลงมติเห็นชอบก็ตาม⁶²

ภายหลังที่จีนทำสงครามสั่งสอนเวียดนามในเดือนกุมภาพันธ์ 1979 ฝ่ายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องรวมทั้งสมาชิกคณะมนตรีความมั่นคงบางประเทศได้เรียกให้มีการประชุมอีกเพื่อพิจารณาสถานการณ์ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ จึงมีการประชุมระหว่างวันที่ 23-28 กุมภาพันธ์ แต่ก็ไม่สามารถหาข้อยุติและออกข้อมติใด ๆ และในความพยายามครั้งที่ 3 เมื่อวันที่ 16 มีนาคม ในการพิจารณาข้อเรียกร้อง “ให้ทุกฝ่ายยุติความเป็นศัตรู ถอนทหารกลับ รวมทั้งยุติการกระทำต่าง ๆ ที่จะเป็นการขยายขอบเขตของความขัดแย้ง ให้มีการเคารพอธิปไตย บูรณภาพแห่งดินแดน และเอกราชของประเทศอื่น และสนับสนุนให้เลขาธิการสหประชาชาติเข้าเจรจาไกล่เกลี่ยเพื่อยุติความขัดแย้งโดยสันติวิธี” นั้น ข้อมติก็ตกไปโดยการลงมติในลักษณะเดิมเช่นเดียวกับครั้งแรก⁶³

เมื่อการแก้ไขวิกฤตการณ์กัมพูชาไม่ประสบความสำเร็จในคณะมนตรีความมั่นคงเนื่องจากบทบาทของโซเวียตฝ่ายสนับสนุนเวียดนาม และประเทศบริวารโซเวียต เช่น เชโกสโลวาเกีย ทำให้กลุ่มอาเซียนหันมาพึ่งสมัชชาสหประชาชาติ จึงได้เสนอปัญหาแกัมพูชาเข้าพิจารณาในสมัชชาสมัยที่ 34 (1979) ภายใต้อำนาจเรื่อง “สถานการณ์กัมพูชา”

⁶¹ Amitav Acharya. *Ibid.* pp. 188-190.

⁶² พันตำรวจตรีไชยะ ชลวานิช. (2539). *บทบาทของสหประชาชาติต่อการรักษาสันติภาพในยุคหลังสงครามเย็น : ศึกษากรณีการปฏิบัติการในกัมพูชา (1991-1993)*. สารนิพนธ์ตามหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. น. 50-52.

⁶³ *เรื่องเดียวกัน*. น. 52.

ซึ่งสมัชชาได้พิจารณา 2 เรื่อง เรื่องแรกเกี่ยวกับผู้แทนของกัมพูชาในสหประชาชาติว่าควรจะเป็นรัฐบาลเฮงสัมรินที่หนุนหลังโดยเวียดนามและโซเวียตหรือฝ่ายกัมพูชาประชาธิปไตยของนายพลพตซึ่งสนับสนุนโดยฝ่ายอาเซียนในเรื่องนี้ สมาชิกสมัชชาส่วนใหญ่ลงคะแนนเสียงรับรองตัวแทนจากกัมพูชาประชาธิปไตยมาตลอดทั้งในสมัชชาครั้งที่ 34 (1979) ถึงสมัยที่ 37 (1982) และรับรองโดยไม่มีการลงคะแนนเสียงในสมัยที่ 38-39 (1983-1984)

เรื่องที่ 2 คือการพิจารณาเรื่อง “สถานการณ์กัมพูชา” ซึ่งได้ข้อมติในสมัยประชุมที่ 34 โดยสรุปดังนี้

“- รับทราบว่าความขัดแย้งในกัมพูชามีสาเหตุ จากการแทรกแซงทางทหารจากต่างชาติ ซึ่งส่งผลกระทบต่อสันติภาพ และความมั่นคงระหว่างประเทศ

- เรียกร้องให้ประเทศที่เกี่ยวข้องในความขัดแย้ง ยุติความเป็นปฏิปักษ์และแก้ไข ปัญหาโดยสันติวิธีที่สอดคล้องกับกฎบัตรสหประชาชาติ

- วิงวอนให้ประเทศทั้งหลายละเว้นการแทรกแซงกิจการภายในของกัมพูชา เพื่อให้ชาวกัมพูชาสามารถตัดสินใจชะตาของตนเอง โดยปราศจากการแทรกแซงจากภายนอก และขอให้เคารพอำนาจอธิปไตยบูรณภาพแห่งดินแดน และเอกราชของกัมพูชา”⁶⁴

สาเหตุที่สิงคโปร์ร่วมมืออย่างแข็งขันกับอาเซียนในการเผชิญหน้าวิกฤตการณ์กัมพูชาในทรนสนะของผู้นำสิงคโปร์นั้น มีการอธิบายถึงเป้าหมายและหลักการหนุนนำว่า

“...จากคำวิจารณ์ที่ว่าอาเซียนหมกมุ่น ในปัญหา กัมพูชามากไปและควรจะรวมพลังเพื่อร่วมมือกันทางด้านเศรษฐกิจมากกว่านั้น...เป็นความไร้เดียงสาที่จะเชื่อว่าความร่วมมือทางเศรษฐกิจจะประสบความสำเร็จภายใต้สถานการณ์ความไม่มีเสถียรภาพทางการเมือง การยอมรับการยึดครองกัมพูชาโดยเวียดนามจะเป็นการเชิญชวนให้มีการใช้ความรุนแรงต่อไปอีก...ทั้งในระบบการเมืองระดับระหว่างประเทศและระดับชาติ ความสงบเรียบร้อยสำคัญกว่าความยุติธรรม ศีลธรรมความรุ่งเรืองทางเศรษฐกิจ และค่านิยมอื่นใด เพราะว่าหากปราศจากความสงบเรียบร้อยแล้ว เราไม่อาจบรรลุผลในค่านิยมอื่น ๆ ได้...”⁶⁵

กิจกรรม 7.2.3

จงอธิบายแนวทางของอาเซียนในการเผชิญวิกฤตการณ์กัมพูชาในช่วงแรก (ค.ศ.1978-1979)

แนวตอบกิจกรรม 7.2.3

⁶⁴ เรื่องเดียวกัน. น. 52-53.

⁶⁵ S.Dhanabalan. *Ibid.* p.141.

อาเซียนมีแนวทางในการเผชิญวิกฤตการณ์นี้โดย :

1. การออกแถลงการณ์ประณามการใช้กำลังของฝ่ายต่าง ๆ และประณามการจัดตั้งรัฐบาลใหม่ที่ไม่ชอบธรรม
2. การหาทางแก้ไขวิกฤตการณ์ผ่านเวทีคณะมนตรีความมั่นคงสหประชาชาติ
3. เมื่อไม่สำเร็จจึงนำเรื่องเข้าพิจารณาในสมัชชาสหประชาชาติ ให้รับรองตัวแทนจากรัฐบาลกัมพูชาประชาธิปไตย (รัฐบาลที่ถูกเวียดนามโค่นล้ม) และออกมติเกี่ยวกับการดำเนินการเพื่อแก้ไขสถานการณ์กัมพูชา

ตอนที่ 7.3

บริบททางการเมืองของสิงคโปร์ในทศวรรษ 1980

โปรดอ่านหัวเรื่อง แนวคิด และวัตถุประสงค์ของตอนที่ 7.3 แล้วจึงศึกษารายละเอียดต่อไป

หัวเรื่อง

- 7.3.1 ความมั่นคงและเสถียรภาพทางการเมืองของสิงคโปร์
- 7.3.2 นโยบายเสริมสร้างระบบคุณแห่งอำนาจในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้
- 7.3.3 บทบาทของสิงคโปร์ในวิกฤตการณ์กัมพูชา

แนวคิด

1. สิงคโปร์มีความมั่นคงและเสถียรภาพทางการเมือง เนื่องจากประชาชนมีความนิยมในรัฐบาลจากพรรคกิจประชาซึ่งมีผลงานเด่นชัดในการบรรลุเป้าหมายของชาติในการสร้างสังคมที่สงบสุข และสร้างความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ พรรคนี้จึงชนะการเลือกตั้งทุกครั้งในช่วงทศวรรษ 1960-1980
2. สิงคโปร์พยายามสร้างระบบคุณแห่งอำนาจในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยสนับสนุนให้มหาอำนาจใหญ่ ๆ เช่น สหรัฐ จีน และญี่ปุ่น แข่งขันกันเองในด้านผลประโยชน์ในภูมิภาค และเลือกฟังฟังมหาอำนาจที่เป็นมิตรและไม่เป็นภัยต่อสิงคโปร์ เช่น สหรัฐ
3. สิงคโปร์ใช้ความพยายามอย่างมากในการแก้ไขวิกฤตการณ์กัมพูชา โดยดำเนินการลับอย่างมีประสิทธิภาพในเวทีสหประชาชาติเพื่อได้รับเสียงสนับสนุนจากประชาคมโลกในมติของสหประชาชาติตามข้อเสนอของอาเซียนในการแก้ไขวิกฤตการณ์ รวมทั้งมีบทบาทอย่างแข็งขันในเวทีอื่น ๆ ทั้งระดับชาติ ระดับภูมิภาค และระดับโลก

วัตถุประสงค์

เมื่อศึกษาตอนที่ 7.3 จบแล้ว นักศึกษาสามารถ

1. อธิบายความมั่นคงและเสถียรภาพทางการเมืองของสิงคโปร์ได้
2. อธิบายนโยบายเสริมสร้างระบบคุณแห่งอำนาจในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ได้
3. อธิบายบทบาทของสิงคโปร์ในวิกฤตการณ์กัมพูชาได้

เรื่องที่ 7.3.1

ความมั่นคงและเสถียรภาพทางการเมืองของสิงคโปร์

ความมั่นคงและเสถียรภาพทางการเมืองในสิงคโปร์มาจากการที่มีรัฐบาลที่มีประสิทธิภาพ สามารถพัฒนาสิงคโปร์ให้เจริญรุ่งเรืองทางเศรษฐกิจสูงสุดในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ นับจากการก่อตั้งสาธารณรัฐสิงคโปร์ รัฐบาลนายลีกวนยิว ได้จัดการเลือกตั้งทั่วไป 6 ครั้ง และพรรคกิจประชาชนชนะการเลือกตั้งทุกครั้ง โดยใน 4 ครั้งแรกได้ที่นั่งทั้งหมดในรัฐสภา แต่ในปี 1981 มีสมาชิกท่านหนึ่งคือนายเดวัน แนร์ ได้ลาออกไปดำรงตำแหน่งประธานาธิบดี จึงมีการเลือกตั้งซ่อม ทำให้นาย เจ.บี.เจยาเรตน์นัม หัวหน้าพรรคกรรมกรได้เข้ามาเป็นสมาชิกรัฐสภาจากพรรคฝ่ายค้านเพียงคนเดียว ในการเลือกตั้งครั้งที่ 5 ในปี 1984 พรรคกิจประชาชนได้ที่นั่ง 77 ที่ จากทั้งหมด 79 ที่นั่ง ได้รับคะแนนเสียงร้อยละ 64.83 มีพรรคประชาธิปไตยสิงคโปร์และพรรคกรรมกรได้พรรคละ 1 ที่นั่ง ส่วนในการเลือกตั้งปี 1988 พรรคกิจประชาชนได้ที่นั่ง 80 ที่ จากทั้งหมด 81 ที่นั่ง โดยได้รับคะแนนเสียงร้อยละ 63.17 และพรรคประชาธิปไตยสิงคโปร์ได้ 1 ที่นั่ง (โปรดดูตารางที่ 1 ประกอบ)

ครั้ง	กำหนดเวลาการเลือกตั้งทั่วไป	จำนวนที่นั่งในรัฐสภา	จำนวนพรรคที่ส่งผู้สมัคร	จำนวนผู้สมัครอิสระ	พรรคที่ได้รับคะแนนสูงสุด	จำนวนที่นั่งที่ได้รับในรัฐสภา	ร้อยละของคะแนนเสียงทั้งหมด	พรรคอื่น ๆ ที่ได้รับคะแนน	จำนวนที่นั่งในรัฐสภา
1	เมษายน 1968	58	2	5	กิจประชา	58	86.72	-	-
2	กันยายน 1972	65	6	2	กิจประชา	65	70.43	-	-
3	ธันวาคม 1976	69	7	2	กิจประชา	69	74.09	-	-
4	ธันวาคม 1980	75	8	-	กิจประชา	75	77.66	กรรมกร	+1
5	ธันวาคม 1984	79	9	3	กิจประชา	77	64.83	ประชาธิปไตย สิงคโปร์ กรรมกร	1
6	กันยายน 1988	81	8	4	กิจประชา	80	63.17	กรรมกร	1

ความนิยมรัฐบาลจากพรรคกิจประชาสืบเนื่องมาจากประวัติการทำงานมาอย่างต่อเนื่องยาวนานก่อนที่สิงคโปร์จะเป็นเอกราช โดยมีส่วนเรียกร้องสิทธิการปกครองตนเองอย่างสมบูรณ์จากอังกฤษจนได้รับเอกราช ต่อมาสามารถแก้ปัญหาการแทรกซึมบ่อนทำลายของกลุ่มคอมมิวนิสต์ได้ หลังจากการก่อตั้งสาธารณรัฐก็สามารถบรรลุเป้าหมายทั้งหมดที่กำหนดไว้ คือ สร้างความสงบสุขภายในพหุสังคม สร้างความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจได้เกินความคาดหว้ง ตลอดจนสร้างความมั่นคงทางด้านการเมือง⁶⁶

ภายใต้การบริหารประเทศโดยนายลีควนยิว เขาสามารถพัฒนาสังคมและเศรษฐกิจอย่างรวดเร็วโดยอาจพิจารณาจากเครื่องบ่งชี้ทางสังคมและเศรษฐกิจ (โปรดพิจารณาดารางที่ 2 และ 3 ประกอบ)

ตารางที่ 7.2 เครื่องบ่งชี้ทางสังคม⁶⁷

	1959/1960	1972	1989
อัตราการรู้หนังสือ (ร้อยละ)	52	74.4	87.6
จำนวนนักเรียนนักศึกษาเข้าเรียน (ร้อยละ)	21.6	76.7	93.6
งบประมาณด้านสาธารณสุขต่อรายหัว (ดอลลาร์สิงคโปร์)		47	188
จำนวนการสร้างแฟลตที่อยู่อาศัย (ยูนิต)		146,375	610,955
ความเป็นเจ้าของแฟลต (ร้อยละ)		31	87
อัตราการว่างงาน (ร้อยละ)		4.7	2.2

⁶⁶ โคริน เฟื่องเกษม. *เรื่องเดียวกัน*. น. 18-23.

⁶⁷ พัฒนามาจากตารางที่ 3.5 และ 3.7 ใน Raj Vasil. *Ibid.* pp. 116-117.

เมื่อรัฐบาลพรรคกิจประชาเริ่มบริหารประเทศใน ค.ศ.1959 สิงคโปร์มีสถานภาพเหมือนประเทศโลกที่สาม อัตราการรู้หนังสือมีเพียงร้อยละ 52 จากความพยายามของรัฐบาลในการพัฒนาระบบการศึกษาทำให้อัตราการรู้หนังสือเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 74.4 ในปี 1972 และร้อยละ 87.6 ในปี 1989 จำนวนนักเรียนนักศึกษาที่เข้าเรียนในสถาบันการศึกษาเพิ่มจากร้อยละ 21.6 เป็นร้อยละ 76.7 และร้อยละ 93.6 จากปี 1960,1972 และ 1989 ตามลำดับ ในด้านสาธารณสุขนั้น รัฐบาลจัดสรรงบประมาณเพิ่มขึ้นจาก 47 ดอลลาร์สิงคโปร์ (1972) เป็น 188 ดอลลาร์ (1989) การเคหะแห่งชาติได้แก้ไข ปัญหาที่อยู่อาศัยที่มีไม่เพียงพอด้วยการสร้างแฟลตสูง ๆ 25 ชั้นในจำนวน 146,375 ยูนิต (1972) และเพิ่มเป็น 610,955 ยูนิต (1989) โดยประชาชนเป็นเจ้าของร้อยละ 31 (1972) และร้อยละ 87 (1989) ของจำนวนแฟลตทั้งหมด ส่วนอัตราการว่างงานได้ลดลงจากร้อยละ 4.7 (1972) เป็นร้อยละ 2.2 (1989)⁶⁸

ตารางที่ 7.3 เครื่องบ่งชี้ทางเศรษฐกิจ⁶⁹

	1960	1972	1989
ผลิตภัณฑ์ในประเทศเบื้องต้น (GDP)	2,046 ล้านดอลลาร์		
ผลิตภัณฑ์ประชาชาติเบื้องต้น (GNP)		8,135 ล้านดอลลาร์	56,347 ล้านดอลลาร์
GDP per capita	1,252 ดอลลาร์		
GNP per capita		3,206 ดอลลาร์	17,910 ดอลลาร์
ผลผลิตด้านอุตสาหกรรม	465.6 ล้านดอลลาร์	6,126 ล้านดอลลาร์	63,231 ล้านดอลลาร์
มูลค่ารวมการส่งออกและนำเข้าสินค้า	7,349 ล้านดอลลาร์	15,687 ล้านดอลลาร์	183,979 ล้านดอลลาร์

ส่วนระดับความพัฒนาทางเศรษฐกิจ ดูจากเครื่องบ่งชี้ทางเศรษฐกิจ เช่น ผลิตภัณฑ์ประชาชาติเบื้องต้น (GNP) ซึ่งเพิ่มจาก 8,135 ล้านดอลลาร์ (1972) เป็น 56,347 ล้านดอลลาร์ (1989) ผลิตภัณฑ์ประชาชาติเบื้องต้นต่อรายหัวจาก 3,206 ดอลลาร์ (1972) เป็น 17,910 ดอลลาร์ (1989) ผลผลิตด้านอุตสาหกรรมจากมูลค่า 465.6 ล้านดอลลาร์ (1960) เป็น 6,126 ล้านดอลลาร์ (1972) เป็น 63,231 ล้านดอลลาร์ (1989) และมูลค่ารวมการส่งออกและนำเข้าสินค้าจาก 7,349 ล้านดอลลาร์ เป็น 15,678 ล้านดอลลาร์ เป็น 183,979 ล้านดอลลาร์ในปี 1960 1972 และ 1989 ตามลำดับ⁷⁰

⁶⁸ โคริน เฟื่องเกษม. *เรื่องเดียวกัน*. น. 453-454.

⁶⁹ พัฒนามาจากตารางที่ 3.6 และ 3.8 ใน Raj Vasil. *Ibid.* pp. 116-117.

⁷⁰ โคริน เฟื่องเกษม. *เรื่องเดียวกัน*. น. 455.

อาจสรุปได้ว่าภายใต้การปกครองเป็นเวลา 31 ปี (1959-1990) โดยนายลีควนยิว ลิงคโปร์ได้พบการเปลี่ยนแปลงอย่างหน้ามือเป็นหลังมือ จากประเทศที่ล้าหลังยากจน และแตกแยกด้านเชื้อชาติ จนมีความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจสูงสุดในภูมิภาค⁷¹

การมีผู้นำที่ดีและมีประสิทธิภาพอย่างนายลีควนยิวเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ระบบการเมืองการปกครองของ ลิงคโปร์มีความมั่นคงและมีเสถียรภาพ เขาได้รับการยกย่องให้เป็น

“ผู้นำที่มี ‘อำนาจบารมี’ เป็น ‘ผู้สร้างสิงคโปร์’ ให้มีความรุ่งเรืองทางเศรษฐกิจ ไม่โกงไม่กิน และไม่มีประวัติค่างพริ้วในเรื่องคอร์รัปชัน เป็น ‘นักประชาธิปไตย’ ในแง่ที่ขึ้นมาสู่อำนาจโดยการเลือกตั้งที่บริสุทธิ์ยุติธรรมตลอด 31 ปีที่ครองอำนาจและยังเป็น ‘วิศวกรสังคม’ ที่ชี้นำประชาชนในทุก ๆ เรื่อง โดยสั่งสอนประชาชนให้มีความซื่อสัตย์ สุจริต กล้าหาญ ขยันขันแข็ง สุขภาพ และสะอาด”⁷²

กิจกรรม 7.3.1

จงอธิบายผลการเลือกตั้งทั่วไป 6 ครั้งแรกของสาธารณรัฐสิงคโปร์

แนวตอบกิจกรรม 7.3.1

ในการเลือกตั้ง 4 ครั้งแรกในปี 1968 1972 1976 และ 1980 พรรคกิจประชาชนชนะการเลือกตั้งและได้ที่นั่งทั้งหมดในรัฐสภา ในการเลือกตั้งปี 1984 พรรคกิจประชาชนได้ที่นั่ง 77 ที่จากทั้งหมด 79 ที่นั่ง โดยพรรคประชาธิปไตยสิงคโปร์ได้ 1 ที่นั่ง และพรรคกรรมกรได้ 1 ที่นั่ง ส่วนการเลือกตั้งปี 1988 พรรคกิจประชาชนได้ที่นั่ง 80 ที่จากทั้งหมด 81 ที่นั่ง โดยพรรคกรรมกรได้ 1 ที่นั่ง

เรื่องที่ 7.3.2

นโยบายเสริมสร้างระบบดูแลแห่งอำนาจในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

สิงคโปร์ไม่ต้องการที่จะพึ่งพิงอนาคตไว้กับมหาอำนาจใดมหาอำนาจหนึ่ง แต่สนับสนุนให้มหาอำนาจใหญ่ ๆ แข่งขันกันเองในด้านผลประโยชน์ภายในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ตามระบบสร้างดูแลแห่งอำนาจภายในภูมิภาค

⁷¹ เรื่องเดียวกัน. น. 264.

⁷² เรื่องเดียวกัน. น. 33.

นายเอส. ดานาบาลัน (S.Dhanabalan) รัฐมนตรีกระทรวงการต่างประเทศของสิงคโปร์วิเคราะห์ว่า⁷³ ระบบระหว่างประเทศในทศวรรษ 1950 และตอนต้น 1960 เป็นระบบสองขั้วอำนาจ (Bipolar) โดยที่สหรัฐมีอำนาจมากที่สุด เนื่องจากมหาอำนาจดั้งเดิมในยุโรปรวมทั้งสหภาพโซเวียตอ่อนล้าและมีปัญหาภายในประเทศจากความเสียหายจากสงครามโลกครั้งที่ 2 ส่วนจีนก็พบกับความขัดแย้งและสงครามกลางเมือง ทำให้สหรัฐกลายเป็นมหาอำนาจโดดเด่นทั้งทางด้านการเมือง เศรษฐกิจและการทหารเหนือมหาอำนาจอื่น ๆ เป็นเวลายาวนานและสามารถดำเนินนโยบายสกัดกั้นภัยคอมมิวนิสต์ (Containment Policy) ได้อย่างเต็มที่ สหรัฐเริ่มเข้ามาเกี่ยวข้องกับภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้มากขึ้น ภายหลังจากเกาหลีด้วยความต้องการจะขยายนโยบายสกัดกั้นไปทั่วโลก ตลอด 2 ทศวรรษหลังสงครามโลก ระบบดุลแห่งอำนาจในภูมิภาคนี้จึงพึ่งพิงสหรัฐเป็นหลักเพื่อเข้ามาอุดหนุนภูมิภาคแห่งอำนาจจากการลดบทบาทและอิทธิพลของมหาอำนาจยุโรป และต้านทานอิทธิพลของโซเวียตและจีนในอินโดจีน

ในทศวรรษ 1970 ระบบดุลแห่งอำนาจในภูมิภาคนี้เปลี่ยนจากระบบ 2 ขั้วอำนาจเป็น 3 ขั้วอำนาจ (Tripolar Region) เนื่องจากจีนเริ่มเปิดตัวสู่โลกภายนอกภายหลังการปฏิวัติวัฒนธรรม โซเวียตและจีนเริ่มมีความขัดแย้งกัน อังกฤษถอนกองกำลังออกจากบริเวณตะวันออกเฉียงของคลองสุเอซ ยุโรปตะวันตกและญี่ปุ่นกลายเป็นมหาอำนาจทางเศรษฐกิจ สหรัฐถอนตัวออกจากอินโดจีนหลังจากไม่ประสบความสำเร็จในสงครามเวียดนาม เวียดนามเหนือเข้าผนวกเวียดนามใต้ เป็นประเทศเดียวกัน มีการปรับความสัมพันธ์ให้ดีขึ้นระหว่างสหรัฐกับจีน แต่ความสัมพันธ์จีนกับเวียดนามแย่ง การขยายอิทธิพลของโซเวียตก็มิได้ลดน้อยลงโดยขยายอิทธิพลผ่านทางเวียดนาม แม้ว่ากลุ่มอาเซียนจะสามารถปรับความสัมพันธ์ให้ดีขึ้นกับรัฐบาลใหม่ในเวียดนามในกลางทศวรรษ 1970 แต่การที่เวียดนามเข้ายึดครองกัมพูชาในปลายปี 1978 โดยมีโซเวียตหนุนหลัง ในขณะที่จีนปกป้องรัฐบาลเดิมของกัมพูชาด้วยการทำสงครามสังคมนิยมเวียดนามก็ทำให้ระบบดุลแห่งอำนาจในภูมิภาคเสถียร ภายใต้อิทธิพลแวดล้อมดังกล่าวสิงคโปร์จึงไม่อาจดำเนินนโยบายต่างประเทศแบบเฉื่อยชาและยอมตามอีกต่อไป แต่ต้องมีบทบาทในเวทีโลกมากขึ้นโดยผ่านทางอาเซียน

ในระบบดุลแห่งอำนาจภายในภูมิภาคดังที่อธิบายมาข้างต้น สิงคโปร์เลือกเพื่อนค่อนข้างมาก โดยแยกแยะระหว่างมหาอำนาจที่เป็นมิตรและมหาอำนาจที่เป็นภัย โดยมองว่าสหรัฐเป็นมหาอำนาจที่เป็นมิตรและไม่เป็นภัยสามารถปกป้องคุ้มครองสิงคโปร์ได้ นายลีควานยิว ทำนายว่าสหรัฐคงจะเป็นมหาอำนาจอีกยาวนาน สันติภาพและความมั่นคงของทั้งเอเชียและยุโรปขึ้นอยู่กับการรักษาดุลแห่งอำนาจโดยสหรัฐ ด้วยเหตุผลด้านความมั่นคง สิงคโปร์จึงสนับสนุนบทบาทของสหรัฐในสงครามเวียดนามและอำนวยความสะดวกแก่สหรัฐด้านโรงงานกลั่นน้ำมัน และการใช้สิงคโปร์เป็นสถานที่พักผ่อนและสันตนาการแก่ทหาร จี.ไอ. ต่อมาก็สนับสนุนให้สหรัฐยังคงมีฐานทัพในฟิลิปปินส์และไทยและหนุนให้สหรัฐ

---

⁷³ Talk by Mr.S.Dhanabalan. "Minister of Foreign Affairs, at NUS Forum at lecture Theatre No.11,Singapore, November 27,1981" in Amitav Acharya. *Singapore's Foreign Policy*. pp.135-139.

กว่าบาตรเวียดนามในช่วงวิกฤตการณ์กัมพูชา⁷⁴ ซึ่งสหรัฐภายใต้ประธานาธิบดีจิมมี คาร์เตอร์ (Jimmy Carter) ก็สนับสนุนท่าทีของอาเซียนต่อปัญหา กัมพูชา เพราะมองว่า กัมพูชา เป็นเสมือน “สงครามตัวแทน (Proxy War) ของโซเวียตกับจีน”⁷⁵

ส่วนทางด้านเศรษฐกิจ สหรัฐเป็นผู้ลงทุนต่างชาติรายใหญ่ที่สุดของสิงคโปร์ เป็นประเทศคู่ค้าอันดับ ต้น ๆ และเป็นตลาดใหญ่ แต่ทั้งสองประเทศมีความขัดแย้งในประเด็นการเมือง เพราะสหรัฐส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยและปกป้องค่านิยมด้านสิทธิมนุษยชน ในขณะที่ผู้นำสิงคโปร์ส่งเสริมประชาธิปไตยแนวเอเชียและมองข้อจำกัดของประชาธิปไตยแบบตะวันตก การที่สิงคโปร์จำกัดเสรีภาพของนักข่าวชาวอเมริกัน ขับไล่ทูตของสหรัฐที่ประจำในสิงคโปร์ที่ร่วมมือกับฝ่ายค้านในสิงคโปร์ ฟ้องร้องนักวิชาการอเมริกันที่วิพากษ์วิจารณ์ระบบศาลของสิงคโปร์ ตลอดจนลงโทษวัยรุ่นอเมริกันที่ทำผิดกฎหมายในสิงคโปร์ด้วยการเชือดไก่ ก็ทำให้ทั้งสองประเทศขัดแย้งกันในประเด็นการละเมิดเสรีภาพและสิทธิมนุษยชนของสิงคโปร์⁷⁶

เนื่องจากรัฐบาลสิงคโปร์มีนโยบายต่อต้านลัทธิคอมมิวนิสต์ และจีนสนับสนุนกลุ่มคอมมิวนิสต์ในการแทรกซึมบ่อนทำลายภายในภูมิภาค สิงคโปร์จึงระมัดระวังเรื่องความสัมพันธ์กับจีน จีนเคยเปิดโอกาสให้คนจีนโพ้นทะเลมีสิทธิได้สัญชาติจีนและมีความสัมพันธ์แบบ “ประชาชนกับประชาชน” จึงทำให้คนจีนโพ้นทะเลมี 2 สัญชาติคือ จีนและสัญชาติของประเทศที่อาศัยอยู่ ซึ่งสร้างความไม่พอใจแก่รัฐบาลสิงคโปร์จนห้ามคนจีนในสิงคโปร์ไม่ให้เดินทางไปจีนหรือประเทศคอมมิวนิสต์อื่น ๆ แม้ว่านโยบายนี้จะถูกยกเลิกใน ค.ศ.1975 และพรรคคอมมิวนิสต์ในหลายประเทศจะยุติบทบาท แต่สิงคโปร์ก็ยังไม่เปิดความสัมพันธ์ทางการทูตกับจีนเพราะเกรงว่าจะกระทบความสัมพันธ์กับอินโดนีเซีย จนกระทั่งอินโดนีเซียเปิดความสัมพันธ์กับจีนแล้ว อย่างไรก็ตาม สิงคโปร์ค้าขายกับทั้งจีนแผ่นดินใหญ่และไต้หวันมาตั้งแต่ก่อตั้งสาธารณรัฐแม้ว่าจะยึดถือ “นโยบายจีนเดียว” ก็ตาม⁷⁷

เคยมีการเปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างจีนกับสิงคโปร์ว่าเหมือนกับ “ช้างกับตัวหมัด”⁷⁸ แต่ความสัมพันธ์ระหว่างสิงคโปร์กับจีนก็มีลักษณะพิเศษ เนื่องจากประชากรส่วนใหญ่ของสิงคโปร์มีเชื้อสายจีนและดำเนินชีวิตตามวัฒนธรรมจีน ลีควงยิวเองก็เป็นคนจีนแคะ (Hakka) ซึ่งสนับสนุนลัทธิขงจื้อเพื่อสร้างภูมิคุ้มกันวัฒนธรรมตะวันตกที่ขยายอิทธิพลมากขึ้น ๆ ในสิงคโปร์ ทั้งยังส่งเสริมการพูดภาษาจีนแมนดารินในหมู่คนจีนและการปฏิบัติตามค่านิยมขงจื้อ ในช่วงก่อตั้งสาธารณรัฐนั้น เขาระมัดระวังไม่ให้ใกล้ชิดจีนเกินไปเพราะไม่อยากจะถูกมองว่าเป็น “ประเทศจีนที่ 3” แต่เมื่อเกิดวิกฤตการณ์กัมพูชา เขาก็หวังพึ่งจีนซึ่งสนับสนุนความพยายามของอาเซียนในการแก้ไขปัญหา ในส่วนของจีนนั้น เมื่อสิงคโปร์สามารถพัฒนาประเทศอย่างรวดเร็ว และมีความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจสูงสุดในภูมิภาค จีนก็มองสิงคโปร์เป็น

---

⁷⁴ โคริน เฟื่องเกษม. (2548). “หน่วยที่ 4 การเมืองระหว่างประเทศของสิงคโปร์” ใน *เอกสารการสอนชุดวิชาการเมืองระหว่างประเทศในเอเชีย*. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. น. 4-17

⁷⁵ Ang Cheng Guan. (2016). *Singapore, ASEAN and the Cambodian Conflict 1978-1991*. Singapore: NUS Press. p. 29.

⁷⁶ โคริน เฟื่องเกษม. *เรื่องเดียวกัน*. น. 4-18.

⁷⁷ Narayanan Ganesan. (2005). *Realism and Interdependence in Singapore's Foreign Policy*. New York: Routledge. p. 45.

⁷⁸ Michael Leifer. (2000). *Singapore's Foreign Policy: Coping with Vulnerability*. London: Routledge. p.110.

แบบอย่างในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม และหวังพึ่งสิงคโปร์เป็นตัวกลางในการติดต่อกับโลกตะวันตกและในการเจรจาไกล่เกลี่ยกับไต้หวัน⁷⁹

นายลีควนยิว มิได้มองญี่ปุ่นเป็นองค์ประกอบของระบบดุลแห่งอำนาจในภูมิภาค จากการที่สิงคโปร์เคยถูกญี่ปุ่นยึดครองในช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 และเคยปฏิบัติต่อคนจีนในสิงคโปร์อย่างโหดร้ายทารุณ ก็ทำให้สิงคโปร์ยังหวาดระแวงการขยายตัวทางทหารของญี่ปุ่นในภูมิภาค แต่สิงคโปร์ก็ใช้ญี่ปุ่นเป็นแบบอย่างของการพัฒนาประเทศทางด้านเศรษฐกิจ⁸⁰ ส่วนญี่ปุ่นเห็นความสำคัญของสิงคโปร์ในแง่ที่ตั้งทางยุทธศาสตร์ เป็นด่านแรกที่จะขยายกิจกรรมทางเศรษฐกิจเข้าสู่ภูมิภาคและต้องอาศัยเส้นทางผ่านช่องแคบมะละกาในการลำเลียงน้ำมันจากตะวันออกกลางมายังญี่ปุ่น จึงมีความพร้อมที่จะให้ความช่วยเหลือในการปกป้องและรักษาความปลอดภัยด้านการเดินเรือในช่องแคบ ออกค่าใช้จ่ายในการตรวจสอบและสอดส่องทางทะเลและการควบคุมมลภาวะ บทบาทของญี่ปุ่นในภูมิภาคนี้ขยายจากด้านการค้าและการลงทุนไปสู่ด้านการเมืองภายหลังสงครามเวียดนาม โดยสหรัฐได้ผลักดันให้ญี่ปุ่นเพิ่มความรับผิดชอบในการรักษาความมั่นคงภายในภูมิภาคแทนที่สหรัฐ ดังนั้นญี่ปุ่นจึงสนับสนุนบทบาทของอาเซียนอย่างเต็มที่ในการแก้ไขวิกฤตการณ์กัมพูชา อีกทั้งยังให้เงินช่วยเหลือในโครงการช่วยเหลือผู้ลี้ภัย สนับสนุนด้านการเงินและการปฏิบัติการในกระบวนการสันติภาพขั้นที่ 2 โดยทำหน้าที่เป็นประธานของคณะกรรมการบริหารชั่วคราวในกัมพูชา (United Nations Transitional Authority in Cambodia: UNTAC) อีกด้วย⁸¹

กิจกรรม 7.3.2

เหตุใดรัฐบาลสิงคโปร์จึงหวังพึ่งพิงสหรัฐมากกว่ามหาอำนาจอื่น ๆ

แนวตอบกิจกรรม 7.3.2

สิงคโปร์พึ่งพิงสหรัฐมาก เนื่องจาก :

1. สิงคโปร์มองว่าสหรัฐเป็นมหาอำนาจที่เป็นมิตรและไม่เป็นภัยต่อสิงคโปร์
2. สหรัฐมีอำนาจมากที่สุดภายหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 และคาดว่าจะเป็มหาอำนาจที่โดดเด่นไปอีกยาวนาน
3. สหรัฐเป็นผู้ลงทุนต่างชาติรายใหญ่ที่สุดของสิงคโปร์
4. สหรัฐมีศักยภาพที่จะประกันความมั่นคงของเอเชียและยุโรปโดยรักษาระบบดุลแห่งอำนาจ

⁷⁹ เรื่องเดียวกัน. น. 4-19.

⁸⁰ เรื่องเดียวกัน.

⁸¹ ประเสริฐ จิตติวัฒนพงศ์. (2533). *การเมืองและนโยบายต่างประเทศญี่ปุ่น*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. น. 170-173.

เรื่องที่ 7.3.3

บทบาทของสิงคโปร์ในวิกฤตการณ์กัมพูชา

ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรงในการกำหนดและควบคุมนโยบายสิงคโปร์ต่อปัญหา กัมพูชาก็คือ นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรีกลาโหม และรัฐมนตรีต่างประเทศ สิงคโปร์ได้เลือกใช้เวทีสหประชาชาติในการแก้ปัญหา โดยดำเนินการล็อบบี้ (Lobby) อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งเจ้าหน้าที่กระทรวงการต่างประเทศใช้ความพยายามอย่างเต็มที่ในการวิ่งเต้นหาเสียง สนับสนุนจากบรรดาสมาชิกสหประชาชาติ 190 กว่าประเทศสำหรับมติของสหประชาชาติตามข้อเสนอของอาเซียน ในการแก้ไขวิกฤตการณ์กัมพูชา พวกเขาเรียนรู้เทคนิคในการอภิปรายในที่ประชุมสมัชชาใหญ่อย่างต่อเนื่อง มีสาระ และ น่าเชื่อถือจากนายทอมมี โคะ (Tommy Koh) เอกอัครราชทูตสิงคโปร์ประจำสหรัฐ นอกจากนี้กระทรวงการต่างประเทศ ยังได้ออกเอกสารและแผ่นพับต่าง ๆ เกี่ยวกับการต่อต้านการยึดครองกัมพูชา โดยเวียดนามแจกจ่ายไปทั่ว ทำให้ได้รับ คะแนนสนับสนุนมากขึ้นทุกปี อย่างเช่นเอกสารเรื่อง “From Phnom Penh to Kabul” ซึ่งประณามโซเวียตและถูกสมุน ภายในภูมิภาค (เวียดนาม) อย่างรุนแรง ซึ่งเขียน โดยนายเอส. ราชารัตนัม รัฐมนตรีเจ้ากระทรวง ซึ่งได้รับคำชมเชยอย่างมากจากสื่อมวลชนในสหรัฐ⁸²

ทศวรรษ 1980 เป็นช่วงเวลาที่อาเซียนหมกมุ่นกับการแก้ไขวิกฤตการณ์กัมพูชามากที่สุด จนกลายเป็นองค์การที่ หันมาจัดการกับประเด็นความมั่นคงของภูมิภาคอย่างเต็มตัว สิงคโปร์มีบทบาทอย่างแข็งขันร่วมกับอาเซียน โดยตลอดซึ่ง จะอธิบายเฉพาะบทบาทของสิงคโปร์ในเหตุการณ์และในการประชุมสำคัญ ๆ เท่านั้น

ในเหตุการณ์ที่ทหารเวียดนามซึ่งกำลังสู้รบกับทหารเขมรแดงได้รุกล้ำเข้ามาในเขตแดนของประเทศไทยที่บ้าน โนน หมากมุ่น จังหวัดปราจีนบุรี เมื่อวันที่ 23 มิถุนายน 1980 นั้น สมาชิกอาเซียนได้จัดการประชุมรัฐมนตรีอาเซียน ครั้งที่ 13 เมื่อวันที่ 25-26 มิถุนายน ณ กรุงกัวลาลัมเปอร์ และได้ออกแถลงการณ์ร่วมแสดงความห่วงใยต่อ “สถานการณ์ร้ายแรง บริเวณพรมแดนไทย-กัมพูชาที่เกิดจากการรุกล้ำเขตแดนไทยโดยกองกำลังเวียดนาม” และยืนยัน “การเรียกร้องการถอน ทหารทั้งหมดของเวียดนามออกจากกัมพูชา...และการไม่แทรกแซงในกิจการภายในของประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียง ใต้” นายเอส.ราชารัตนัมยังกล่าวว่าการกระทำของเวียดนามครั้งนี้ “ทำให้สมาชิกอาเซียนรวมตัวเป็นหนึ่งเดียวมากกว่าแต่ ก่อน”⁸³

ต่อมาในการประชุมระหว่างประเทศว่าด้วยปัญหา กัมพูชา (International Conference on Kampuchea: ICK) ที่จัด ขึ้นที่สำนักงานสหประชาชาติ นครนิวยอร์ก ระหว่างวันที่ 13-17 กรกฎาคม 1981 เพื่อเป็นไปตามมติของสมัชชาที่ 35/6 ได้ มี 79 ประเทศเข้าร่วมประชุม แม้ว่าสหภาพโซเวียต เวียดนาม ลาว เกาหลีเหนือ และหลายประเทศสังคมนิยมจะไม่เข้าร่วม ประชุมก็ตาม แต่ที่ประชุมก็สามารถประกาศปฏิญญาว่าด้วยกัมพูชาเพื่อบรรลุถึงการแก้ไขปัญหากัมพูชาดังนี้

⁸² Ang Cheng Guan. *Ibid.* pp. 30-35.

⁸³ *Ibid.* pp. 33-34.

- “ 1) การหยุดยิงและการถอนทหารต่างชาติทั้งหมดออกจากกัมพูชาโดยเร็วที่สุด ภายใต้การควบคุม ดูแล และตรวจสอบของกองกำลังรักษาสันติภาพ หรือคณะผู้สังเกตการณ์ของสหประชาชาติ
- 2) การดำเนินการที่เหมาะสมเพื่อป้องกันกลุ่มติดอาวุธชาวกัมพูชาทั้งหมด มิให้กีดกันและขัดขวางการเลือกตั้งโดยเสรี
- 3) มาตรการรักษาความสงบเรียบร้อยภายในกัมพูชาก่อนการเลือกตั้ง จนกว่ารัฐบาลใหม่ที่ได้รับเลือกตั้ง จะเข้าบริหารประเทศ
- 4) จัดการเลือกตั้งอย่างเสรี ภายใต้การควบคุมของสหประชาชาติโดยชาวกัมพูชาทั้งหมด มีสิทธิที่จะร่วมในการเลือกตั้งนี้”⁸⁴

ในการประชุมครั้งนี้อาเซียนมีความขัดแย้งกับจีนหลายประการ กล่าวคืออาเซียนได้ยื่นข้อเสนอ 7 ประการต่อที่ประชุม แต่จีนปฏิเสธข้อเสนอ 2 ข้อเกี่ยวกับการปลดอาวุธทุกกลุ่มเขมรต่อต้านและการจัดตั้งรัฐบาลชั่วคราว สหรัฐก็สนับสนุนข้อคัดค้านของจีนเพราะต้องการเอาใจจีนเนื่องจากกำลังปรับความสัมพันธ์กับจีน ในเรื่องนี้ผู้นำไทยและสิงคโปร์เคยเดินทางไปเยือนจีนในปลายปี 1980 และเกลี้ยกล่อมให้จีนหนุนการเปลี่ยนตัวนายพลพต ผู้นำของรัฐบาลกัมพูชาประชาธิปไตย ซึ่งถูกเปิดโปงถึงอดีตการดำเนินนโยบายฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ชาวกัมพูชาจำนวนมหาศาล ทั้งนี้เพื่อให้รัฐบาลพลัดถิ่นเป็นที่ยอมรับจากประชาคมโลกมากขึ้น นอกจากนั้นนายสิททวนยิวยังได้เจรจากับนายเติ้งเสี่ยวผิงว่าอยากให้เพิ่มฝ่ายเขมรเสรีของนายซอนซานน์ และฝ่ายเจ้าสีหนุไว้ในรัฐบาลชั่วคราวชุดใหม่ด้วย⁸⁵ สิงคโปร์เห็นถึงความจำเป็นเร่งด่วนที่จะต้องสร้างแนวร่วมหรือรัฐบาลผสมซึ่งจะเป็น “กลุ่มพลังที่ 3 (Third Force)” ในการต่อต้านเวียดนามและป้องกันไม่ให้ฝ่ายเขมรแดงขึ้นมาอำนาจแต่ฝ่ายเดียวอีก ต่อมาในการประชุมเจ้าหน้าที่อาวุโส (SOM) ที่กรุงมะนิลาเมื่อวันที่ 5-7 มกราคม 1981 ก็ได้มีมติให้อาเซียนช่วยก่อตั้งกลุ่มพลังที่ 3 ดังกล่าว⁸⁶

แต่การจัดตั้งกลุ่มพลังที่ 3 ไม่ใช่เรื่องง่าย ฝ่ายซอนซานน์สนใจเข้าร่วมกลุ่มตั้งแต่แรก แต่เจ้าสีหนุปฏิเสธเรื่อยมาที่จะรวมกลุ่มกับพวกเขมรแดง ซึ่งเคยฆ่าพี่น้องลูกหลานของตน ต้องอาศัยการเจรจาเกลี้ยกล่อมอย่างมากจากจีน สหรัฐ และสิงคโปร์ จึงยอมมาพบกับผู้นำอื่น ๆ ที่ประเทศสิงคโปร์ในเดือนกันยายน 1981 มีการต่อรองอย่างมากมายระหว่างผู้นำทั้ง 3 ฝ่ายกว่าจะสามารถจัดตั้งรัฐบาลผสม 3 ฝ่ายแห่งกัมพูชาประชาธิปไตย (Coalition Government of Democratic Kampuchea : CGDK) ได้สำเร็จเมื่อวันที่ 22 มิถุนายน 1982 ในที่ประชุม ณ กรุงกัวลาลัมเปอร์ การจัดตั้งรัฐบาลผสม 3 ฝ่ายถือเป็นกลยุทธ์หลักของอาเซียนในการโค่นเตี้ยและกดดันให้เวียดนามยอมมาร่วมเจรจาเพื่อยุติความขัดแย้ง แม้ว่าสิงคโปร์จะไม่สนับสนุนฝ่ายเขมรแดง แต่ก็เห็นความจำเป็นที่จะต้องรวมไว้ในรัฐบาลใหม่เพราะเป็นกองกำลังที่เข้มแข็งที่สุดเพื่อสู้รบกับเวียดนาม สิงคโปร์สนับสนุนฝ่ายที่ไม่เป็นคอมมิวนิสต์ และต่อมาเริ่มส่งอุปกรณ์ด้านการทหารไปให้ในจำนวนเงิน 60 ล้านดอลลาร์สหรัฐในช่วงปี 1982-1989 รวมทั้งช่วยก่อตั้งสถานีวิจัย “เสียงของชาวเขมร (Samleng

⁸⁴ ณรงค์ ศศิธร. (2528). *บทบาทของสหประชาชาติในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งระหว่างประเทศ : กรณีศึกษาปัญหา กัมพูชา (ค.ศ.1975-1984)*. สารนิพนธ์หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. น. 78.

⁸⁵ Ang Cheng Guan. *Ibid.* p. 36.

⁸⁶ *Ibid.* p. 48.

Khmer)” และอบรมชาวเขมรในการจัดรายการวิทยุในปี 1983 ซึ่งการริเริ่มของสิงคโปร์ทำให้มาเลเซียและสหรัฐส่งความช่วยเหลือตามมาด้วย⁸⁷

ในขณะที่การสู้รบระหว่างเวียดนาม และเขมรฝ่ายต่อต้านดำเนินอย่างรุนแรงในช่วงครึ่งหลังของทศวรรษ 1980 เพราะเวียดนามต้องการบีบให้ชนะเด็ดขาดนั้น สมาชิกต่าง ๆ ของอาเซียนต่างต้องการมีส่วนร่วมในการช่วยแก้ปัญหาทั้งในกรอบอาเซียนและในลักษณะทวิภาคี เพราะหลายสมาชิกมีความเห็นแตกต่างกันเกี่ยวกับแนวทางและวิธีการแก้ปัญหาที่มีประสิทธิภาพมากที่สุด ในขณะที่ประเทศไทยยึดถือแนวทางดั้งเดิมตามมติสหประชาชาติที่พยายามกดดันเวียดนามจนซัดตาย (Bleed Vietnam White) แต่มาเลเซียและอินโดนีเซียก็เสนอแนวทางอื่น ๆ อินโดนีเซียอยากดึงให้สหรัฐเข้ามาแก้ปัญหากัมพูชามากขึ้น ส่วนมาเลเซียอยากให้อาเซียนดำเนินการที่ยืดหยุ่นกว่าเดิม จึงได้เสนอให้จัด “การเจรจาข้างเคียง (Proximity Talk) กล่าวคือ ให้รัฐบาลผสม 3 ฝ่าย เปิดการเจรจากับรัฐบาลเฮงซัมริน โดยแต่ละฝ่ายนั่งแยกกันคนละห้อง มีคนกลางที่ทุกฝ่ายยอมรับทำหน้าที่เป็นตัวกลางในการสื่อสาร (Interlocutor) ต่อมาที่ประชุมอาเซียนครั้งที่ 18 ระหว่างวันที่ 8-9 กรกฎาคม 1985 ที่กรุงกัวลาลัมเปอร์ก็มีมติรับข้อเสนอของมาเลเซียและกำหนดให้อินโดนีเซียเป็นตัวกลางในการเจรจา แต่รัฐบาลผสมปฏิเสธข้อเสนอนี้เพราะมองว่าจะเป็นฝ่ายเสียเปรียบเนื่องจากเวียดนามยังมีกองกำลังอยู่ในกัมพูชา⁸⁸

เจ้าสีหนุเคยเสนอในงานที่อาเซียนเลี้ยงรับรองท่านที่นครนิวยอร์กเมื่อวันที่ 2 ตุลาคม 1985 ให้จัดการประชุม 4 ฝ่ายที่เกี่ยวข้องในความขัดแย้งและเวียดนามให้มาเจรจาใน “งานเลี้ยงค็อกเทล (Cocktail Party)” ซึ่งจัดโดยฝรั่งเศสแต่ฝรั่งเศสไม่รับข้อเสนอ อินโดนีเซียสนใจข้อเสนอนี้มากและรับจะเป็นเจ้าภาพเสียเอง โดยให้ฝ่ายต่าง ๆ มาปรึกษาหารือเรื่องการสร้างความปรองดองภายในกัมพูชา ปรากฏว่าเวียดนามสนับสนุนข้อเสนอนี้ อาเซียนจึงนำมาพิจารณาในที่ประชุมอย่างไม่เป็นทางการที่กรุงเทพมหานครในเดือนสิงหาคม 1987 มีมติรับข้อเสนอการเจรจาในงานเลี้ยงค็อกเทล แต่ให้ปรับวิธีการเจรจาโดยให้เขมร 4 ฝ่าย เจรจากันก่อนแล้วจึงให้เวียดนามมาร่วมเจรจาต่อในภายหลัง แต่เวียดนามไม่ยอมรับวิธีดังกล่าว ส่วนเจ้าสีหนุก็มีแนวทางอื่น ๆ ของตัวเองโดยต้องการเจรจากับนายกรัฐมนตรีสุนเซนก่อน ตามมาด้วยการเจรจากับเวียดนาม แล้วจึงจะเจรจาในงานเลี้ยงค็อกเทลที่อินโดนีเซีย แต่เมื่อสีหนุมีโอกาสนเจรจากับสุนเซนและกับเวียดนามแล้วก็ไม่เห็นความจำเป็นของงานค็อกเทลที่อินโดนีเซีย ทำให้อินโดนีเซียหันไปเจรจา 2 ฝ่ายกับเวียดนามบ้าง ในประเด็นข้อเสนอ “งานค็อกเทล” นั้น สิงคโปร์และไทยไม่ค่อยเห็นด้วยนักเพราะเกิดจากผลการเจรจาทวิภาคีระหว่างอินโดนีเซียและเวียดนามโดยไม่ได้ปรึกษาอาเซียน สิงคโปร์เกรงว่าจะถูกอินโดนีเซียและเวียดนามครอบงำการเจรจา และอาจได้มติดีที่เบี่ยงเบนไปจากมติดั้งเดิมของสหประชาชาติ การที่ฝ่ายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องปรับเปลี่ยนท่าทีและจุดยืนบ่อย ๆ ทำให้บรรดามหาอำนาจอยากปล่อยให้ปัญหากัมพูชาแก้ไขกันเองโดยอาเซียนและกลุ่มอินโดจีน⁸⁹

ก่อนหน้านั้นราว 1 ปี รัฐบาลผสม 3 ฝ่ายเคยประกาศข้อเสนอในการแก้ไขปัญหากัมพูชา 8 ประการ (The Eight Point Proposal) เมื่อวันที่ 17 มีนาคม 1986 ในที่ประชุมกรุงปักกิ่ง ดังนี้

1. ให้มีการเจรจาระหว่างเวียดนามและรัฐบาลผสม 3 ฝ่าย เรื่องการถอนทหารของเวียดนามออกจากกัมพูชา ในช่วง 2 กำหนดเวลา

⁸⁷ *Ibid.* pp. 57-59.

⁸⁸ *Ibid.* pp. 88-89.

⁸⁹ *Ibid.* pp. 101-103.

2. มีการหยุดยั้งภายใต้การดูแลของสหประชาชาติเพื่อสะดวกต่อการถอนทหาร
3. ให้สหประชาชาติดูแลการถอนทหารของเวียดนาม
4. มีการจัดตั้งรัฐบาลผสม 4 ฝ่าย
5. มีการจัดตั้งการเลือกตั้งภายใต้การดูแลของสหประชาชาติ
6. ให้กัมพูชาเป็นกลางภายใต้การค้ำประกันของสหประชาชาติและการตรวจสอบเป็นเวลา 2-3 ปี
7. กัมพูชาจะยอมรับความช่วยเหลือในการฟื้นฟูประเทศจากทุกองค์การทุกประเทศ
8. จะมีการลงนามร่วมกันกับเวียดนามในสนธิสัญญาการไม่รุกรานกันและอยู่ร่วมอย่างสันติ

นายลีควอนยิว วิเคราะห์ว่าข้อเสนอ 8 ประการนี้มาจากฝีมือของจีนและฝ่ายเขมรแดง เขาเสียดายที่ประกาศข้อเสนอนี้ที่กรุงปักกิ่งมากกว่าที่กรุงเทพมหานคร ทำให้นายซอนชานน์ออกมาแก้ตัวว่าสาเหตุที่ประชุมกันที่ปักกิ่งเพราะเจ้าสีหนุป่วยหนักและประทับอยู่ที่นั่น ข้อเสนอนี้เป็นฝีมือของเขาเองและนายเจียวสัมพันธ์โดยเจ้าสีหนุให้ความเห็นชอบ แต่เจ้ารณฤทธิ์กลับกล่าวว่าเจ้าสีหนุไม่รู้เรื่องและข้อเสนอเป็นผลงานของจีนและเขมรแดง อย่างไรก็ตาม นายดานาบาดัน รัฐมนตรีต่างประเทศของสิงคโปร์ก็ได้ส่งจดหมายถึงเจ้าสีหนุยืนยันการสนับสนุนของสิงคโปร์ต่อข้อเสนอ 8 ประการ ต่อมาอาเซียนก็ประกาศสนับสนุนเช่นกัน แต่ที่สร้างความแปลกใจมากก็คือ การปฏิเสธข้อเสนอนี้โดยเจ้าสีหนุในภายหลัง และเวียดนามก็ไม่สนับสนุนเช่นกัน⁹⁰

ความต้องการของอินโดนีเซียที่จะมีบทบาทนำในอาเซียนในการแก้ไขปัญหาที่กัมพูชาเห็นได้จากข้อเสนอของนายอาลี อาลาตัส (Ali Alatas) รัฐมนตรีต่างประเทศของอินโดนีเซียที่ให้จัดการประชุมอย่างไม่เป็นทางการที่กรุงจาการ์ต้า (Jakarta Informal Meeting: JIM) ซึ่งจัดขึ้นเมื่อวันที่ 25-28 กรกฎาคม 1988 โดยมีสมาชิกอาเซียน เวียดนาม ลาว และเขมรทั้ง 4 กลุ่มเข้าร่วมประชุม ที่ประชุมมีความคิดเห็นแตกต่างกันมากเกี่ยวกับ ก) กำหนดเวลาการถอนทหารทั้งหมดของเวียดนามออกจากกัมพูชา ข) การปลดรัฐบาลชุดเฮงสัมรินและสุนเซนก่อนการเลือกตั้ง และการปลดอาวุธของกองกำลังเขมรแดง และ ค) การจัดตั้งกองกำลังรักษาสันติภาพ นอกจากนี้ยังพบว่าอินโดนีเซียค่อนข้างจะครอบงำการประชุมและเอาใจเวียดนามมากเกินไป จึงทำให้ที่ประชุมไม่สามารถออกแถลงการณ์ร่วมได้ อย่างไรก็ตาม สิงคโปร์วิเคราะห์ว่าการประชุมครั้งนี้เป็น “การฝ่าอุปสรรคทางด้านจิตวิทยา” กล่าวคือ คู่ขัดแย้งทั้งหมดมาพบเพื่อเจรจากันเป็นครั้งแรก ทั้งนายลีควอนยิวและเจ้าสีหนุเห็นตรงกันว่าเป็นโอกาสที่ดีมากสำหรับการหาข้อตกลงทางการเมือง⁹¹

การประชุมอย่างไม่เป็นทางการที่กรุงจาการ์ต้า ครั้งที่ 2 (JIM 2) จัดขึ้นเมื่อวันที่ 19-21 กุมภาพันธ์ 1989 โดยเจ้าสีหนุไม่ยอมเข้าร่วมการประชุม เช่นเดียวกับการประชุมครั้งแรก จิม 2 ก็ถูกครอบงำโดยอินโดนีเซียซึ่งเข้าข้างเวียดนามและรัฐบาลเฮงสัมริน แต่ให้ความสำคัญกับรัฐบาลผสม 3 ฝ่ายน้อยไป บรูไนและฟิลิปปินส์โอนเอียงตามข้อเสนอของอินโดนีเซีย ส่วนไทยและมาเลเซียแสดงบทบาทน้อย จึงมีแต่การโต้เถียงระหว่างอินโดนีเซียและสิงคโปร์ โดยอินโดนีเซียต้องการให้บรรลุข้อตกลงกันเองภายในกัมพูชาและอยากให้ สุนเซนเป็นแกนนำ ในขณะที่สิงคโปร์เสนอให้มีการจัดตั้ง

⁹⁰ *Ibid.* pp. 94-97.

⁹¹ *Ibid.* pp. 110-111.

รัฐบาลชั่วคราว 4 ฝ่าย ผลของการประชุมก็คือ การยอมรับจากทุกฝ่ายที่จะให้มีการประชุมเจรจาอย่างเป็นทางการระหว่างหลายฝ่ายที่กรุงปารีส⁹²

กิจกรรม 7.3.3

ผู้นำสิงคโปร์มีส่วนช่วยจัดตั้งรัฐบาลผสม 3 ฝ่าย แห่งกัมพูชาประชาธิปไตยอย่างไร

แนวตอบกิจกรรม 7.3.3

นายตีควนยิวเคยเดินทางไปเยือนจีนใน ค.ศ.1980 และได้เกลี้ยกล่อมให้ผู้นำจีนหนุนการเปลี่ยนตัวนายพลพต ผู้นำของรัฐบาลกัมพูชาประชาธิปไตย และเสนอให้เพิ่มผู้นำฝ่ายเขมรเสรี และฝ่ายเจ้าสีหนุไว้ในรัฐบาลชั่วคราวชุดใหม่ ต่อมาได้เกลี้ยกล่อมให้เจ้าสีหนุเดินทางมาพบผู้นำฝ่ายอื่น ๆ ที่สิงคโปร์ในปี 1981 จนต่อมาสามารถตกลงกันจัดตั้งรัฐบาลผสม 3 ฝ่ายสำเร็จในปี 1982

ตอนที่ 7.4

บริบททางการเมืองของสิงคโปร์ในทศวรรษ 1990

โปรดอ่านหัวเรื่อง แนวคิด และวัตถุประสงค์ของตอนที่ 7.4 แล้วจึงศึกษารายละเอียดต่อไป

หัวเรื่อง

- 7.4.1 การจัดตั้งรัฐบาลของสิงคโปร์ภายใต้ นายโก๊ะจ๊กตง
- 7.4.2 การปรับนโยบายต่างประเทศภายหลังยุคสงครามเย็น
- 7.4.3 ประโยชน์ที่สิงคโปร์ได้รับภายใต้อาเซียน (ทศวรรษ 1960-1990)

แนวคิด

---

⁹² *Ibid.* pp. 120-121.

1. การจัดตั้งรัฐบาลใหม่ในสิงคโปร์เมื่อ ค.ศ. 1990 เป็นไปอย่างราบรื่น เนื่องจากมีการเตรียมการสำหรับการสืบทอดอำนาจมาล่วงหน้า อีกทั้งนายโก๊ะจ๊กตง นายกรัฐมนตรีคนที่ 2 เคยร่วมงานในรัฐบาลชุดแรกและพร้อมที่จะสืบทอดเจตนารมณ์ของนายลีควานยิว

2. การสิ้นสุดของสงครามเย็น มีผลกระทบต่อการปรับความสัมพันธ์ระหว่างมหาอำนาจต่าง ๆ และการเปลี่ยนแปลงในระบบดุลแห่งอำนาจในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ซึ่งนำไปสู่การยุติบทบาทและการยึดครองของเวียดนามในกัมพูชา ทำให้สิงคโปร์ภายใต้รัฐบาลชุดใหม่ต้องปรับนโยบายต่างประเทศในยุคหลังสงครามเย็น

3. สิงคโปร์ได้รับประโยชน์จากการเป็นสมาชิกอาเซียนตลอดช่วงทศวรรษ 1960 ถึง 1990 ทั้งในช่วงที่อาเซียนอยู่ในภาวะเลื่อยชา และในช่วงที่อาเซียนรวมตัวกันอย่างเหนียวแน่นและดำเนินงานอย่างแข็งขัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการประกันความมั่นคงให้กับสิงคโปร์และสร้างสันติภาพในภูมิภาค

วัตถุประสงค์

เมื่อศึกษาตอนที่ 7.4 จบแล้ว นักศึกษาสามารถ

1. อธิบายเรื่องการจัดตั้งรัฐบาลใหม่ของสิงคโปร์ภายใต้ นายโก๊ะจ๊กตง ได้
2. อธิบายเรื่องการปรับนโยบายต่างประเทศภายหลังกยุคสงครามเย็น ได้
3. อธิบายถึงประโยชน์ที่สิงคโปร์ได้รับภายใต้อาเซียน (ทศวรรษ 1960-1990) ได้

เรื่องที่ 7.4.1

การจัดตั้งรัฐบาลของสิงคโปร์ภายใต้โก๊ะจ๊กตง

สิงคโปร์ไม่เปลี่ยนตัวผู้นำบ่อย ๆ เหมือนกับประเทศไทย ซึ่งรัฐบาลอยู่ไม่ครบวาระที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ เพราะมีความขัดแย้งทางการเมืองภายในประเทศจนรัฐบาลต้องยุบสภาเปิดโอกาสให้มีการเลือกตั้งใหม่หรือมีวิกฤตภายในประเทศและรัฐบาลไม่อาจแก้ไขได้จึงลาออก หรือรัฐบาลถูกยึดอำนาจโดยฝ่ายทหาร ซึ่งเข้ามาจัดตั้งรัฐบาลเผด็จการทหารขึ้นปกครองประเทศเป็นการชั่วคราวบ้างเป็นเวลาหลายปีบ้าง แต่ในสิงคโปร์ผู้นำคนแรกปกครองยาวนานถึง 25 ปี เพราะพรรคกิจประชาชนชนะการเลือกตั้งทั้ง 6 ครั้งนับจากการก่อตั้งสาธารณรัฐ ทำให้หัวหน้าพรรคเข้ามาเป็นนายกรัฐมนตรีอย่างต่อเนื่อง นายลีควานยิว ดำรงตำแหน่งนี้ตั้งแต่อายุยังน้อย (42 ปี) มีสุขภาพดีและบริหารงานประสบความสำเร็จ แต่เมื่อถึงเวลาอันเหมาะสมเขาก็ลาออกจากตำแหน่งและให้นายโก๊ะจ๊กตง (Goh Chok Tong) จากกลุ่มผู้นำรุ่นที่ 2 ขึ้นมาเป็นผู้แทนที่เมื่อวันที่ 28 พฤศจิกายน 1990

การเปลี่ยนตัวผู้นำในครั้งนี้เป็นไปอย่างราบรื่นสงบเรียบร้อย เพราะกลุ่มผู้นำรุ่นแรกได้เตรียมการสำหรับการสืบทอดอำนาจมาเป็นอย่างดีไม่ต่ำกว่า 20 ปี กล่าวคือ ผู้อาวุโสในพรรคกิจประชาจะเสาะหาและคัดเลือกคนเก่งคนดีเข้ามาเป็นสมาชิกพรรค แล้วต่อมาสักครู่รับเลือกตั้ง อบรมให้เป็นสมาชิกรัฐสภาที่ดี และเปิดโอกาสให้เข้าดำรงตำแหน่งสูง ๆ ในรัฐบาล นายโก๊ะจ๊กตงมีคุณสมบัติตรงตามที่พรรคกิจประชาคาดหวังไว้ กล่าวคือ มีการศึกษาคดี สำเร็จการศึกษาในสาขาเศรษฐศาสตร์จากมหาวิทยาลัยสิงคโปร์ โดยได้รับเกียรตินิยมอันดับหนึ่ง เคยรับราชการ 3 ปีแล้วได้ทุนรัฐบาลไปศึกษาปริญญาโททางด้านเศรษฐศาสตร์การพัฒนาศาสตร์ที่วิทยาลัยวิลเลียมที่สหรัฐอเมริกา เขาเคยทำงานในบริษัทเดินเรือจนได้ตำแหน่งสูงและทำกำไรให้แก่บริษัทมาก จึงถูกชักจูงให้เข้าเป็นสมาชิกพรรคกิจประชาลงสมัครรับเลือกตั้งและได้เป็นสมาชิกรัฐสภาทุกครั้ง การที่เขาเคยดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีหลายกระทรวง คือ กระทรวงการคลัง กระทรวงการค้าและอุตสาหกรรม กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงกลาโหม และเคยเป็นรองนายกรัฐมนตรีตามลำดับ ทำให้เขารู้ปัญหาต่าง ๆ ของสิงคโปร์และมีประสบการณ์ในการแก้ไขปัญหาเหล่านั้นมามาก ทั้งยังได้เคยเสนอแนะนโยบายที่เป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติ เช่น นโยบายเพิ่มค่าจ้างแรงงาน การปรับปรุงระบบกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ การริเริ่มสมาชิกรัฐสภาประเภทใหม่ การยกเลิกนโยบายจำกัดจำนวนการมีบุตรเพียง 2 คนต่อครอบครัว เป็นต้น⁹³

ในการเข้าบริหารบ้านเมืองนั้น นายโก๊ะจ๊กตงพร้อมที่จะสืบทอดเจตนารมณ์ของผู้นำคนแรกในด้านต่าง ๆ ดังได้กล่าวในพิธีสาบานตนเพื่อเข้ารับตำแหน่งนายกรัฐมนตรีว่าภารกิจของเขาก็เพื่อ

“สร้างความเจริญเติบโตของสิงคโปร์ภายหลังกษัตริย์กวนยิว เพื่อเสาะหาชายหญิงกลุ่มใหม่มาช่วยงานต่อจากกลุ่มลี เพื่อสร้างชาติที่มีลักษณะพิเศษและมีความสง่างาม เป็นที่ที่ประชาชนจะอาศัยอยู่อย่างมีศักดิ์ศรี สามารถมีชีวิตที่สมบูรณ์ ดูแลซึ่งกันและกันได้ ข้าพเจ้าจะสร้างสิ่งเหล่านี้ต่อออกจากที่ลีและผู้นำรุ่นแรกได้ทำไว้ ข้าพเจ้าเคยอยู่ในทีมของลีถึง 13 ปี จุดเน้นของข้าพเจ้าอยู่ที่เรื่องสืบต่ออดีตไม่ใช่ตัดขาดจากอดีต”⁹⁴

นายโก๊ะจ๊กตงได้สืบทอดนโยบายสำคัญ ๆ สมัยลีกวนยิว เช่น การใช้ระบบคุณธรรมนิยม การปรับเงินเดือนเพื่อดึงดูดคนดีเข้าสู่ระบบราชการ การปรับปรุงคุณภาพการให้บริการของระบบราชการและคณะกรรมการเฉพาะกิจเป็นต้น แต่แนวทางการบริหารบ้านเมืองของเขาแตกต่างไปจากรัฐบาลชุดเดิม กล่าวคือ บริหารประเทศแนวทางเปิดกว้างและเป็นประชาธิปไตยมากขึ้น อาศัยการปรึกษาหารือ ฟังความคิดเห็นและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนมากขึ้น ประณีประนอมและมีลักษณะอำนาจนิยมน้อยลง ทำให้บรรยากาศทางการเมืองภายใต้รัฐบาลใหม่ดีขึ้น มีความเป็นอิสระและผ่อนคลายมากขึ้น ด้วยหลักการดังกล่าว รัฐบาลจึงได้ริเริ่มหน่วยงานใหม่ ๆ หลายหน่วย เช่น

- หน่วยรับฟังความคิดเห็นแบบป้อนกลับ (Feedback Unit) และคณะกรรมการรัฐสภาฝ่ายรัฐบาล (Government Parliamentary Committee: GPC) เป็นหน่วยรับฟังความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับปัญหาบ้านเมือง
- การจัดตั้งสถาบันนโยบายศาสตร์ (Institute of Policy Studies: IPS) ให้ทำหน้าที่ให้ความรู้ประชาชนเรื่องประวัติศาสตร์การเมืองสิงคโปร์

⁹³ โคริน เฟื่องเกษม. *เรื่องเดียวกัน*. น. 58-61.

⁹⁴ Jon S.T.Quah. (2009). “Public Administration: Change in Style and Continuity in Policy”. in Bridget Welsh, et.al. *Impressions of the Goh Chok Tong Years in Singapore*. Singapore: NUS Press. p. 57.

- การจัดตั้งสภาเมือง (Town Council) ให้ดูแลกิจกรรมของแต่ละเขตเลือกตั้ง
- การเน้นความสำคัญของสมาชิกรัฐสภาที่มาจากการแต่งตั้ง (Nominated Members of Parliament: NMP)

ที่มาจากผู้ทรงคุณวุฒิไม่ใช่ข้าราชการเมือง

- การปรับระบบประธานาธิบดีที่มาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน เป็นต้น⁹⁵

อย่างไรก็ดีความกระตือรือร้นของโกะจิกตงในการพัฒนาประเทศให้เป็นประชาธิปไตย (Democratization) ลดน้อยถอยลงเนื่องจากเหตุผล 2 ประการ ประการแรก ผลการเลือกตั้งทั่วไปปี 1991 และปี 1997 แม้ว่าการเลือกตั้งปี 1991 พรรคกิจประชาชนได้ที่นั่งมากที่สุดคือ 77 ที่จากทั้งหมด 81 ที่นั่งก็ตาม แต่ได้คะแนนเสียงเพียงร้อยละ 60.9 ของคะแนนเสียงทั้งหมด เป็นคะแนนที่ต่ำกว่าการเลือกตั้งทั้ง 6 ครั้งที่ผ่านมา นอกจากนั้นพรรคอื่นยังได้ที่นั่งเพิ่มขึ้นเป็น 4 ที่นั่ง นายโกะจิกตงผิดหวังกับผลการเลือกตั้งครั้งนี้และสรุปว่าประชาชนยังไม่พร้อมรับนโยบายเปิดกว้างและเป็นประชาธิปไตย ดังนั้น ในการเลือกตั้งปี 1997 เขาจึงหาเสียงเลือกตั้งในแนวแข็งกร้าว ในลักษณะให้คู่แข่งให้โทษ และจัดการกับผู้สมัครเลือกตั้งจากพรรคฝ่ายค้านอย่างเด็ดขาดมากขึ้น⁹⁶

ประการที่ 2 รัฐบาลต้องหมกมุ่นกับการแก้ไขผลกระทบของวิกฤตเศรษฐกิจในเอเชีย (ค.ศ.1997) ซึ่งเริ่มต้นในประเทศไทย มีผลทำให้อัตราการเจริญเติบโตของสิงคโปร์ที่เคยอยู่ระดับร้อยละ 8 ในปี 1997 ลดลงเป็นร้อยละ 1.5 ในปี 1998 การส่งออกในปี 1998 ก็ลดลงร้อยละ 12.1 การนำเข้าลดลงร้อยละ 29.5 อัตราการว่างงานเพิ่มในระดับร้อยละ 4.4 สิงคโปร์จึงเข้าสู่สภาวะเงินฝืด ราคาหุ้นในตลาดหลักทรัพย์ลดลง รวมทั้งราคาอสังหาริมทรัพย์ การแก้ไขผลกระทบของวิกฤตต้มยำกุ้งเป็นเรื่องที่ยาก ต้องอาศัยเวลาและการทำงานเป็นทีม ปรีกษาหารือระหว่างกัน ถกเถียงถกเถียงกัน ซึ่งรัฐบาลชุดนี้ก็สามารถกู้สถานการณ์ดังกล่าวได้ และเศรษฐกิจเริ่มฟื้นตัวอย่างรวดเร็วในปี 1999⁹⁷

โดยภาพรวมแล้วในทศวรรษ 1990 นายโกะจิกตงสามารถพัฒนาประเทศต่อยอดจากสมัยผู้นำรุ่นแรก สิงคโปร์ถูกจัดว่าเป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว (developed country) ตั้งแต่ปี 1996 และเป็นประเทศเดียวในภูมิภาคที่มีสถานะนี้ ในปีเดียวกันรัฐบาลของเขาก็ถูกประเมินว่าเป็นรัฐบาลที่มีประสิทธิภาพมากที่สุดในโลกด้วย

กิจกรรม 7.4.1

นายโกะจิกตง มีคุณสมบัติเหมาะสมที่จะเป็นนายกรัฐมนตรีคนที่ 2 ของสิงคโปร์อย่างไร

แนวตอบกิจกรรม 7.4.1

นายโกะจิกตงมีคุณสมบัติตรงตามที่พรรคกิจประชาต้องการ กล่าวคือ มีการศึกษาดีจากมหาวิทยาลัยภายในและภายนอกประเทศ เคยทำงานเอกชนในตำแหน่งสูงมีผลงานปรากฏ ต่อมาเมื่อเข้ามาเป็นสมาชิกพรรคกิจประชาได้ลงสมัคร

⁹⁵ โคริน เฟื่องเกษม. (2542). *การพัฒนาเศรษฐกิจและการเมืองสิงคโปร์*. กรุงเทพฯ: โครงการจัดพิมพ์คปไฟ. น. 60-61.

⁹⁶ โคริน เฟื่องเกษม. *เรื่องเดียวกัน*. น. 73-77.

⁹⁷ *เรื่องเดียวกัน*. น. 174-177.

รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภาและได้รับเลือกทุกครั้ง มีประสบการณ์บริหารบ้านเมืองในตำแหน่งรัฐมนตรีหลายกระทรวง รวมทั้งเป็นรองนายกรัฐมนตรีและเคยเสนอแนะนโยบายที่เป็นประโยชน์ เคยร่วมงานกับนายกรัฐมนตรีคนแรกและพร้อมจะสืบทอดเจตนารมณ์ของนายสีกวนยิว

เรื่องที่ 7.4.2

การปรับนโยบายต่างประเทศในยุคหลังสงครามเย็น

ทศวรรษ 1990 ได้พบกับการเปลี่ยนแปลงอย่างใหญ่หลวงในหลาย ๆ ระดับ ในระดับโลกนั้น สงครามเย็นลดความตึงเครียดลงเรื่อย ๆ นับจากการปรับความสัมพันธ์ระหว่างสหรัฐและโซเวียตในปลายทศวรรษ 1980 ปัญหาเศรษฐกิจในประเทศทำให้ทั้งสองมหาอำนาจตกลงกันได้เกี่ยวกับการลดกำลังรบและอาวุธนิวเคลียร์ รวมทั้งยุติการเผชิญหน้าทางทหาร โซเวียตประกาศถอนทหารออกจากอัฟกานิสถานและยุติความเกี่ยวข้องในวิกฤตการณ์กัมพูชา ความทรุดหนักทางเศรษฐกิจส่งผลต่อการล่มสลายของระบบสังคมนิยมในโซเวียตและยุโรปตะวันออก จีนก็ยอมปรับความสัมพันธ์กับโซเวียตเนื่องจากโซเวียตปฏิบัติตามเงื่อนไข 2-3 ประการของจีน การล่มสลายของสหภาพโซเวียตในปี 1991 ถือว่าเป็นจุดสิ้นสุดของสงครามเย็นพร้อมกับการยุติอิทธิพลของโซเวียตในอินโดจีน เป็นผลให้เวียดนามซึ่งพึ่งพิงความช่วยเหลือจากโซเวียตในการสู้รบในกัมพูชาตัดสินใจถอนทหารออกจากกัมพูชาตั้งแต่ปี 1989 และเลิกครอบครองกัมพูชาภายหลังการประชุมระหว่างประเทศว่าด้วยปัญหากัมพูชาที่กรุงปารีส ทั้งยังหันไปปรับความสัมพันธ์กับประเทศไทยในสมัยรัฐบาลพลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ ซึ่งเสนอแรงจูงใจทางการค้าและการลงทุนระหว่างกันภายใต้ “นโยบายเปลี่ยนสนามรบให้เป็นที่ตลาดการค้า” และต่อมาในปี 1995 ได้เข้ามาเป็นสมาชิกอาเซียน⁹⁸

ในระดับภูมิภาค ระบบดุลแห่งอำนาจเปลี่ยนไปสืบเนื่องจากการสิ้นอำนาจของโซเวียต รวมทั้งการลดอิทธิพลของสหรัฐเนื่องจากถูกพลังประชาชนในฟิลิปปินส์ต่อต้านการมีฐานทัพของอเมริกา จนสหรัฐยกเลิกข้อตกลงการมีฐานทัพในประเทศฟิลิปปินส์ สหรัฐไม่สามารถทำข้อตกลงเปิดฐานทัพใหม่ในประเทศไทยในสมัยรัฐบาลนายชวน หลีกภัย เพราะขณะนั้นมีข้อขัดแย้งทางการค้าระหว่างกันอยู่ ในขณะที่เวียดนามและญี่ปุ่นก็เป็นที่ยอมรับเพิ่มขึ้นสืบเนื่องจากบทบาทของสองมหาอำนาจในการช่วยเหลือแก้ไขวิกฤตการณ์กัมพูชา การที่จีนช่วยยุติบทบาทของพรรคคอมมิวนิสต์ในประเทศต่าง ๆ ทำให้หลายประเทศลดความหวาดระแวงจีน และเปิดความสัมพันธ์ทางการทูตด้วย เช่น ประเทศอินโดนีเซีย มาเลเซีย และสิงคโปร์ อย่างไรก็ตามประเทศไทยเริ่มวิตกกังวลกับภัยคุกคามด้านความมั่นคงจากจีนอันเป็นผลจากการขยายอิทธิพลของจีนในเมียนมาร์และในบริเวณทะเลจีนใต้⁹⁹

⁹⁸ โคริน เฟื่องเกษม. (2542). “นโยบายต่างประเทศ: สี่ทศวรรษหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 (ค.ศ.1945-1989)”. ใน *รวมงานเขียนและปาฐกถา เรื่อง การต่างประเทศของไทยจากอดีตถึงปัจจุบัน*. กรุงเทพฯ: คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. น. 67.

⁹⁹ Narayanan Ganesan. *Ibid.* pp. 41-55.

ในระดับประเทศ ในปี 1990 มีการเปลี่ยนตัวผู้นำจากนายลีควนฮิว ซึ่งปกครองประเทศมา 25 ปีนับจากการก่อตั้ง สาธารณรัฐ มาเป็นนายโก๊ะจ๊กตง ซึ่งเข้ามาบริหารประเทศในยุคหลังสงครามเย็นและการคลี่คลายของวิกฤติการณ์กัมพูชา นโยบายต่างประเทศของสิงคโปร์ในทศวรรษ 1990 จึงถูกเรียก “นโยบายยุคหลังการต่อสู้เพื่อความอยู่รอด (Post Survival Phase)” ซึ่งเน้นหนักความร่วมมือทางเศรษฐกิจภายในภูมิภาค และยังเน้นการสร้างระบบดุลแห่งอำนาจภายในภูมิภาค¹⁰⁰

ในการสร้างระบบดุลแห่งอำนาจในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ สิงคโปร์ยังคงยึดสหรัฐเป็นตัวหลักในการ ถ่วงดุลอำนาจในภูมิภาค โดยให้สหรัฐถ่วงดุลอำนาจกับจีนและญี่ปุ่น สิงคโปร์ยังถือนโยบายผูกฝัฟสหรัฐเพราะมี ผลประโยชน์สอดคล้องกัน สิงคโปร์ประสบความสำเร็จทางเศรษฐกิจจากการมาลงทุนของบริษัทข้ามชาติของสหรัฐ จำนวนร้อย ๆ บริษัทที่เชี่ยวชาญทางด้านปิโตรเคมีและอิเล็กทรอนิกส์ ทางด้านความมั่นคงสิงคโปร์ได้ทำข้อตกลงในปี 1990 อำนวยความสะดวกให้สหรัฐสามารถมาจอดเครื่องบินและเรือรบที่สิงคโปร์ และต่อมาในปี 1998 ทำข้อตกลง เพิ่มเติมให้สหรัฐมาจอดเรือที่ฐานทัพเรือแห่งใหม่ของสิงคโปร์ที่ช่างฮีด้วย นอกจากนี้สิงคโปร์ยังดึงให้จีนเข้าร่วมอยู่ ในการประชุมว่าด้วยความมั่นคงของอาเซียน (ASEAN Regional Forum : ARF) เพื่อถ่วงดุลกับสหรัฐและญี่ปุ่น เพราะมอง ว่าญี่ปุ่นชอบเอาอกเอาใจและยอมทำตามการบงการของสหรัฐมากเกินไป สิงคโปร์กระชับความสัมพันธ์กับจีนโดยการ เยี่ยมเยือนระหว่างผู้นำและร่วมมือในโครงการพัฒนาประเทศจีน ในขณะที่เดียวกันจีนก็ต้องการเอาแบบอย่างสิงคโปร์ใน เรื่องการพัฒนาเศรษฐกิจให้รุ่งเรืองและการสร้างเสถียรภาพทางการเมือง¹⁰¹ โก๊ะจ๊กตง มองว่า “จีนซึ่งเจริญรุ่งเรืองและถูก บูรณาการเข้ามาในประชาคมโลกจะเป็นผลดีต่อผลประโยชน์ของเรา (สิงคโปร์) แต่ในทางตรงกันข้าม จีนที่ยากจนและถูก โศดเคียวยจะสร้างปัญหาและอุปสรรคมากกว่าสร้างโอกาส...การต่อต้านจีนจะผลักดันให้จีนมีท่าทีเป็นศัตรู และเป็นภัย คุกคาม”¹⁰²

การเปลี่ยนแปลงในสภาพแวดล้อมในโลกและในภูมิภาคดังกล่าวข้างต้น มีผลกระทบต่อแนวทางของอาเซียนใน การยุติวิกฤติการณ์กัมพูชาและการสร้างสันติภาพในภูมิภาค ดังที่สิงคโปร์วิเคราะห์ว่า

“ปัญหานี้มีความซับซ้อนเกินกว่าที่อาเซียนจะแก้ไขได้ตามลำพัง...อินโดนีเซีย และสิงคโปร์ เคยมีบทบาทอย่างแข็งขัน... แต่เมื่อสมาชิกถาวรทั้งห้าของสหประชาชาติเข้ามาเกี่ยวข้องใน ปัญหานี้อย่างจริงจังในปี 1990 สิงคโปร์จึงจะลดบทบาทในการแก้ไขปัญหา”¹⁰³

หลังจากที่ประชุมอย่างไม่เป็นทางการที่กรุงจาการ์ต้า (JIM) ทั้งสองครั้งไม่สัมฤทธิ์ผล ฝ่ายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องจึง ตกลงกันให้มีการประชุมระหว่างประเทศว่าด้วยปัญหาแกมพูชา (PICC) ในเดือนกรกฎาคม-สิงหาคม 1989 มีฝรั่งเศสและ อินโดนีเซียเป็นประธานร่วมและมีผู้แทนจาก 19 ประเทศ ที่ประชุมกำหนดให้จัดตั้งคณะทำงาน 3 คณะให้ดำเนินการ เติร์มการสำหรับการประชุมครั้งต่อไป ต่อมาในเดือนมกราคม 1990 สมาชิกถาวรทั้ง 5 ของคณะมนตรีความมั่นคงได้

¹⁰⁰ Amitav Acharya. *Ibid.* pp. 15-17.

¹⁰¹ Narayanan Ganesan. *Ibid.* pp. 41-55.

¹⁰² Kuik Cheng-Chwee. “Shooting Rapids in a Canoe; Singapore and Great Powers”. in Bridget Welsh, et al., *Impressions of the Goh Chok Tong Years in Singapore.* *Ibid.* p.156.

¹⁰³ เป็นการวิเคราะห์ของนายปีเตอร์ ชาน (Peter Chan) ปลัดกระทรวงการต่างประเทศสิงคโปร์, ดูใน Ang Cheng Guan. *Ibid.* pp. 168.

เห็นชอบข้อเสนอของนายแกเร็ธ อีแวนส์ (Gareth Evans) รัฐมนตรีต่างประเทศของออสเตรเลียที่ให้ปล่อยที่นั่งของกัมพูชาในสหประชาชาติว่างลงแล้วเปิดโอกาสให้สหประชาชาติเข้าไปจัดการปกครองชั่วคราวในระหว่างการเปลี่ยนแปลงการปกครองในกัมพูชา ลิงคโพร้สนับสนุนข้อเสนอนี้โดยทางกระทรวงการต่างประเทศได้วิเคราะห์ว่า

“เป็นข้อเสนอที่มีข้อดีและสอดคล้องกับท่าทีและจุดยืนของลิงคโพร้ที่อยากให้มีความตกลงที่สมบูรณ์แบบ มีสหประชาชาติรวมทั้งสมาชิกถาวรทั้ง 5 ของคณะมนตรีความมั่นคงเข้ามาเกี่ยวข้องโดยตรง ซึ่งเป็นการลดอิทธิพลของอินโดนีเซียและไทยและเพิ่มอิทธิพลของลิงคโพร้ รวมทั้งช่วยไม่ให้ลิงคโพร้รู้สึกผิดทางด้านศีลธรรมที่อยากให้รวมฝ่ายเขมรแดงไว้ในรัฐบาลชั่วคราวด้วย อีกทั้งเป็นการลดอิทธิพลของเวียดนามและสุนเซนลงด้วย”¹⁰⁴

ต่อมาในการประชุมระหว่างสมาชิกถาวรทั้ง 5 เมื่อเดือนมีนาคม 1990 ที่ประชุมตกลงจัดตั้งองค์กรชั่วคราวของสหประชาชาติในกัมพูชา (The United Nations Transitional Authority in Cambodia: UNTAC) พร้อมทั้งเสนอให้จัดตั้งสภาสูงสุดแห่งชาติ (The Supreme National Council: SNC) ที่มีตัวแทนของเขมรทั้ง 4 ฝ่าย จากนั้นเขมรทั้ง 4 ฝ่ายตกลงหยุดยิง และมีการจัดตั้งสภาสูงสุดแห่งชาติอีกทั้งตกลงให้มีการเลือกตั้งทั่วไป จึงนำไปสู่การประชุมร่วมลงนามในความตกลงยุติปัญหาในกัมพูชา ณ กรุงปารีส (The Paris Peace Accords) เมื่อวันที่ 23 ตุลาคม 1991 โดยมีผู้เข้าร่วม 18 ประเทศอันประกอบด้วย สมาชิกถาวรทั้ง 5 สมาชิกอาเซียน (6 ประเทศ) เวียดนาม ลาว ออสเตรเลีย แคนาดา อินเดีย ญี่ปุ่น และยูโกสลาเวีย รวมทั้งเลขานุการสหประชาชาติด้วย¹⁰⁵ ตามมาด้วยการเลือกตั้งทั่วไปในเดือนพฤษภาคม 1993 โดยที่พรรคของเจ้ารณฤทธิ์และพรรคของสุนเซนได้คะแนนเสียงใกล้เคียงกัน จึงมีการจัดตั้งรัฐบาลที่มีนายกรัฐมนตรี 2 คนคู่กัน

กิจกรรม 7.4.2

ลิงคโพร้ปรับนโยบายต่างประเทศอย่างไรในยุคหลังสงครามเย็น

แนวตอบกิจกรรม 7.4.2

ลิงคโพร้ดำเนิน “นโยบายยุคหลังการต่อสู้เพื่อความอยู่รอด (Post survivalist phase)” โดย

1. ลดบทบาทในการแก้ไขวิกฤตการณ์กัมพูชา และสนับสนุนให้สมาชิกถาวรทั้ง 5 ของคณะมนตรีความมั่นคงสหประชาชาติเข้ามาดำเนินการโดยตรง
2. ให้สหรัฐถ่วงดุลอำนาจกับจีนและญี่ปุ่นในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้
3. พึ่งพิงสหรัฐด้านความมั่นคงมากขึ้น

¹⁰⁴ เป็นการวิเคราะห์ของนายทอมมีโก๊ะ ใน Ang Cheng Guan. *Ibid.* p. 145.

¹⁰⁵ ชัยยะ ชลวานิช. *เรื่องเดียวกัน*. น. 59-62.

เรื่องที่ 7.4.3

ประโยชน์ที่สิงคโปร์ได้รับภายใต้อาเซียน (ทศวรรษ 1960-1990)

สิงคโปร์ถือว่าอาเซียนเป็นเสาหลักของนโยบายต่างประเทศ และเล่นบทบาทอย่างแข็งขันในองค์การนี้ ทั้งนี้ เป็นไปตามหลักการข้อ 6 ของการดำเนินนโยบายต่างประเทศที่ว่า “สิงคโปร์สนับสนุนและมีความผูกพันอย่างสมบูรณ์ใน สมาคมอาเซียน (ASEAN)¹⁰⁶ แม้ว่าในช่วงการก่อตั้งอาเซียน ผู้นำสิงคโปร์จะมีได้คาดหวังในการบรรลุเป้าหมายของ องค์การนี้มากนัก และยังมีได้อาเซียนเป็นที่ประชุมสำคัญสำหรับการดำเนินนโยบายต่างประเทศ แต่เมื่อเวลาผ่านไป 3-4 ทศวรรษภายใต้รัฐบาล 2 ชุดแรกของสิงคโปร์ อาเซียนได้เปลี่ยนแปลงรูปโฉมจนกลายเป็นองค์การที่เป็นประโยชน์ใน การบรรลุนโยบายของสิงคโปร์ ดังมีพัฒนาการตาม 4 ช่วงเวลา¹⁰⁷ ดังนี้

ช่วงแรกของอาเซียน (นับจากการก่อตั้งองค์การใน ค.ศ.1967 จนถึงการสิ้นสุดของสงครามเวียดนามในปี 1975) นายเอ็น. กานะชัน (N.Ganesan) วิเคราะห์ว่าอาเซียนอยู่ในระยะเฉื่อยชา เพราะสมาชิกสำคัญอย่างอินโดนีเซีย ภายใต้ประธานาธิบดีซูฮาร์โต มัวแต่หมกมุ่นอยู่กับการสร้างความมั่นคงของรัฐบาลภายหลังการสิ้นสุดของรัฐบาลซูการ์โน และการคลี่คลายของนโยบายเผชิญหน้ากับมาเลเซีย ส่วนไทยก็เข้าไปเกี่ยวข้องกับสงครามเวียดนามอย่างเต็มที่¹⁰⁸

บทบาทของซูฮาร์โตถือว่ามีความสำคัญต่อความสำเร็จของอาเซียน การที่เขาไม่ทำตัวเป็นเจ้า (Hegemon) ยอมรับฟังความคิดเห็นของสมาชิกอื่น ๆ ทำให้เป็นที่ยอมรับในหมู่สมาชิก และช่วยปรับความสัมพันธ์ระหว่างอินโดนีเซีย กับมาเลเซียและสิงคโปร์ ปัจจัยที่ช่วยให้สมาชิกรวมตัวกันได้ก็คือการมีศัตรูร่วมกัน คือ ภัยจากการแทรกซึมบ่อนทำลาย ของกลุ่มคอมมิวนิสต์ภายใต้การสนับสนุนของเวียดนามเหนือ จีน และโซเวียต ช่วงนี้จึงเป็นการรวมตัวเพื่อเป้าหมายทาง การเมือง ความมั่นคงและเสถียรภาพ ส่วนความร่วมมือทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมนั้นคืบหน้าค่อนข้างช้า นายลี กวนยิว ได้รายงานในที่ประชุมรัฐมนตรีต่างประเทศครั้งที่ 5 เมื่อเดือนเมษายน 1972 ว่าในแต่ละปีมีข้อเสนอความร่วมมือ 100-200 เรื่อง แต่ได้นำไปปฏิบัติจริงเพียง 10-20 เรื่องเท่านั้น ผู้นำสิงคโปร์วิเคราะห์ว่าต้องใช้เวลาเป็นสิบกว่าปีที่อาเซียน จะมีเอกภาพและมีทิศทางในกิจกรรมต่าง ๆ ต้องใช้เวลาสำหรับการทำความรู้จักและยอมรับซึ่งกันและกัน¹⁰⁹

อุปสรรคอีกประการหนึ่งที่ขัดขวางความก้าวหน้าของอาเซียนในช่วงแรกก็คือ วัฏวนของความขัดแย้งโดยตรงและ ทางความคิดในหมู่สมาชิกภาคพื้นมหาสมุทร (Malay Archipelago Complex) กล่าวคือ การแย่งชิงกรรมสิทธิ์เหนือดินแดน ซาบาห์บนเกาะบอร์เนียวระหว่างฟิลิปปินส์ และมาเลเซียเป็นสาเหตุให้ทั้งสองประเทศขัดแย้งอย่างรุนแรงระหว่าง ค.ศ. 1963-1966 และตัดความสัมพันธ์ทางการทูตในปี 1967 ทั้งยังเกือบจะปะทะกำลังทางทหารระหว่างกันบนเกาะคอร์ริดอร์ (Corridor) แต่ปัญหานี้คลี่คลายลงโดยการเป็นตัวกลางในการติดต่อ (good offices) โดยไทยและอินโดนีเซียและการนำ

¹⁰⁶ Ministry of Foreign Affairs, Singapore Website Address: <http://www.gov.sg/internet/foreign-policy/foreign-policy.1-tm>. สืบค้นเมื่อ 7 ธันวาคม 2560.

¹⁰⁷ จะแบ่งพัฒนาการของอาเซียนตามแนวทางของ เอ็น.กานะชัน โปรดดูตามบทความ N.Ganesan “Connecting the Dot: Singapore in ASEAN,” in Bridget Welsh, et.al. *Ibid.* pp. 36-42.

¹⁰⁸ *Ibid.*

¹⁰⁹ Lee Kuan Yew. *Ibid.* pp. 369-370.

ปัญหาเข้าพิจารณาในที่ประชุมอาเซียน ทำให้คู่กรณีกลับมาเปิดความสัมพันธ์ทางการทูตอีก และตกลงว่าจะแก้ปัญหาชาบาหลีโดยสันติวิธี ส่วนความขัดแย้งทางความคิดระหว่างมาเลเซียและอินโดนีเซีย มาจากข้อเสนอของมาเลเซียในนโยบายปรับให้ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เป็นกลาง (Neutralization of Southeast Asia) โดยการค้ำประกันจากบรรดามหาอำนาจ แต่ข้อเสนอนี้ขัดกับความคิดของอินโดนีเซียที่เกรงว่าการเข้ามามีค้ำประกันของมหาอำนาจจะยิ่งเปิดโอกาสให้มหาอำนาจเข้ามาแทรกแซงในภูมิภาคนี้มากขึ้น อย่างไรก็ตาม ทั้งสองฝ่ายสามารถประนีประนอมในแนวคิดนี้โดยจัดทำปฏิญญากำหนดให้ภูมิภาคนี้เป็นเขตแห่งสันติภาพเสรีภาพ และความเป็นกลาง (Zone of Peace, Freedom, and Neutrality: ZOPFAN) ในปี 1971¹¹⁰

ช่วงที่ 2 ของอาเซียน (นับจาก ค.ศ.1976 จนถึงการสิ้นสุดของวิกฤตการณ์กัมพูชาในปี 1989) เป็นช่วงที่อาเซียนปรับเปลี่ยนตัวเองให้มีลักษณะองค์กรจัดการกับประเด็นความมั่นคงของภูมิภาคอย่างเต็มตัว สมาชิกลดความสนใจในวังวนแห่งความขัดแย้งภาคพื้นมหาสมุทรมายังวังวนแห่งความมั่นคงในอินโดจีน (Indochina Security Complex) อันสืบเนื่องมาจากภัยคุกคามต่อประเทศไทยภายหลังชัยชนะของฝ่ายคอมมิวนิสต์ในอินโดจีนในปี 1976 และกรณีเวียดนามบุกเข้าไปยึดครองกัมพูชาในปี 1978 อาเซียนประสบความสำเร็จในการดำเนินงานบนเวทีระดับภูมิภาคภายใต้อาเซียนเองและระดับระหว่างประเทศภายใต้องค์การสหประชาชาติ ในการผลักดันให้เวียดนามถอนทหารและยุติการยึดครองกัมพูชาตามมติของสหประชาชาติ และรักษาความมั่นคงและอธิปไตยของไทยไว้ได้ ตลอดจนดำเนินการสร้างสันติภาพในกัมพูชาโดยร่วมกับสหประชาชาติในการจัดให้มีการเลือกตั้ง มีการจัดตั้งรัฐบาลที่เป็นกลางและเป็นที่ยอมรับของทุกฝ่าย พื้นฟูและพัฒนาประเทศจากความเสียหายของสงคราม ในช่วงนี้ได้มีการจัดตั้งสำนักเลขาธิการของอาเซียนที่กรุงจาการ์ต้าและมีการลงนามในสนธิสัญญามิตรภาพและความร่วมมือในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Treaty of Amity and Cooperation: TAC) ด้วย¹¹¹

ช่วงที่ 3 ของอาเซียน (ช่วงครึ่งแรกของทศวรรษ 1990) ซึ่งเริ่มพร้อมกับการขึ้นมาเป็นผู้นำของนายโก๊ะจ๊กตง ผู้นำคนที่ 2 อันเป็นช่วงการสิ้นสุดของสงครามเย็นเนื่องจากการล่มสลายของสหภาพโซเวียตในปี 1991 ทำให้การแบ่งขั้วอำนาจในโลกแบบ 2 ฝ่ายระหว่างฝ่ายโลกเสรีและโลกคอมมิวนิสต์สลายตัวลง เมื่อปราศจากการสนับสนุนทางการทหารของโซเวียตก็ทำให้เวียดนามจำเป็นต้องถอนทหารออกจากกัมพูชาในปี 1989 และยุติบทบาทของตนในกัมพูชาแล้วหันไปปรับความสัมพันธ์กับจีน ประเทศโลกตะวันตกรวมทั้งเพื่อนบ้านที่ไม่ใช่คอมมิวนิสต์ จนในที่สุดได้เข้ามาเป็นสมาชิกใหม่ของอาเซียนในปี 1995 ตามมาด้วยลาว และเมียนมาร์ในปี 1997 และท้ายสุดกัมพูชาในปี 1999

เอ็น. กานะชัน สรุปว่าในช่วงที่ 3 ของอาเซียนนั้น สิงคโปร์เริ่มชื่นชมและเห็นประโยชน์ของอาเซียนในฐานะเป็นเวทีสำหรับการดำเนินนโยบายต่างประเทศของสิงคโปร์ กล่าวคืออาเซียนช่วยสร้างเสถียรภาพในความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในภาคพื้นมหาสมุทร การดำเนินบทบาทนำอาเซียนโดยอินโดนีเซียตั้งแต่การประชุมสุดยอดชาบาหลีในปี 1976 แสดงถึงความสามารถของอาเซียนในการควบคุมนโยบายรองความเป็นเจ้าของอินโดนีเซียและทำให้ประเทศเล็กๆ อย่างสิงคโปร์มีอิทธิพลมากขึ้น นอกจากนั้นอาเซียนยังเป็นเวทีสำหรับการเจรจาข้อตกลงระหว่างสิงคโปร์กับมาเลเซียด้วย ส่วนความแตกแยกด้านอุดมการณ์ทางการเมืองที่ปรากฏชัดเจนในภาคพื้นทวีปในทศวรรษ 1970 และ 1980 นั้น อาเซียน

¹¹⁰ Amitav Acharya. *Ibid.* pp. 164-166.

¹¹¹ N.Ganesan. *Ibid.* p. 36.

ช่วยให้สิงคโปร์รอดพ้นจากภัยคุกคามของฝ่ายคอมมิวนิสต์ การรับเวียดนาม ลาว กัมพูชา และเมียนมาร์เข้าเป็นสมาชิกใหม่ยังเป็นผลดีต่อนโยบายต่างประเทศและนโยบายความมั่นคงของสิงคโปร์ เนื่องจากประเทศเหล่านี้จำเป็นต้องลงนามในสนธิสัญญามิตรภาพและความร่วมมือในภูมิภาคตะวันออกเฉียงใต้ (TAC) ก่อนเข้าเป็นสมาชิก สนธิสัญญานี้กำหนดให้ยึดหลักการไม่ใช่กำลังรุกรานกันและแก้ความขัดแย้งในภูมิภาคด้วยสันติวิธี แม้ว่าสิงคโปร์จะมีขีดความสามารถในการป้องปรามทางทหาร แต่เนื่องจากเป็นประเทศเล็กทั้งขนาดและประชากร ก็รู้สึกต่อแหลมต่ออันตรายตลอดเวลา ในส่วนของการเข้าเป็นสมาชิกใหม่ของเมียนมาร์นั้น สิงคโปร์ไม่สนับสนุนให้อาเซียนรับนโยบายเกี่ยวข้ออย่างยืดหยุ่น (Flexible Engagement) ต่อเมียนมาร์ตามข้อเสนอของประเทศไทย เพราะพอใจที่จะคงไว้ซึ่งหลักการไม่แทรกแซงในกิจการภายในของสมาชิก¹¹²

ในทศวรรษ 1990 นั้น ความแข็งแกร่งทางเศรษฐกิจของสิงคโปร์ ทำให้สิงคโปร์เริ่มต้องการมีบทบาทผู้นำในอาเซียน ในที่ประชุมสุดยอดอาเซียนครั้งที่ 4 ที่จัดขึ้นที่สิงคโปร์ในปี 1992 สิงคโปร์อยู่เบื้องหลังการผลักดันให้ข้อเสนอจัดตั้งเขตการค้าเสรีอาเซียน (ASEAN Free Trade Area: AFTA) ของไทยโดยนายกรัฐมนตรีอานันท์ ปันยารชุน ประสบความสำเร็จและเป็นที่ยอมรับโดยเริ่มดำเนินการในปี 1993 ต่อมาสิงคโปร์ก็มีบทบาทนำในการเสนอให้ยกระดับการประชุมประเทศคู่เจรจาของอาเซียน (PMC) ให้กลายเป็นเวทีการเจรจาประเด็นความมั่นคง (ASEAN Regional Forum : ARF) และได้ขอร้องให้ประเทศไทยจัดการประชุมครั้งแรกในปี 1994 ที่กรุงเทพมหานคร¹¹³

นอกจากนั้น โท๊ะจ๊กตง ยังมีข้อเสนออีกหลายเรื่อง เช่น เสนอให้อาเซียนรับรองความร่วมมือระดับอนุภูมิภาค (Sub-regional cooperation) ในบางกลุ่มของสมาชิกอาเซียนในรูปแบบสามเหลี่ยมแห่งความเจริญ (growth triangles) ด้วย ซึ่งเริ่มจากสามเหลี่ยมเศรษฐกิจระหว่างสิงคโปร์-มาเลเซีย-อินโดนีเซีย (Singapore-Johor-Riau Triangle : SIJORI) ต่อมาในปี 1995 ได้เสนอให้ปรับระยะเวลาการประชุมสุดยอดผู้นำ (Summit) จากทุก ๆ 5 ปี เป็นการประชุมทุกปี และในปี 1996 เขาเสนอให้อาเซียนจัดการประชุมสุดยอดกับจีน ญี่ปุ่น และเกาหลี เป็นรายประเทศและเป็นกลุ่ม ซึ่งเริ่มขึ้นในปี 1997 ทำให้เกิด ASEAN+3 Summit ทุกปีนับจากนั้น เขายังพยายามเชื่อมโยงอาเซียนกับเขตการค้าต่าง ๆ เช่น อาเซียน-เอเชียตะวันออกเฉียงเหนือ อาเซียน-อินเดีย เอเชีย-ยุโรป อาเซียน-ลาตินอเมริกา และอาเซียน-ตะวันออกกลาง¹¹⁴

ช่วงที่ 4 ของอาเซียน (ช่วงหลังวิกฤตเศรษฐกิจเอเชีย (ต้มยำกุ้ง) ปี 1997) เป็นช่วงที่เอ็น.กานันท์วิเคราะห์ว่าอาเซียนเข้าสู่ยุคเนื้อขา อีกครั้งหนึ่ง เนื่องจากวิกฤตครั้งนี้มีผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจของไทย อินโดนีเซีย มาเลเซีย รวมทั้งสิงคโปร์ เป็นสาเหตุหนึ่งของการสิ้นอำนาจของซูฮาร์โต ตามมาด้วยผู้นำอีก 2 คน คือ นายฮาบีบี และนายอับดุลเราะห์มาน วาฮิด ซึ่งมีนโยบายไม่เป็นมิตรกับสิงคโปร์ มีปัญหากันเพราะอินโดนีเซียสร้างมลพิษทางอากาศจากการเผาป่าเพื่อปลูกคั้นปาล์ม อีกทั้งปัญหาการปล้นสะดมในบริเวณน่านน้ำอินโดนีเซีย นอกจากนี้สิงคโปร์ยังมีข้อขัดแย้งกับ

¹¹² *Ibid.* pp. 37-40.

¹¹³ Tommy Koh. "Forging New Frontiers: Goh Chok Tong's Foreign Policy Legacy," in Bridget Welsh, *Ibid.* pp. 121 ผู้เขียนบทความนี้ได้ให้ข้อมูลว่านายโท๊ะจ๊กตงเป็นผู้คิดค้นข้อเสนอจัดตั้ง AFTA เอง แต่เนื่องจากสิงคโปร์เป็นเมืองท่าปลอดภาษีและอาจได้ประโยชน์โดยตรงจาก AFTA จึงได้ขอร้องให้นายอานันท์ ปันยารชุน เป็นผู้เสนอแนวคิด AFTA ในที่ประชุมอาเซียนครั้งนี้แทนโดยกระทำในนามของประเทศไทย

¹¹⁴ *Ibid.* pp. 122-127.

มาเลเซียทางเศรษฐกิจอันเป็นผลกระทบจากวิกฤตต้มยำกุ้ง และความขัดแย้งเกี่ยวกับอำนาจอธิปไตยเหนืออาณาเขตและดินแดนหลายแห่ง ในบริเวณช่องแคบยะโฮร์ กรรมสิทธิ์เหนือพื้นที่ที่ตั้งของประการโฮร์ชเบิร์ก พื้นที่บริเวณ 3 สถานีรถไฟตรงพรมแดน ตลอดจนปัญหาเกี่ยวกับข้อตกลงซื้อขายน้ำระหว่างกัน ความแตกต่างในการปฏิบัติตามข้อตกลงด้านความมั่นคง รวมทั้งความโกรธเคืองจากการวิพากษ์วิจารณ์มาเลเซียโดยนายสิทกวนยิว อีกด้วย¹¹⁵

วิกฤตต้มยำกุ้ง ซึ่งกระทบต่อความสัมพันธ์ทางการค้า การลงทุน และการท่องเที่ยวระหว่างประเทศต่าง ๆ ในภูมิภาค โดยที่อาเซียนและเอเปกไม่มีบทบาทใด ๆ ในการแก้ไข ตลอดจนความขัดแย้งระหว่างสิงคโปร์กับอินโดนีเซียและมาเลเซียดังกล่าวข้างต้น ทำให้สิงคโปร์ลดความศรัทธาในความร่วมมือระดับพหุภาคี ภายใต้อาเซียนลงไประยะหนึ่งในปลายทศวรรษ 1990

กิจกรรม 7.4.3

นายโก๊ะจ๊กตง แสดงบทบาทผู้นำในอาเซียนอย่างไรบ้าง

แนวตอบกิจกรรม 7.4.3

มีการเพิ่มบทบาทผู้นำในอาเซียนดังนี้

- 1) นายโก๊ะจ๊กตง อยู่เบื้องหลังการผลักดันเรื่องการจัดตั้งเขตการค้าเสรีอาเซียน (AFTA)
- 2) เสนอให้ยกระดับการประชุมกลุ่มเจรจาของอาเซียน (PMC) ให้กลายเป็นเวทีการเจรจาประเด็นความมั่นคง (ARF)
- 3) เสนอให้ปรับระยะเวลาจัดประชุมสุดยอดของผู้นำ (summit) จากทุก 5 ปี เป็นทุก 1 ปี
- 4) เสนอการประชุมอาเซียนกับจีน ญี่ปุ่น และเกาหลีใต้ (ASEAN+3)

---

¹¹⁵ Narayanan Ganesan. *Ibid.* pp. 56-100.

บรรณานุกรม

- โคริน เฟื่องเกษม. (2531). *สงครามและสันติภาพในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้: การวิเคราะห์โดยใช้แนวคิดและทฤษฎีการเมืองระหว่างประเทศ*. เอกสารทางวิชาการหมายเลข 47. คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- _____. (2545). “สถานะแวดล้อมของนโยบายต่างประเทศสิงคโปร์” ใน *เอเชียตะวันออกเฉียงใต้: นโยบายต่างประเทศในยุคโลกาภิวัตน์*. สิดา สอนศรี, (บก.) กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.).
- _____. (2542). “นโยบายต่างประเทศ : สี่ทศวรรษหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 (ค.ศ.1945-1989)” ใน *รวมงาน*

เขียนและปาฐกถาเรื่องการต่างประเทศของไทยจากอดีตถึงปัจจุบัน. กรุงเทพมหานคร : คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

- _____. (2542). *การพัฒนาเศรษฐกิจและการเมืองสิงคโปร์*. กรุงเทพฯ : โครงการจัดพิมพ์คบไฟ.
- _____. (2548). “ผู้นำสิงคโปร์” ผู้นำในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ : ศึกษาเฉพาะประเทศอินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ มาเลเซีย และไทย. ใน สีดา สอนศรี (บก.). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.
- _____. (2548). “หน่วยที่ 4 การเมืองระหว่างประเทศของสิงคโปร์”. ใน *เอกสารการสอนชุดวิชาการเมืองระหว่างประเทศในเอเชีย*. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- _____. (2550). “นโยบายต่างประเทศของสิงคโปร์”. ใน *เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ : หลังวิกฤติเศรษฐกิจ (ค.ศ. 1997 - 2006)*. สีดา สอนศรี (บก.). กรุงเทพมหานคร: คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- _____. (2552). “สิงคโปร์: การเมืองเศรษฐกิจและการต่างประเทศหลังยุควิกฤติเศรษฐกิจ (ค.ศ.1997-2006)”. ใน *เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ : การเมือง เศรษฐกิจและการต่างประเทศในยุควิกฤติเศรษฐกิจ (พ.ศ.2540-2550)*. สีดา สอนศรี (บก.). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2552.
- _____. (2554). *สิงคโปร์ภายใต้สามผู้นำ*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์เดือนตุลา จำกัด.
- _____. (2560). “หน่วยที่ 6 การเมืองการปกครองของสาธารณรัฐสิงคโปร์”. ใน *เอกสารการสอนชุดวิชาการเมืองการปกครองของประเทศในเอเชีย*. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ไชยะ ชลวานิช. (2539). *บทบาทของสหประชาชาติต่อการรักษาสันติภาพในยุคสงครามเย็น: ศึกษากรณีการปฏิบัติการในกัมพูชา (1991-1993)*. สารนิพนธ์ตามหลักสูตรรัฐศาสตร์มหาบัณฑิต คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ณรงค์ ศศิธร. (2528). *บทบาทของสหประชาชาติในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งระหว่างประเทศ: กรณีศึกษาปัญหา กัมพูชา (ค.ศ.1975-1984)*. สารนิพนธ์ตามหลักสูตรรัฐศาสตร์มหาบัณฑิต คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- นภคล ชาติประเสริฐ. (2558). “สาธารณรัฐสิงคโปร์”. ใน *สารานุกรมประวัติศาสตร์ประเทศเพื่อนบ้านในอาเซียน ฉบับราชบัณฑิตยสภา*. กรุงเทพฯ: สำนักงานราชบัณฑิตยสภา.
- ประเสริฐ จิตต์วัฒน์พงศ์. (2533). *การเมืองและนโยบายต่างประเทศญี่ปุ่น*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.
- เอน.เจ.ไรอัน. (2526). *การสร้างชาติมาเลเซียและสิงคโปร์*. ม.ร.ว.ประกายทอง สิริสุข (แปล). ทักษ์ เฉลิมเกียรติ (บรรณาธิการ). กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช จำกัด, 2526.

Acharya, Amitav. (2008). *Singapore's Foreign Policy : the Search for Regional Order*. Singapore: World Scientific Publishing Co.Ltd., 2008.

_____. (2000). *The Making of Southeast Asia : International Relations of a Region*. Singapore: Institute of Southeast Asian Studies.

Ang Cheng Guan. (2016). *Singapore, ASEAN and the Cambodian Conflict 1978-1991*. Singapore: NUS Press.

- Barr, Michael D. (2000). *Lee Kuan Yew : The Beliefs behind the Man*. Richmond: Curzon Press.
- Chew, Melanie. (1996). *Leaders of Singapore*. Singapore: Resource Press.
- Chiew Seen Kong. (1987). "The Socio-cultural Framework of Politics," in *Government and Politics of Singapore*. Jon S.T.Quah, Chan Heng Chee, and Seah Chee Meow, eds.Singapore . Oxford University Press.
- Dhanabalan, S. (1981). Talk by Mr.S.Dhanabalan, Minister of Foreign Affairs, at the NUS Forum at Lecture Theatre No.11, Singapore, November 27,1981.
- Ganesan, Narayanan. (2005). *Realism and Interdependence in Singapore's Foreign Policy*. New York: Routledge.
- _____. (2009). "Connecting the Dot : Singapore in ASEAN". In *Impressions of the Goh Chok Tong Years* Bridget Welsh, et al. Singapore: NUS Press.
- Kuik Cheng-Chwee. "Shooting Rapids in a Canoe: Singapore and the Great Powers". In Bridget Welsh, et al. *Impressions of the Goh Chok Tong Years in Singapore*.
- Lee Kuan Yew. (2000). *From Third World to First : The Singapore Story: 1965-2000*.Singapore: Times Media Private Ltd.
- _____. (2013). *One Man's View of the World*. Singapore: Straits Times Press.
- Margolin, Jean-Louis. (1998). "Singapore New Regional Influence, New World Outlook?". In *Contemporary Southeast Asia*. Vol, 20, No.3 , December 1998.
- Mauzy, Diane K. and R.S.Milne. (2002). *Singapore Politics under the People's Action Party*. London: Routledge.
- Ministry of Foreign Affairs, Singapore Website Address: Http: www.gov.sg/intemet/foreign-policy/foreign-policy. 1tm.
สืบค้นเมื่อ 7 ธันวาคม 2560.
- Quah, Joh S.T., Chan Heng Chee, and Seah Chee Meow, eds. (1987). *Government and Politics of Singapore*. Singapore: Oxford University Press.
- Quah, Jon S.T. (2001). "Singapore Meritocratic City-State," in *Government and Politics in Southeast Asia*. John Funston, ed. Singapore: Institute of Southeast Asia Studies.
- _____. "Public Administration: Change in Style and Continuity in Policy," in Bridget Welsh et.al. *Impressions of the Goh Chok Tong Years in Singapore*.
- Koh, Tommy. "Forging New Frontiers : Goh Chok Tong's Foreign Policy Legacy," in Bridget Welsh, et.al. *Impressions of the Goh Chok Tong Years in Singapore*.
- Vasil, Raj. (2000). *Governing Singapore : A History of National Development and Democracy*. Australia: Allen & Unwin.
- Welsh, Bridget, James Chin, Arun Mahizhnan, and Tan Tarn How. (2009). *Impressions of the Goh Chok Tong Years in Singapore*. Singapore : NUS Press.

เชิงอรรถ

- 1 Singapore. (2004). Singapore: Ministry of Communication and the Arts. p. 30.
- 2 สรุปรย่อมาจาก โคริน เฟื่องเกษม. (2560). “หน่วยที่ 6 การเมืองการปกครองของสาธารณรัฐสิงคโปร์”. ใน เอกสารการ
สอนชุดวิชา การเมืองการปกครองของประเทศในเอเชีย (ฉบับปรับปรุงครั้งที่ 2.) นนทบุรี:
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. น. 6-7 - 6-12.
- 3 ดูเพิ่มเติมใน นกคต ชาติประเสริฐ. (2558). “สาธารณรัฐสิงคโปร์”. ใน สารานุกรมประวัติศาสตร์ประเทศเพื่อนบ้าน
ในอาเซียน. ฉบับราชบัณฑิตยสภา. กรุงเทพฯ: สำนักงานราชบัณฑิตยสภา. น. 291-323.
- 4 ดูเพิ่มเติม เอน.เจ.ไรอัน. (2526). การสร้างชาติมาเลเซียและสิงคโปร์. เขียน ม.ร.ว.ประกายทอง สิริสุข แพล. ทักษ์
เฉลิมเกียรติ บรมนาธิการ. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช จำกัด. น. 80-82.
- 5 Singapore. Ibid. pp. 32-33.
- 6 Ibid. pp. 33-34.
- 7 Diane K.Mauzy and R.S.Milne. (2002). Singapore Politics under the People’s Action Party. London: Routledge.
pp. 18-19.
- 8 Ibid.
- 9 Michael D.Barr. (2000). Lee Kuan Yew: The Beliefs Behind the Man. Richmond: Curzon Press. pp. 25-26.
- 10 Mauzy and Milne. Ibid. p. 20.
- 11 Ibid. p. 19.
- 12 Ibid. pp. 21-22.
- 13 Mauzy and Milne. Ibid. pp. 22-23.
- 14 Ibid.
- 15 Ibid.
- 16 Melanie Chew. (1996). Leaders of Singapore. Singapore: Resource Press. p. 136. อ้างใน โคริน เฟื่องเกษม.
(2548). “ผู้นำสิงคโปร์”. ใน ผู้นำในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้: ศึกษาเฉพาะประเทศอินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์
สิงคโปร์ มาเลเซีย และไทย. สิดา สอนศรี (บก.). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. น. 246.
- 17 Lee Kuan Yew. (2000). From Third World to First: The Singapore Story: 1965-2000. Singapore: Times Media
Private Ltd. p. 19.
- 18 Ibid. pp. 22-25.
- 19 Mauzy and Milne. Ibid. pp. 51-52.
- 20 Melanie Chew. Ibid. p. 136.
- 21 Michael Barr. Ibid. p. 32.

- 22 Amitav Acharya. (2008). *Singapore's Foreign Policy: the Search for Regional Order*. Singapore: World Scientific Publishing Co.Ltd. p. 1.
- 23 โคริน เฟื่องเกษม. (2552). “สิงคโปร์ : การเมือง เศรษฐกิจ และการต่างประเทศ หลังยุควิกฤติเศรษฐกิจ (ค.ศ.1997-2006)”. ใน เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ : การเมือง เศรษฐกิจและการต่างประเทศในยุควิกฤติเศรษฐกิจ (พ.ศ.2540-2550). สีดาสอนศรี (บก.). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. น. 307-309.
- 24 อ้างถึงในบทความของ N.Ganesan. (1992). “Singapore's Foreign Policy Terrain”. *Asian Affairs, The American Review*. Summer. pp. 67-79. แปลโดย โคริน เฟื่องเกษม. (2538). เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ : นโยบายต่างประเทศในยุคโลกาภิวัตน์. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย. น. 190.
- 25 Lee Kuan Yew. (2013). *One Man's View of the World*. Singapore: Straits Times Press. p. 158.
- 26 Jean-Louis Margolin. (1998). “Singapore New Regional Influence, New World Outlook?”. *Contemporary Southeast Asia*. Vol.20, No.3, December. p. 319.
- 27 Amitav Acharya. *Ibid*. pp. 15-17.
- 28 Jean –Louis Margolin. *Ibid*. p. 319.
- 29 Singapore. *Ibid*. p. 57.
- 30 Amitav Acharya. (2000). *The Making of Southeast Asia: International Relations of a Region*. Singapore: Institute of Southeast Asian Studies. p. 157.
- 31 Lee Kuan Yew. *Ibid*. p. 369.
- 32 Amitav Acharya. *Ibid*. p. 157.
- 33 *Ibid*. pp. 158-159.
- 34 Amitav Acharya. *Ibid*. p. 164.
- 35 โคริน เฟื่องเกษม. (2554). สิงคโปร์ภายใต้สามผู้นำ. กรุงเทพฯ: บริษัทโรงพิมพ์เดือนตุลา จำกัด. น. 140-143.
- 36 ขณะที่ตั้งสาธารณรัฐยังร่างรัฐธรรมนูญใหม่ไม่เสร็จ จึงประกาศใช้รัฐธรรมนูญฉบับชั่วคราว (1965) ซึ่งประกอบด้วย
ก) รัฐธรรมนูญของรัฐสิงคโปร์ ฉบับปี 1963 ข) กฎหมายประกาศเอกราชของสาธารณรัฐสิงคโปร์ปี 1965 และ
ค) บางส่วนของรัฐธรรมนูญสหพันธรัฐ ส่วนรัฐธรรมนูญฉบับสมบูรณ์ร่างเสร็จปรับปรุงแก้ไขและเพิ่มเติมและประกาศใช้เมื่อ ค.ศ. 1980
- 37 แต่เดิมประธานาธิบดีมาจากการสรรหาโดยคณะรัฐมนตรี และมีอำนาจหน้าที่ด้านพิธีกรรมเท่านั้น แต่เมื่อมีการแก้ไขรัฐธรรมนูญในปี 1991 จึงให้ประธานาธิบดีมาจากการเลือกตั้งโดยตรงโดยประชาชนและมีอำนาจหน้าที่ด้านบริหารเพิ่มเติมขึ้น จาก ค.ศ.1991 ถึงปัจจุบันมีประธานาธิบดีมาแล้ว 5 ท่านคือ นายวิคิมวี นายอึ้งเต็งเซียง นายเชลป็น รามา นาธาน นายโทนี่ตันเค็งแอม และคนปัจจุบันคือ นางฮาติมะฮ์ ยากบ ซึ่งเข้าสู่ตำแหน่งในปี 2017
- 38 Jon S.T.Quah. (2001). “Singapore Meritocratic City-State”. in. *Government and Politics in Southeast Asia*. John Funston, ed. Singapore: Institute of Southeast Asian Studies. p. 290.
- 39 โคริน เฟื่องเกษม. เรื่องเดียวกัน. น. 14-21.

- 40 Raj Vasil. (2000). *Governing Singapore : A History of National Development and Democracy*. Australia: Allen & Unwin. pp. 41-42.
- 41 Raj Vasil. *Ibid.* pp. 45-47.
- 42 Chiew Seen Kong. (1987). "The Socio-cultural Framework of Politics". In *Government and Politics of Singapore*. Jon S.T Quah, Chan HengChee, and Seah Chee Meow, eds. Singapore: Oxford University Press. pp. 55-57.
- 43 Michael Barr. *Ibid.* pp. 144-158.
- 44 โคริน เฟื่องเกษม. เรื่องเดียวกัน.
- 45 อ้างถึงใน Raj Vasil. *Ibid.* p. 90.
- 46 Melanie Chew. *Ibid.* pp. 138-139.
- 47 โคริน เฟื่องเกษม. เรื่องเดียวกัน. น. 155-157.
- 48 เรื่องเดียวกัน. น. 143.
- 49 สรุปจากความเห็นของ Raj Vasil. *Ibid.* pp. 79-81.
- 50 โคริน เฟื่องเกษม. (2550). "นโยบายต่างประเทศของสิงคโปร์". ใน เอเชียตะวันออกเฉียงใต้: นโยบายต่างประเทศหลังวิกฤติเศรษฐกิจ (ค.ศ.1997-2006). ใน สีดา สอนศรี (บก.). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. น. 99-100.
- 51 โคริน เฟื่องเกษม. (2550). "สถานะแวดล้อมของนโยบายต่างประเทศของสิงคโปร์ (Singapore's Foreign Policy Terrain)" ใน เอเชียตะวันออกเฉียงใต้: นโยบายต่างประเทศหลังวิกฤติเศรษฐกิจ (ค.ศ.1997-2006). ใน สีดา สอนศรี (บก.). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. น. 190.
- 52 โคริน เฟื่องเกษม. เรื่องเดียวกัน. น. 292-297.
- 53 Mauzy and Milne. *Ibid.* p. 170.
- 54 โคริน เฟื่องเกษม. เรื่องเดียวกัน. น. 198-202.
- 55 โคริน เฟื่องเกษม. เรื่องเดียวกัน. น. 100-104.
- 56 Lee Kuan Yew. *Ibid.* pp. 30-43.
- 57 โคริน เฟื่องเกษม. เรื่องเดียวกัน. น. 122-125.
- 58 "Talk by Mr.S.Dhanabalan. Minister for Foreign Affairs, at the NUS Forum at Lecture Theatre No.11, Singapore, November 27,1981", Appendix no.3, in Amitav Acharya, *Singapore's Foreign Policy*. *Ibid.* p.138.
- 59 โคริน เฟื่องเกษม. (2531). สงครามและสันติภาพในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ : การวิเคราะห์โดยใช้แนวคิดและทฤษฎีการเมืองระหว่างประเทศ. เอกสารทางวิชาการ หมายเลข 47 คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มีนาคม 2531. น. 106-112.
- 60 เรื่องเดียวกัน.
- 61 Amitav Acharya. *Ibid.* pp. 188-190.

- 62 พันตำรวจตรีไชยะ ชลวานิช. (2539). บทบาทของสหประชาชาติต่อการรักษาสันติภาพในยุคหลังสงครามเย็น : ศึกษากรณีการปฏิบัติการในกัมพูชา (1991-1993). สารนิพนธ์ตามหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. น. 50-52.
- 63 เรื่องเดียวกัน. น. 52.
- 64 เรื่องเดียวกัน. น. 52-53.
- 65 S.Dhanabalan. Ibid. p.141.
- 66 โคริน เฟื่องเกษม. เรื่องเดียวกัน. น. 18-23.
- 67 พัฒนามาจากตารางที่ 3.5 และ 3.7 ใน Raj Vasil. Ibid. pp. 116-117.
- 68 โคริน เฟื่องเกษม. เรื่องเดียวกัน. น. 453-454.
- 69 พัฒนามาจากตารางที่ 3.6 และ 3.8 ใน Raj Vasil. Ibid. pp. 116-117.
- 70 โคริน เฟื่องเกษม. เรื่องเดียวกัน. น. 455.
- 71 เรื่องเดียวกัน. น. 264.
- 72 เรื่องเดียวกัน. น. 33.
- 73 Talk by Mr.S.Dhanabalan. “Minister of Foreign Affairs, at NUS Forum at lecture Theatre No.11,Singapore, November 27,1981” in Amitav Acharya. Singapore’s Foreign Policy. pp.135-139.
- 74 โคริน เฟื่องเกษม. (2548). “หน่วยที่ 4 การเมืองระหว่างประเทศของสิงคโปร์” ใน เอกสารการสอนชุดวิชาการเมืองระหว่างประเทศในเอเชีย. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. น. 4-17
- 75 Ang Cheng Guan. (2016). Singapore, ASEAN and the Cambodian Conflict 1978-1991. Singapore: NUS Press. p. 29.
- 76 โคริน เฟื่องเกษม. เรื่องเดียวกัน. น. 4-18.
- 77 Narayanan Ganesan. (2005). Realism and Interdependence in Singapore’s Foreign Policy. New York: Routledge. p. 45.
- 78 Michael Leifer. (2000). Singapore’s Foreign Policy: Coping with Vulnerability. London: Routledge. p.110.
- 79 เรื่องเดียวกัน. น. 4-19.
- 80 เรื่องเดียวกัน.
- 81 ประเสริฐ จิตติวัฒนพงศ์. (2533). การเมืองและนโยบายต่างประเทศญี่ปุ่น. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. น. 170-173.
- 82 Ang Cheng Guan. Ibid. pp. 30-35.
- 83 Ibid. pp. 33-34.
- 84 ณรงค์ ศศิธร. (2528). บทบาทของสหประชาชาติในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งระหว่างประเทศ : กรณีศึกษาปัญหา กัมพูชา (ค.ศ.1975-1984). สารนิพนธ์หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. น. 78.
- 85 Ang Cheng Guan. Ibid. p. 36.

- 86 Ibid. p. 48.
- 87 Ibid. pp. 57-59.
- 88 Ibid. pp. 88-89.
- 89 Ibid. pp. 101-103.
- 90 Ibid. pp. 94-97.
- 91 Ibid. pp. 110-111.
- 92 Ibid. pp. 120-121.
- 93 โคริน เฟื่องเกษม. เรื่องเดียวกัน. น. 58-61.
- 94 Jon S.T.Quah. (2009). “Public Administration: Change in Style and Continuity in Policy”. in Bridget Welsh, et.al. Impressions of the Goh Chok Tong Years in Singapore. Singapore: NUS Press. p. 57.
- 95 โคริน เฟื่องเกษม. (2542). การพัฒนาเศรษฐกิจและการเมืองสิงคโปร์. กรุงเทพฯ: โครงการจัดพิมพ์คบไฟ. น. 60-61.
- 96 โคริน เฟื่องเกษม. เรื่องเดียวกัน. น. 73-77.
- 97 เรื่องเดียวกัน. น. 174-177.
- 98 โคริน เฟื่องเกษม. (2542). “นโยบายต่างประเทศ: สี่ทศวรรษหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 (ค.ศ.1945-1989)”. ใน รวมงานเขียนและปาฐกถา เรื่อง การต่างประเทศของไทยจากอดีตถึงปัจจุบัน. กรุงเทพฯ: คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. น. 67.
- 99 Narayanan Ganesan. Ibid. pp. 41-55.
- 100 Amitav Acharya. Ibid. pp. 15-17.
- 101 Narayanan Ganesan. Ibid. pp. 41-55.
- 102 Kuik Cheng-Chwee. “Shooting Rapids in a Canoe; Singapore and Great Powers”. in Bridget Welsh, et al., Impressions of the Goh Chok Tong Years in Singapore. Ibid. p.156.
- 103 เป็นการวิเคราะห์ของนายปีเตอร์ ชาน (Peter Chan) ปลัดกระทรวงการต่างประเทศสิงคโปร์, ดูใน Ang Cheng Guan. Ibid. pp. 168.
- 104 เป็นการวิเคราะห์ของนายทอมมีโก๊ะ ใน Ang Cheng Guan. Ibid. p. 145.
- 105 ไชยะ ชลวานิช. เรื่องเดียวกัน. น. 59-62.
- 106 Ministry of Foreign Affairs, Singapore Website Address: <http://www.gov.sg/internet/foreign-policy/foreign-policy.1-tm>. สืบค้นเมื่อ 7 ธันวาคม 2560.
- 107 จะแบ่งพัฒนาการของอาเซียนตามแนวทางของ เอ็น.กานันชัน โปรดดูตามบทความ N.Ganesan “Connecting the Dot: Singapore in ASEAN,” in Bridget Welsh, et.al. Ibid. pp. 36-42.
- 108 Ibid.
- 109 Lee Kuan Yew. Ibid. pp. 369-370.
- 110 Amitav Acharya. Ibid. pp. 164-166.

111 N.Ganesan. Ibid. p. 36.

112 Ibid. pp. 37-40.

113 Tommy Koh, “Forging New Frontiers: Goh Chok Tong’s Foreign Policy Legacy,” in Bridget Welsh, Ibid. pp. 121
ผู้เขียนบทความนี้ได้ให้ข้อมูลว่านายโก๊ะจ๊กตงเป็นผู้คิดค้นข้อเสนอจัดตั้ง AFTA เอง แต่เนื่องจากสิงคโปร์เป็น
เมืองท่าปลอดภาษีและอาจได้ประโยชน์โดยตรงจาก AFTA จึงได้ขอร้องให้นายอานันท์ ปันยารชุน เป็นผู้เสนอ
แนวคิด AFTA ในที่ประชุมอาเซียนครั้งนี้แทนโดยกระทำในนามของประเทศไทย

114 Ibid. pp. 122-127.

115 Narayanan Ganesan. Ibid. pp. 56-100.